

სოციალურ-ეკონომიკურ მცენიერებათა სამართაშორისო აკადემია
პოლიტიკური მენეჯმენტის სამართაშორისო აკადემია
იურიდიულ მცენიერებათა სამართაშორისო აკადემია

INTERNATIONAL ACADEMY OF SOCIAL-ECONOMIC SCIENCES
INTERNATIONAL ACADEMY OF POLITICAL MANAGEMENT
INTERNATIONAL ACADEMY OF JURIDICAL SCIENCES

МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ПОЛИТИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

სახელმწიფოს ეფექტიანი მართვის პრობლემები

*XXXIV სამართაშორისო სამეცნიერო
კონფერენციის მასალები*

PROBLEMS OF EFFECTIVE MANAGEMENT OF STATE

*MATERIALS OF XXXIV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE*

ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВОМ

*МАТЕРИАЛЫ XXXIV МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ*

(09.11.2020)

თბილისი
Tbilisi Тбилиси
2020

უპკ (UDC; УДК) 1+32+33+34+35
ს-366 P-93 II-781

სახელმწიფოს მუშაობის მართვის პრობლემები.
XXXIV საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები (09.11.2020).
თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2020. – 92 გვ.

PROBLEMS OF EFFECTIVE MANAGEMENT OF STATE.
MATERIALS OF XXXIV INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE (09.11.2020).
Tbilisi: International Publishing House “Progress”, 2020. – 92 p.

ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВОМ.
МАТЕРИАЛЫ XXXIV МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ (09.11.2020).
Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2020. – 92 с.

კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი:

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – თავმჯდომარე
ირაკლი გაბისონია (თბილისი, საქართველო) – თანათავმჯდომარე
ანზორ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – თანათავმჯდომარე
ედუარდ კორიტსკი (ჰამბურგი, გერმანია) – წევრი
სლავომირ პარტიცკი (ლუბლინი, პოლონეთი) – წევრი

ORGANIZATION COMMITTEE OF THE CONFERENCE:

ALFRED KURATASHVILI (TBILISI, GEORGIA) – CHAIRMAN
IRAKLI GABISONIA (TBILISI, GEORGIA) – CO-CHAIRMAN
ANZOR KURATASHVILI (TBILISI, GEORGIA) – CO-CHAIRMAN
EDUARD KORITSKY (HAMBURG, GERMANY) – MEMBER
SLAWOMIR PARTYCKI (LUBLIN, POLAND) – MEMBER

ОРГАНИЗАЦИОННЫЙ КОМИТЕТ КОНФЕРЕНЦИИ:

АЛЬФРЕД КУРАТАШВИЛИ (ТБИЛИСИ, ГРУЗИЯ) – ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА
ИРАКЛИЙ ГАБИСОНИЯ (ТБИЛИСИ, ГРУЗИЯ) – СОПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА
АНЗОР КУРАТАШВИЛИ (ТБИЛИСИ, ГРУЗИЯ) – СОПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА
ЭДУАРД КОРИЦКИЙ (ГАМБУРГ, ГЕРМАНИЯ) – ЧЛЕН КОМИТЕТА
СЛАВОМИР ПАРТЫЦКИЙ (ЛЮБЛИН, ПОЛЬША) – ЧЛЕН КОМИТЕТА

სამეცნიერო რედაქტორი – ალფრედ კურატაშვილი
SCIENTIFIC EDITER – ALFRED KURATASHVILI
НАУЧНЫЙ РЕДАКТОР – АЛЬФРЕД КУРАТАШВИЛИ

რეცენზენტები:

მიხეილ როკეტლიშვილი (ნიუ-იორკი, აშშ) – მეცნ. დოქტორი, პროფ., აკადემიკოსი
ოქსანა სოლდატენკო (კიევი, უკრაინა) – მეცნ. დოქტორი, პროფ., აკადემიკოსი

REVIEWERS:

MIKHAIL ROKETLISHVILI (NEW YORK, USA) – DOCTOR OF SC., PROFESSOR, ACADEMICIAN
OKSANA SOLDATENKO (KIEV, UKRAINE) – DOKTOR OF SC., PROF., ACADEMICIAN

РЕЦЕНЗЕНТЫ:

МИХАИЛ РОКЕТЛИШВИЛИ (НЬЮ-ЙОРК, США) – ДОКТОР НАУК, ПРОФЕССОР, АКАДЕМИК
ОКСАНА СОЛДАТЕНКО (КИЕВ, УКРАИНА) – ДОКТОР НАУК, ПРОФЕССОР, АКАДЕМИК

© ალფრედ ანზორის ძე კურატაშვილი, 2020
ALFRED A. KURATASHVILI, 2020
АЛЬФРЕД АНЗОРОВИЧ КУРАТАШВИЛИ, 2020

ISBN 978-9941-9454-9-6

შაკ 1+32+33+34+35

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი საზოგადოებრივ მეცნიერებებში, სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აშშ პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი“-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები“-ს დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, ჟურნალისტა ფედერაციის წევრი

**უმაღლესი განათლების სისტემაში
პროფესორის აკადემიური თანამდებობის
დასაკავებლად კონკურსში
მონაწილეობისათვის კანონის მოთხოვნებში
მეცნიერებათა დოქტორის
სამეცნიერო ხარისხის არარსებობა
და ფაქტობრივად მეცნიერებათა დოქტორის
სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა
კანონსაწინააღმდეგოდ ”გათანაბრება“
დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე
პირებთან და მეცნიერებათა კანდიდატებთან –
დანაშაულებრივი ქმედებაა (!)**

ნუთუ სახელმწიფოს კანონმდებლები
და განსაკუთრებით იურისტები
”ვერ აცნობიერებენ”, რომ ადგილი აქვს
დანაშაულებრივად ”დაკანონებულ” დისკრიმინაციულ ქმედებას,
რითაც აშკარად ილახება
მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის
მქონე პირთა კანონიერი უფლებები (!)

უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში კანონსაწინააღმდეგოდ შექმნილ ზემოაღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით, საგანგაშოა ის ფაქტი, რომ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი საერთოდ არ ფიგურირებს ”უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის მოთხოვნებში, ანუ იმ მოთხოვნებში, რომლებიც ”კანონით” აუცილებლად არის მიჩნეული კონკურსში მონაწილეობისათვის პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად (!) [1, მუხლი 35, პუნქტი პირველი, ქვეპუნქტი ”ა”].

ამასთან, კონკურსში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად მონაწილეობის და ამ თანამდებობის დაკავების უპირატესი უფლება უნდა ჰქონდეს სწორედ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის და პროფესორის სამეცნიერო წოდების მქონე პირს, რომელიც უნდა იყოს ჭეშმარიტი მეცნიერი, *მაშინ როდესაც იშვიათი გამონაკლისის გარდა*, დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე პირების და მეცნიერებათა კანდიდატების დონის შესაფერისი და შესაბამისი უმაღლესი თანამდებობა – ეს არის ასოცირებული პროფესორი, ანუ ძველი სისტემით – დოცენტი.

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის და პროფესორის სამეცნიერო წოდების მქონე პირთა მიმართ "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონით კანონსაწინააღმდეგოდ "დაკანონებული" დისკრიმინაციის შედეგად, ხშირ შემთხვევაში "ადვილი აქვს განუკითხაობას" უმაღლესი განათლების სფეროში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსების ჩატარებასთან დაკავშირებით (?!).

კერძოდ, ცალკეულ – ზოგიერთ – უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში "კონკურსების" ჩატარების შედეგად პროფესორის აკადემიურ თანამდებობებს ხშირად და უპირატესად იკავებენ დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე და/ან მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე ის პირები, რომლებსაც არავითარი საერთაშორისო მნიშვნელობის წვლილი არა აქვთ შეტანილი მეცნიერების განვითარებაში, რის გამოც ისინი ჭეშმარიტი მეცნიერები არ არიან, მაგრამ კონკურსების ორგანიზატორებს ეს სულაც "არ ადარდებთ", *მით უმეტეს*, როდესაც ისინი თვითონაც არ არიან ჭეშმარიტი მეცნიერები და თაღლითური გზით აქვთ "მოპოვებული" თანამდებობები (?!).

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი ავტომატურად არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს ის უდავოდ არის ჭეშმარიტი მეცნიერი, ისევე, როგორც დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე და/ან მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი ავტომატურად არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს ის არ არის ჭეშმარიტი მეცნიერი, რამეთუ, როგორც მე *ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ* აღვნიშნავდი:

"ყველას კარგად უნდა ესმოდეს, რომ ჭეშმარიტი მეცნიერება – ეს არის საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე კომპოზიცია (*პრინციპულად ახლის ქმნალობა*) მეცნიერების სფეროში, და არა სხვების მიერ შექმნილი ნაწარმოებების მექანიკური შესრულება.

ამრიგად, ჭეშმარიტი მეცნიერება არის საერთაშორისო მნიშვნელობის თვისებრივად ახალი მეცნიერული მიმართულებების, თვისებრივად ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ. შექმნა, და არა სხვების მიერ შექმნილი მეცნიერული სიახლეების გადმოწერა, თუთიყუშით გამეორება და თუნდაც მათი ციტირება და მათზე სხვადასხვა კომენტარების გაკეთება, საკუთარი – *მსოფლიო მნიშვნელობის* – მეცნიერული იდეების არსებობისა და მათი სათანადოდ დაფიქსირების გარეშე.

თუმცა ეს რომ ადამიანს კარგად ესმოდეს, თვითონ უნდა იყოს ჭეშმარიტი მეცნიერი, *ხოლო თუ ის ჭეშმარიტი მეცნიერი არ არის, იმის გონება და ადამიანობა მაინც უნდა გააჩნდეს, რომ სხვისი მეცნიერული შემოქმედების შედეგები გაიგოს და თუ ვერ შეაფასებს, დააფასოს მაინც*” [2, გვ. 52-53].

”მაშასადამე, მეცნიერების სფეროს წარმომადგენელთა ჩემს მიერ შექმნილი კლასიფიკაციის შესაბამისად, აუცილებელია ერთმანეთისგან განვასხვავოთ:

2.1. ჭეშმარიტი მეცნიერები – *მეცნიერებაში ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ. შემქმნელები, ე.ი. ჭეშმარიტად მეცნიერული მოღვაწეები.*

2.2. მეცნიერების მუშაკები, რომლებიც დაკავებულები არიან დამხმარე სამუშაოებით მეცნიერებაში, *რომლებიც თავისი შრომით ეხმარებიან ჭეშმარიტ მეცნიერებს და ამით ხელს უწყობენ მეცნიერების, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს განვითარებას.*

თუმცა, მიუხედავად ამისა, ისინი მაინც რჩებიან მხილოდ მუშაკებად მეცნიერებაში, ე.ი. ისინი არ არიან მეცნიერები” [3, გვ. 16].

ამრიგად, მხოლოდ ჭეშმარიტი მეცნიერები *”იმსახურებენ რომ იყვნენ და მხოლოდ ისინი უნდა იყვნენ პროფესორები, სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების ხელმძღვანელები, სადისერტაციო საბჭოების თავმჯდომარეები და დოქტორანტების სამეცნიერო ხელმძღვანელები*” [4, გვ. 11].

ხოლო რაც შეეხება მეცნიერების მუშაკებს, *”რომლებიც არ არიან საერთაშორისო დონის ახალი მეცნიერული იდეების შემქმნელები, მაგრამ თავისი პატიოსანი შრომით ხელს უწყობენ როგორც ჭეშმარიტ მეცნიერთა მოღვაწეობას, ისე სტუდენტთა აღზრდას, რის გამოც (იმ პირობებში, როდესაც ჭეშმარიტი მეცნიერი, გულწრფელად თუ ვიტყვით, “სანთლით საძებარია”) მათ შეიძლება ეკავოთ ასოცირებული პროფესორის ან ასისტენტ-პროფესორის თანამდებობები, და შეიძლება ასწავლიდნენ ბაკალავრიატში, ხოლო მათთვის უკეთეს შემთხვევაში – აგრეთვე მაგისტრატურაში*” [4, გვ. 11].

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში შექმნილია საგანგაშო სიტუაცია, როდესაც ვერ გაურჩევიათ და არც აინტერესებთ, თუ ვინ არის მეცნიერი და ვინ არა, და როდესაც ჭეშმარიტ მეცნიერთათვის განკუთვნილ თანამდებობებს არცთუ იშვიათად არამეცნიერები თაღლითურად *”ეუფლებიან”*, ბუნებრივად გახსენდება ძველი ქართული ანდაზა:

”ბედაურები დაიხოცნენ, ვირებს დარჩათ მოედანიო” (?!).

თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ხატოვნად თუ ვიტყვით – *”ბედაურები”* კი არ *”დაიხოცნენ”*, არამედ *”ბედაურებს”* ვერ ამჩნევენ (უფრო ზუსტად კი, არ აწყობთ და არ უნდათ, რომ *”ბედაურები”* *”შეამჩნიონ”*, რის გამოც ხდება *”ბედაურების”* უგულებელყოფა) და *”ვირებს”* *”ბედაურებად”* აცხადებენ” (?!).

აქვე განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროს ყველა წარმომადგენელი, *ისევე როგორც ნებისმიერი ადამიანი*, რომელიც გამოირჩევა პატიოსნებით, და რომელიც არ ცდილობს უსამართლოდ – თაღლითურად – მისთვის შეუფერებელი თანამდებობის დაუმსახურებლად დაკავებას, უდავო პატივისცემას იმსახურებს!!!

ამასთანავე, ზემოთ მოყვანილ ქართულ ანდაზასთან დაკავშირებით, უდავოდ გასათვალისწინებელია, რომ თუმცა ცხადია, რომ "ბედაური" – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი არ არის, ხოლო დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი – "ვირი" არ არის, მაგრამ ისევე, როგორც "ვირი" – "ბედაური" არ არის, და ისევე, როგორც სპორტის ოსტატობის კანდიდატი – სპორტის დამსახურებული ოსტატი არ არის, დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი არ არის (?!).

განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირსა და დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებულ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირს შორის იურიდიული განსხვავება მდგომარეობს შემდეგში:

თუ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი – დე-იურე არის მეცნიერი (თუმცა დე-ფაქტო ჭეშმარიტი მეცნიერი არის ის, რომელსაც შეტანილი აქვს საერთაშორისო მნიშვნელობის წვლილი მეცნიერების განვითარებაში, რაც ძალიან იშვიათია), დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი – დე-იურე მეცნიერი არ არის, რადგან ის მხოლოდ მეცნიერებათა კანდიდატია, ანუ კანდიდატია, რომელიც მომავალში შეიძლება გახდეს ან ვერ გახდეს მეცნიერი.

თუმცა დე-ფაქტო დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი შეიძლება იყოს *ჭეშმარიტი მეცნიერი*, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის არის *ჭეშმარიტი შემოქმედი* – თუ მას შექმნილი აქვს პრინციპული მნიშვნელობის მქონე მეცნიერული სიახლეები, რითაც შეტანილი აქვს საერთაშორისო მნიშვნელობის წვლილი მეცნიერების განვითარებაში.

მხოლოდ ასეთ გამონაკლის შემთხვევაში, დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი შეიძლება იყოს *ჭეშმარიტი მეცნიერი*, და მას შეიძლება ჰქონდეს უპირატესობა *მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე იმ პირებთან, რომლებიც დე-ფაქტო ჭეშმარიტი მეცნიერები არ არიან*.

ამასთან, ხაზგასმით უნდა გამახვილდეს ყურადღება იმაზე, რომ საერთოდ მეცნიერების სფეროში – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი წარმოადგენს თვისებრივად განსხვავებულ ბევრად უფრო მაღალ დონეს, ვიდრე დოქტორის აკადემიური ხარისხი და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, არა მარტო სრულიად გაუძარტლებელია, არამედ აშკარად დანაშაულებრივი ქმედებაა – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებული” დისკრიმინაცია, მათი კანონმდებლობაში ”არარსებობა” – მათი ეგრეთ წოდებული ”ჩარეცხვა”, თითქოსდა ”უკეთეს შემთხვევაში” მათი კანონსაწინააღმდეგოდ ”ჩამოქვეითება” დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა დონეზე, აშკარად დანაშაულებრივი ქმედებაა – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა კანონსაწინააღმდეგოდ ”უგულებელყოფა” (?!).

სწორედ აღნიშნული კრიმინალური ვითარებით არის განპირობებული პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსებში არცთუ იშვიათად ზოგიერთი – *მეცნიერების სფეროში პრიმიტიული* – დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირების გაბატონება და მათი ”პროფესორებად” არჩევა, რაც არა მარტო ჭეშმარიტ მეცნიერთა და მეცნიერების სფეროს დაცინვას წარმოადგენს, არამედ რაც ამავე დროს არის სამშობლოს – ხალხის ინტერესების – ლალატი და ძირგამომთხრელი დანაშაულებრივი ქმედება სახელმწიფოსა და კაცობრიობის წინააღმდეგ (?!).

* * *

რაც შეეხება უშუალოდ კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებულ” ისევ იმ ფაქტს, რომ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისათვის ”უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის მოთხოვნებში საერთოდ არ ფიგურირებს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი, რაც მეცნიერების სფეროს უდავო დაცინვას და მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა აშკარა დისკრიმინაციას წარმოადგენს, მთელი კატეგორიულობით უნდა აღინიშნოს შემდეგი:

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია, რომ თუ ”უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის შესაბამისად ვიმსჯელებთ და აღნიშნული კანონით ვიხელმძღვანელებთ, მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირს უფლება არა აქვს, რომ მონაწილეობა მიიღოს კონკურსში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად, რაც უდავოდ წარმოადგენს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა დისკრიმინაციას (?!).

კერძოდ, "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონის თანახმად, პროფესორის თანამდებობაზე "... შეიძლება აირჩეს დოქტორის ან მასთან გათანაბრებული აკადემიური ხარისხის მქონე პირი, ..." [1, მუხლი 35, პუნქტი პირველი, ქვეპუნქტი "ა"].

ამასთან, "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონში "დოქტორის ან მასთან გათანაბრებული აკადემიური ხარისხის მქონე პირად" ითვლება და იგულისხმება მხოლოდ დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მასთან კანონით გათანაბრებული მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი (?!).

ამრიგად, საერთოდ სრულიად იგნორირებულია – ფაქტობრივად "არარსებულად" და "მკვდრად" არის ჩათვლილი – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი, რაც იმითაც დასტურდება, რომ ისევ "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონის თანახმად (მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება) – დოქტორი არის "მფლობელი იმ აკადემიური ხარისხისა, რომელიც პირს დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებული კომპონენტების შესრულებისა და დისერტაციის დაცვის შედეგად ენიჭება" [1, მუხლი 2, პუნქტი "უ"].

მაშასადამე, კიდევ ერთხელ დასტურდება, რომ პროფესორის აკადემიურ თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისათვის "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონით დადგენილ აუცილებელ მოთხოვნებში "დაავიწყდათ" ანდა "შეგნებულად" "მკვდრად" ჩათვალეს – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირები, რაც ამ მეცნიერთა აშკარა დისკრიმინაციას, მათი კანონიერი უფლებების უხეშ შელახვას და ადამიანურობის წინააღმდეგ მიმართულ დანაშაულს წარმოადგენს (?!).

თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისათვის "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონით დადგენილ მოთხოვნებში არ ფიგურირებს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი, რაც იმას ნიშნავს, რომ აღნიშნული პირის მიმართ ადგილი აქვს დისკრიმინაციას, რის გამოც მას კანონის თანახმად უფლება არა აქვს მონაწილეობა მიიღოს კონკურსში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად, ფაქტობრივად უმაღლეს სასწავლებლებში მაინც იღებენ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირის დოკუმენტებს კონკურსში მონაწილეობისათვის პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად (?!).

აღნიშნული ფაქტი კი წარმოადგენს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირის დისკრიმინაციის კიდევ ერთ გამოხატულებას, რამეთუ ამით მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირი კანონსაწინააღმდეგოდ "ჩამოქვეითებული" და "გათანაბრებულია" – დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე და/ან მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთან (?!).

* * *

ზემოაღნიშნული აღმაშფოთებელი – მეცნიერების სფეროსთვის სამარცხვინო და მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა მიმართ შექმნილი დანაშაულებრივი ვითარებიდან გამოსასვლელად, უპირველეს ყოვლისა, აუცილებელია დაუყოვნებლივ შეტანილი იქნეს ცვლილებები "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონში, რათა კანონმდებლობიდან და ასევე პრაქტიკიდან აღმოიფხვრას მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა კანონსაწინააღმდეგოდ "დაკანონებული" და "გაბატონებული" აღვირახსნილი დისკრიმინაცია (?!).

კერძოდ, პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისა და არჩევისათვის "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ მოთხოვნებში შეტანილი უნდა იქნეს რადიკალური ცვლილებები, რომლის შედეგად "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონის 35-ე მუხლის პირველი პუნქტის "ა" ქვეპუნქტი [1, მუხლი 35, პუნქტი პირველი, ქვეპუნქტი "ა"] უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად:

"მუხლი 35. აკადემიურ თანამდებობაზე არჩევისა და დანიშვნის პირობები

1. პროფესორის თანამდებობაზე:

ა) უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების წესდებით განსაზღვრული ვადით კონკურსში დაშვებული და არჩეული უნდა იქნეს, უპირველეს ყოვლისა, მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის და პროფესორის სამეცნიერო წოდების მქონე პირი.

ამის შემდეგ არჩევნებში უპირატესობა უნდა მიენიჭოს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირს.

პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე დასაშვებია აგრეთვე დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირის მონაწილეობა და არჩევა, თუ ის აკმაყოფილებს კანონით გათვალისწინებულ სათანადო მოთხოვნებს.

პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისათვის – კონკურსზე დაშვებისათვის – აუცილებელია, რომ კონკურსში მონაწილეობის ნებისმიერ მსურველს ჰქონდეს სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის არანაკლებ 10 წლის გამოცდილება, გამოქვეყნებული ჰქონდეს ინდივიდუალურად (თანაავტორობის გარეშე) 150 სამეცნიერო ნაშრომი მაინც, და, მათ შორის, უცხოეთში გამოქვეყნებული ჰქონდეს ინდივიდუალურად – არანაკლებ 50 სამეცნიერო ნაშრომისა.

გარდა ამისა, მას გამოქვეყნებული უნდა ჰქონდეს ინდივიდუალურად (თანაავტორობის გარეშე) 2 (ორი) მონოგრაფია მაინც, და, მათ შორის, ერთი მონოგრაფია მაინც გამოქვეყნებული უნდა ჰქონდეს ინდივიდუალურად (თანაავტორობის გარეშე) უცხოურ საერთაშორისო ენაზე.

ამასთან, პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე შეიძლება არჩეულ იქნეს მხოლოდ ის პირი, რომელსაც შექმნილი აქვს საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე მეცნიერული სიახლეები – პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულებები, პრინციპულად ახალი მეცნიერული თეორიები და ა.შ."

რაც შეეხება პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე პირის უვადოდ არჩევას, რომელიც გათვალისწინებულია "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონის 35-ე მუხლის პირველი პუნქტის "ბ" ქვეპუნქტით [1], აღნიშნული ქვეპუნქტი უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად:

"ბ) უვადოდ შეიძლება აირჩეს პირი, რომელიც აკმაყოფილებს ამ პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით დადგენილ მოთხოვნებზე უფრო მაღალ სტანდარტებს – რომელსაც აქვს სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის არანაკლებ 20 წლის გამოცდილება ნებისმიერ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში, რამეთუ პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე პირი უვადოდ არჩეული უნდა იქნეს არა რომელიმე კონკრეტულ უმაღლეს სასწავლებელში ხანგრძლივი მუშაობისათვის, არამედ უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში განსაკუთრებული დამსახურებისათვის, რომელსაც გამოქვეყნებული უნდა ჰქონდეს ინდივიდუალურად (თანაავტორობის გარეშე) 300 სამეცნიერო ნაშრომი მაინც, და რომელსაც, მათ შორის, უცხოეთში გამოქვეყნებული უნდა ჰქონდეს ინდივიდუალურად – არანაკლებ 100 სამეცნიერო ნაშრომისა.

გარდა ამისა, რომელსაც გამოქვეყნებული უნდა ჰქონდეს ინდივიდუალურად (თანაავტორობის გარეშე) 3 (სამი) მონოგრაფია მაინც, და რომელსაც, მათ შორის, გამოქვეყნებული უნდა ჰქონდეს 2 (ორი) მონოგრაფია მაინც ინდივიდუალურად (თანაავტორობის გარეშე) უცხოურ საერთაშორისო ენაზე.

ამასთან, პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე უვადოდ შეიძლება აირჩეს მხოლოდ ის პირი, რომელსაც შექმნილი აქვს საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე მეცნიერული სიახლეები – პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულებები, პრინციპულად ახალი მეცნიერული თეორიები და ა.შ., რომლებიც გამოქვეყნებულია არა მარტო საქართველოში, მათ შორის, საერთაშორისო ენებზე, არამედ აგრეთვე უცხოეთის სახელმწიფოებში".

* * *

"უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონში ზემოაღნიშნული რადიკალური და ამასთან სამართლიანი ცვლილებების შეტანა – აღკვეთავს მეცნიერებას მიტმასნებული არამეცნიერი "ჩალიჩების" და მათი მხარდამჭერების "თარეშს", რომლებმაც უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფერო ეგრეთ წოდებულ "კორმუშკად" («Кормушка») გადააქციეს, და რომლებიც "ხელმძღვანელობენ" "პრინციპით" – "ეს ქვეყანა ღუმაა, მოთალე და ჭამეო" (!!).

ამრიგად, "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონში ზემოაღნიშნული რადიკალური ცვლილებების შეტანის შედეგად მოხდება ჭეშმარიტ მეცნიერთა დისკრიმინაციის აღმოფხვრა, და უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში აღმოფხვრება ის ვითარება, რომელიც ძალაუვნებურად გვახსენებს ძველ ქართულ ანდაზას:

"ბედაურები დაიხოცნენ, ვირებს დარჩათ მოედანო" (!!).

* * *

დაბოლოს, მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა დისკრიმინაციასთან და ამ პირთა დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირებთან დანაშაულებრივად "გათანაბრებასთან" დაკავშირებით გამოქვეყნებული მაქვს არაერთი სამეცნიერო ნაშრომი, მაგრამ ამ შემთხვევაში საჭიროდ მიმაჩნია ჩემი ერთ-ერთი სამეცნიერო ნაშრომიდან კიდევ ერთხელ მოკლედ მოვიტანო იმის მეცნიერული დასაბუთება, რომ სრულიად კანონსაწინააღმდეგო და დანაშაულებრივ ფაქტს წარმოადგენს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა დისკრიმინაცია და ამ პირთა დოქტორის აკადემიური ხარისხის და/ან მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირებთან "გათანაბრება" (!!).

კერძოდ, სამეცნიერო ნაშრომში: "მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის გათანაბრება მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან და/ან დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან – კანონსაწინააღმდეგო ქმედება და სამართლებრივი უპიცობაა (!!). ნუთუ განსაკუთრებული სამართლებრივი კულტურა და გონიერება სჭირდება იმაში გარკვევას, რომ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან და/ან დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი გათანაბრებული არ არის და ვერც იქნება (!)" [4, გვ. 6-7], ვწერდი:

რაც შეეხება იმ ფაქტს, რომ, უცხოეთისადმი "ბრმად" მიბაძვის გამო, ყველას დოქტორი და პროფესორი "დაარქვეს", პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია, რომ, ისევე, როგორც ადრეც არაერთხელ აღმინიშნია, კიდევ ერთხელ აღვნიშნო შემდეგი:

უდავოა და ცხადზე ცხადია, რომ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი გათანაბრებულია დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან, მაგრამ კანონმდებლობაში არ არსებობს და არც შეიძლება არსებობდეს სამართლებრივი ნორმა, რომლითაც მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი გათანაბრებული იქნებოდა დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან.

მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის გათანაბრება დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან (და მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან) სამართლებრივად შეუძლებელია (სხვა ყველაფერს თავი რომ დავანებოთ) თუნდაც უკვე იმიტომ, რომ დაუშვებელია კანონისთვის უკუქცევითი ძალის მიცემა, თუ ის ზიანის მომტანია ან აუარესებს პირის მდგომარეობას.

კერძოდ, საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-9 პუნქტის თანახმად:

"კანონს, თუ იგი არ ამსუბუქებს ან არ აუქმებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არა აქვს" [5, მუხლი 31, პუნქტი 9].

ხოლო “ნორმატიული აქტების შესახებ” საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის (ნორმატიული აქტის უკუძალა) თანახმად:

“1. ნორმატიულ აქტს უკუძალა აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს პირდაპირ არის დადგენილი ამ ნორმატიული აქტით.

2. ნორმატიულ აქტს, რომელიც ადგენს ან ამძიმებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არა აქვს” [6, მუხლი 24].

გარდა ამისა, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-6 მუხლის (სამოქალაქო კანონთა უკუქცევითი ძალა) თანახმად:

“კანონებსა და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს არა აქვთ უკუქცევითი ძალა, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ეს პირდაპირ არის კანონით გათვალისწინებული. არ შეიძლება კანონს მიეცეს უკუქცევითი ძალა, თუ იგი ზიანის მომტანია ან აუარესებს პირის მდგომარეობას” [7, მუხლი 6].

“მაშასადამე, ვინმეს მხოლოდ სიზმარში თუ მოელანდება, რომ თითქოს მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი – კანონისთვის კანონსაწინააღმდეგოდ “უკუქცევითი ძალის მიცემით”, პირისთვის “ზიანის მოტანით” და “მდგომარეობის გაუარესებით” – გათანაბრებულია დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან და მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან, რამეთუ სინამდვილეში ასეთი “გათანაბრება” სამართლებრივად შეუძლებელი და დაუშვებელია (!).

ამიტომ, ვისაც ზემოაღნიშნული არ ესმის და ვინც ამას არ ითვალისწინებს, მით უფრო, იურისტებს, და, უპირველეს ყოვლისა, სამეცნიერო და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელმძღვანელებს, თუ ასეთები აღმოჩნდებიან, უნდა აეკრძალოთ სამეცნიერო და საგანმანათლებლო საქმიანობაში მონაწილეობა, რამეთუ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის კანონსაწინააღმდეგოდ და უზნეოდ – დანაშაულებრივად – “გათანაბრება” დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან და მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან შეუძლიათ მხოლოდ გონებადაქვეითებულ – სუსტი ინტელექტის მქონე – პირებს (!)” [4, გვ. 7].

* * *

ზემოთ აღნიშნულ სამეცნიერო ნაშრომში, აგრეთვე ვწერდი შემდეგს:

ვინც სამშობლოს, ხალხის, თავისი სახელმწიფოს და კაცობრიობის მტერი არ არის, ვისთვისაც სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, და, ამასთანავე, ვისაც “მინიმალური” ჭკუა, გონება და სინდისი მაინც გააჩნია, ის მეცნიერებას “მასხარად” არ აიგდებს, რამეთუ ასეთი ქმედებით ნებისმიერი ადამიანი თავის თავს ამხელს, როგორც ერის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მოღალატე, როგორც განსაკუთრებით საშიში დამნაშავე, როგორც კრიმინალი, რომელიც სამშობლოს, ხალხის, თავისი სახელმწიფოს და კაცობრიობის დაუძინებელი მტერია.

ადამიანის – ხალხის – ინტერესებიდან გამომდინარე, მეცნიერების პრობლემებთან დაკავშირებით საჭიროდ მიმაჩნია, რომ, *ისევე, როგორც ადრეც მრავალჯერ აღმინიშნია*, კიდევ ერთხელ აღვნიშნო შემდეგი:

“ისევე, როგორც
ადამიანის მსგავსი მაიმუნი –
ადამიანი არ არის,
მეცნიერის მსგავსი ადამიანი –
მეცნიერი არ არის” [2, გვ. 54].

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, იმ ადამიანს, რომელიც ჭეშმარიტი მეცნიერი არ არის, *მაგრამ რომელსაც თავისი თანამდებობრივი მდგომარეობით მეცნიერებაში გარკვეული უფლებები გააჩნია*, იმდენი გონიერება და სინდისი მაინც უნდა ჰქონდეს, რომ არამეცნიერი – ჭეშმარიტ მეცნიერთან არ ”გათანაბროს”, რამეთუ, ჩემი ღრმა რწმენით:

ისევე, როგორც ქათმის წიწილა ან კურდღლის ბაჭია –
თავისი ფიზიკური ძალით ვერ შეედრება ვეფხვს,
არამეცნიერი, თუნდაც მეცნიერის მსგავსი ადამიანი –
ვერ შეედრება და ვერ გაუთანაბრდება
ჭეშმარიტ მეცნიერს (!!).

აქედან გამომდინარე, სრულიად გაუგებარი და წარმოუდგენელია, თუ რით შეიძლება აიხსნას ის გარემოება, როდესაც, *ხატოვნად რომ ვთქვათ*, ”ქათმის წიწილებს” – ”ვეფხვებად” ”აცხადებენ”, და როდესაც *ჭეშმარიტ მეცნიერს რატომღაც ”ვერ ამჩნევენ”* (ანდა ”*ვითომ ვერ ამჩნევენ*”), ხოლო არამეცნიერს – ”სთავაზობენ” ჭეშმარიტი მეცნიერის (პროფესორის) თანამდებობას და ამ თანამდებობაზე ”ირჩევენ”, ან, *უფრო ზუსტად თუ ვიტყვით*, ”*არჩევის ”ფორმას” აძლევენ და ფაქტობრივად ”ნიშნავენ”* კიდევ, ანუ ”*ირჩევენ*” ან ”*ნიშნავენ*” პროფესორის თანამდებობაზე – იმ თანამდებობაზე, რომელიც მხოლოდ ჭეშმარიტმა მეცნიერმა შეიძლება დაიკავოს (!!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (!!) [4, გვ. 3,4].

* * *

ყოველივე ზემოთ განხილულით უდავოდ დასტურდება, რომ უმაღლესი განათლების სისტემაში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისათვის კანონის მოთხოვნებში მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის არარსებობა და ფაქტობრივად მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა კანონსაწინააღმდეგოდ ”გათანაბრება” დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე პირებთან და მეცნიერებათა კანდიდატებთან – დანაშაულებრივი ქმედებაა (!!).

ამასთან, არსებული – მოქმედი – კანონმდებლობის ”საფუძველზე” უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში შექმნილი ”განუკითხაობა”, ლოგიკურად ბაღებს შემდეგ კითხვას:

ნუთუ სახელმწიფოს კანონმდებლები (მთლიანად სახელმწიფო ხელისუფლება) და განსაკუთრებით იურისტები (არა მარტო სახელმწიფო ხელისუფლებაში, არამედ აგრეთვე საერთოდ) ”ვერ აცნობიერებენ”, რომ ადგილი აქვს დანაშაულებრივად ”დაკანონებულ” დისკრიმინაციულ ქმედებას, რითაც აშკარად ილახება მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა კანონიერი უფლებები (?!).

სწორედ არსებული კანონმდებლობით განპირობებული ”განუკითხაობა”, რომელსაც ადგილი აქვს უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში, ქმნის იმის რეალურ შესაძლებლობებს, რომ ამ სფეროში სამარცხვინო და კრიმინალურ ქმედებებს ჰქონდეს ადგილი – თანაც არა მარტო თანამდებობის უსინდისო ”მაძიებლებისგან”, ”არამედ, უფრო მეტად, მისი მხარდამჭერი პირების მხრიდან, რაც სამშობლოს და კაცობრიობის ღალატის ტოლფასია, რამეთუ, როგორც არაერთხელ აღვნიშნე, ძირს უთხრის სახელმწიფო უსაფრთხოებას (?!)” [4, გვ. 5].

გამსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერის შეფასების მთავარი და განმსაზღვრელი კრიტერიუმი, *ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით*, უნდა იყოს მხოლოდ მის მიერ შექმნილი მეცნიერული სიახლეები, რომლებიც იმსახურებს იყოს კვალიფიცირებული, როგორც საერთაშორისო მნიშვნელობის წვლილი მეცნიერების განვითარებაში.

“ჭეშმარიტ მეცნიერთა პრობლემასთან დაკავშირებით, განსაკუთრებით საყურადღებოა ის უდავო ფაქტიც, რომ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მფლობელთაგან ჭეშმარიტი მეცნიერები – *პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულებების და/ან პრინციპულად ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ. შემქმნელები* – ალბათ რეალურად არიან 1%-ზე ნაკლები, და, შესაძლოა, მხოლოდ 0,1%-ზე ნაკლებიც კი (?!).

ამიტომ, მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მფლობელთაგან მხოლოდ ეს იშვიათი (უიშვიათესი) გამონაკლისნი – *ჭეშმარიტი მეცნიერები* – შეიძლება იყვნენ პროფესორები და მხოლოდ მათ უნდა მიეცეთ უფლება, რომ არჩეული იქნენ პროფესორის თანამდებობაზე, რომ შექმნან და უხელმძღვანელონ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამებს, და მხოლოდ მათ უნდა ჰქონდეთ უფლება, რომ სამეცნიერო ხელმძღვანელობა გაუწიონ დოქტორანტებს, ნაცვლად იმისა, რომ „შინაურ“ და/ან “გავლენიან“ არამეცნიერ პირებს, ანდა “გავლენიანი“ პირების არამეცნიერ “ახლობლებს” და ა.შ., კანფერენტებით ურიგებდნენ პროფესორის თანამდებობებს და დოქტორანტებს” [4, გვ. 9].

* * *

აქვე ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმაზე, რომ, *სამწუხაროდ*, მეცნიერების სფეროს ბევრი წარმომადგენელი ვერ აცნობიერებს, რომ ის ჭეშმარიტი მეცნიერი არ არის, და რომ ის მხოლოდ მუშაკია მეცნიერებაში (?!).

ამასთანავე, ის ფაქტი, რომ მეცნიერების სფეროს ბევრ წარმომადგენელს, *რომლებიც ჭეშმარიტი მეცნიერები არ არიან*, სრულიად დაუმსახურებელი დიდი პრეტენზიები აქვთ მეცნიერებაში, წარმოადგენს, *ერთი მხრივ*, უდავო თავხედობას მათი მხრიდან, ხოლო, *მეორე მხრივ*, წარმოადგენს იმის მაჩვენებელს, რომ აღნიშნული ფაქტობრივად არამეცნიერი პირები დაავადებულნი არიან განუკურნავი გონებრივი – “ინტელექტუალური” – ავადმყოფობით, რამეთუ როდესაც ავადმყოფი ვერ აცნობიერებს თავის ავადმყოფობას, ის ამ ავადმყოფობას ვერ მოერევა – ვერ დაძლევს (?!).

* * *

“ჭეშმარიტ მეცნიერთა პრობლემასთან დაკავშირებით, – *რაზედაც მე აღრე გამოქვეყნებულ სამეცნიერო ნაშრომში ვწერდი* [4, გვ. 9-10] – განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს აგრეთვე შემდეგი ფაქტი:

როგორც ზემოთ უკვე აღინიშნა, ჭეშმარიტი მეცნიერები არიან მხოლოდ ძალიან იშვიათი გამონაკლისები, მაგრამ “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად, ყველა ითვლება “მეცნიერად”, ვისაც მეცნიერების სფეროში რაიმე “სამეცნიერო” თანამდებობა უკავია, რაც ყოველად გაუმართლებელია (?!).

კერძოდ, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის “წ⁵”) პუნქტით მოცემულია მეცნიერის შემდეგი განმარტება:

“წ⁵) მეცნიერი – დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის სამეცნიერო თანამდებობის მქონე პირი, რომელიც ახორციელებს სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას და რომელსაც უფლება აქვს, მონაწილეობა მიიღოს სასწავლო პროცესში და უხელმძღვანელოს სტუდენტების სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას;” [1, მუხლი 2, პუნქტი “წ⁵)”].

მოცემულ სამართლებრივ ნორმასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით აღვნიშნავ შემდეგს:

სრულიად უსაფუძვლო სამართლებრივ ნორმად და სერიოზულ შეცდომად მიმაჩნია, რომ მეცნიერების სფეროში დასაქმებული ყველა “მუშაკი”, რომელიც თითქოსდა ახორციელებს “სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას” და ა.შ., იწოდებოდეს – მეცნიერად (?!).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის “წ⁵)” პუნქტი, *ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით*, რადიკალურად უნდა შეიცვალოს და უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად:

“წ⁵) მეცნიერი – საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე პრინციპულად ახალი იდეების, ანუ ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ. შემქმნელი”.

ამ კანონის მე-2 მუხლს “წ⁵)” პუნქტის შემდეგ კი უნდა დაემატოს “წ⁵⁺)” პუნქტი და ის უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად:

“წ⁵⁺) მეცნიერების მუშაკი – დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის სამეცნიერო თანამდებობის მქონე პირი, რომელიც ახორციელებს სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას და რომელსაც უფლება აქვს, მონაწილეობა მიიღოს სასწავლო პროცესში და უხელმძღვანელოს სტუდენტების სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას; გარდა უშუალოდ მეცნიერების მუშაკებისა, მეცნიერების სფეროს მუშაკებს, მიეკუთვნებიან აგრეთვე ამ სფეროს სხვა – დამხმარე მუშაკები;”.

ამასთანავე, გარდა ჩემს მიერ შემოთავაზებული ზემოაღნიშნული ცვლილებებისა, მეცნიერებასთან დაკავშირებით აუცილებლად მიმაჩნია აგრეთვე “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის 37¹-ე მუხლში ცვლილებების შეტანა:

კერძოდ, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის 37¹-ე მუხლი (უნივერსიტეტის სამეცნიერო პერსონალი) ამჟამად ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად:

“1. დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის სამეცნიერო პერსონალი შეიძლება შედგებოდეს მეცნიერებისა და პოსტდოქტორანტებისაგან.

2. მეცნიერები არიან შემდეგი სამეცნიერო თანამდებობების მქონე პირები: მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი, უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი და მეცნიერი თანამშრომელი” [1, მუხლი 37¹].

ამასთან, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის 37¹-ე მუხლი (უნივერსიტეტის სამეცნიერო პერსონალი), ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით, ასევე უნდა შეიცვალოს და უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად:

“1. დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის სამეცნიერო პერსონალი შეიძლება შედგებოდეს მეცნიერების, მეცნიერების მუშაკებისა და პოსტდოქტორანტებისაგან.

2. მეცნიერები და/ან მეცნიერების მუშაკები არიან შემდეგი სამეცნიერო თანამდებობების მქონე პირები: მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი, უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი და მეცნიერი თანამშრომელი”.

ამრიგად, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონში ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილებების შეტანის აუცილებლობა, ვფიქრობ, ეჭვს არ იწვევს” [4, გვ. 9-10].

* * *

სწორედ უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში არსებულ საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ზემოთ განხილულ და სხვა მწვავე პრობლემებთან დაკავშირებით, როდესაც “განუკითხაობას” აქვს ადგილი – როდესაც არამეცნიერს (“მეცნიერის მსგავს ადამიანს”) “ჭეშმარიტ მეცნიერად” “აცხადებენ”, ხოლო “ჭეშმარიტ მეცნიერს” ვითომდა “ვერ ამჩნევენ”, როდესაც ნობელის პრემიის ლაურეატიც კი შესაძლოა გახდეს პირი, რომელსაც მეცნიერებაში პრინციპულად ახალი არაფერი არ შეუქმნია, მე ჩემი ერთ-ერთი მონოგრაფია დავიწყე შემდეგი მიმართვით:

**“საზოგადოებრივ მმცნიერებაში
მსოფლიო დონეზე აღიარებულ
ლიდერებს და ლიდერობის
პრაქტიკის მქონე პირებს!!!**

ვიწვევ მსოფლიოში ყველაზე გამოჩენილ, აღიარებულ და სახელგანთქმულ მეცნიერებს, მათ შორის, ნობელის პრემიის ლაურეატებს, ინტელექტუალურ “ბრძოლაში” მონაწილეობისათვის – ვიწვევ მათ მიღონ მონაწილეობა მსოფლიო ჩემპიონატში მეცნიერულ შემოქმედებაში საზოგადოებრივ მეცნიერებათა სფეროში (სოციალურ-ფილოსოფიურ, თეორიულ-პოლიტიკურ, პოლიტიკურ-ეკონომიურ, იურიდიულ და სახელმწიფო მართვის მეცნიერებებში), და მზად ვარ ამ ჩემპიონატის ფინალში გასულ მეცნიერებს – თანაც ყველას ერთდროულად – “შევერკინო”, მაგრამ არა ციტირების ინდექსით (?!), რამეთუ ეს ჭეშმარიტი მეცნიერული დონის მაჩვენებელი სულაც არ არის, არა ციფრებში გამოხატული რაღაცა “ანალიზებით”, რაც აგრეთვე მეცნიერული აღმოჩენების გამოხატველი ვერ იქნება, არა იურიდიულ კანონებზე და საერთოდ სხვების ნაშრომებზე გაკეთებული კომენტარებით, არა გამოქვეყნებული შრომების რაოდენობით, არა სამეცნიერო ტიტულებით, არა მიღებული პრემიებით და ჯილდოებით, არამედ ჩემს მიერ შექმნილი მსოფლიო მნიშვნელობის საკუთარი პრინციპულად ახალი მეცნიერული იდეებით – რეკოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებით და რეკოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიებით, რათა გაირკვეს – ვინ ვინ არის მეცნიერებაში, რასაც პრინციპული მნიშვნელობა ექნება მეცნიერული და სოციალური პროგრესისათვის პლანეტარული მასშტაბით” [8, გვ. 7].

ალფრედ კურატაშვილი

ლიტერატურა

1 საქართველოს კანონი “უმაღლესი განათლების შესახებ”. მიღებულია 2004 წლის 21 დეკემბერს. №688-რს.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32830?publication=85>

2. კურატაშვილი ალფრედ. მეცნიერული შემოქმედების პროცესში ჩარევა – ანტიკონსტიტუციური ქმედება და სისხლის სამართლის დანაშაულია. *საზოგადოებრივ მეცნიერებათა აქტუალური პრობლემები. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები* (21-22.12.2009). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2009. – გვ. 42-61.

3. Кураташвили Альфред А. Революционные пути и механизмы преодоления проблем научного творчества. Актуальные проблемы научного творчества. *Материалы Международной научной конференции* (11-12.03.2009). Тбилиси: Международное изд-во «Прогресс», 2009. – с. 11-32.

4. კურატაშვილი ალფრედ. მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის გათანაბრება მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან და/ან დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან – კანონსაწინააღმდეგო ქმედება და სამართლებრივი უვიცობაა (?!). *ნუთუ განსაკუთრებული სამართლებრივი კულტურა და გონიერება სჭირდება იმაში გარკვევას, რომ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხთან და/ან დოქტორის აკადემიურ ხარისხთან – მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი გათანაბრებული არ არის და ვერც იქნება (?!).* საზოგადოებრივ მეცნიერებათა აქტუალური პრობლემები. XXVIII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები (12.10.2017). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2017. – გვ. 3-20.

5. საქართველოს კონსტიტუცია. მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს. №786-რს.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=35>

6. საქართველოს ორგანული კანონი “ნორმატიული აქტების შესახებ”. მიღებულია 2009 წლის 22 ოქტომბერს.

№1876–ის. <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/90052?publication=33>

7. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი. მიღებულია 1997 წლის 26 ივნისს. №786-III.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/31702?publication=111>

8. კურატაშვილი ალფრედ. ჰუმანოსოციალური სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლები. *სახელმწიფო მართვის რევოლუციურად ახალი – სოციალურად გამიზნული ფილოსოფიური, სამართლებრივი და პოლიტიკურ-ეკონომიური მეცნიერული თეორიები* (მონოგრაფია ქართულ ენაზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2017. – 432 გვ.

შაკ 1+32+33+34+35

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი საზოგადოებრივ მეცნიერებებში, სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აშშ პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი“-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები“-ს დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, ჟურნალისტა ფედერაციის წევრი

მეცნიერთა

**ასაკობრივი დისკრიმინაცია –
კანონსაწინააღმდეგოდ**

**”დაკანონებული” უკანონობა და
ადამიანურობის წინააღმდეგ მიმართული
სამართაშორისო დანაშაულია (!?)**

**უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში
უნდა მოიხსნას და აიკრძალოს
მეცნიერთა კონკურსებში მონაწილეობისათვის
დანაშაულებრივად ”დაკანონებული”
ასაკობრივი შეზღუდვა – ასაკობრივი დისკრიმინაცია,
რომლითაც უგულბელყოფილია
კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობა, და
რითაც ილახება მეცნიერთა კანონიერი უფლებები (!?)**

შეუძლებელი და სრულიად წარმოუდგენელია, რომ სახელმწიფო ხელისუფლების წარმომადგენლებს (*მით უფრო, იურისტებს, და არა მარტო მათ, არამედ აგრეთვე ნებისმიერ იურისტს და საერთოდ ნორმალურად მოაზროვნე ნებისმიერ პიროვნებას*) არ ესმოდეთ და ვერ აცნობიერებდნენ, რომ დისკრიმინაცია, და, *მათ შორის*, მეცნიერთა ასაკობრივი დისკრიმინაცია – კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებული” უკანონობა და ადამიანურობის წინააღმდეგ მიმართული საერთაშორისო დანაშაულია (!?).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, უდავოდ უნდა მოიხსნას და აიკრძალოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ნებისმიერ კონკურსებში მეცნიერთა მონაწილეობისათვის დანაშაულებრივად ”დაკანონებული” ასაკობრივი შეზღუდვა – ასაკობრივი დისკრიმინაცია, რომლითაც უგულბელყოფილია კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობა, და რითაც უხეშად ილახება და ითელება ღვაწლმოსილ მეცნიერთა კანონიერი უფლებები (!!).

უფრო მეტიც, დისკრიმინაცია საერთოდ, და კერძოდ, დისკრიმინაცია უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების სფეროში, წარმოადგენს მეცნიერთა მიმართ განხორციელებულ დანაშაულებრივ ქმედებას – წარმოადგენს მეცნიერთა მიმართ მოწყობილ მორალურ-ფსიქოლოგიურ გენოციდს და მათ მიმართ ეკონომიკური ფაშიზმის გამოვლინების უდავო ფაქტს (?!).

ამასთან, მეცნიერთა მიმართ განხორციელებული ასაკობრივი დისკრიმინაცია წარმოადგენს კონკრეტულ დანაშაულებრივ ქმედებას – წარმოადგენს აღმაშფოთებელ დანაშაულებრივ ქმედებას უშუალოდ ამ დისკრიმინაციის კანონსაწინააღმდეგოდ "დამკანონებელ" და განმახორციელებელ თანამდებობის პირთა მხრიდან (?!).

ამრიგად, ნაცვლად იმისა, რომ საერთაშორისო მნიშვნელობის მეცნიერული სიახლეების შემქმნელ ღვაწლმოსილ ჭეშმარიტ მეცნიერებს, რომლებიც ასაკის მიუხედავად სათანადო ფიზიკურ და ინტელექტუალურ ფორმაში იმყოფებიან, კონკურსების შედეგად "უმაღლესი განათლების შესახებ" საქართველოს კანონის 35-ე მუხლის პირველი პუნქტის "ბ" ქვეპუნქტის შესაბამისად [1, მუხლი 35, პუნქტი პირველი, ქვეპუნქტი "ბ"] აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად ჩატარებული კონკურსების შედეგად ირჩევდნენ პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე უვადოდ, რათა მომავალში ისინი – *ჭეშმარიტი მეცნიერები* – მეცნიერებას "მიტმასნებული" "ყვავ-ყორნების" "საჯიჯგენი" არ გახდნენ, პირიქით, ზოგ შემთხვევაში მეცნიერთა ასაკობრივი დისკრიმინაციის შედეგად, ამ მეცნიერებს პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობის უფლებასაც კი დანაშაულებრივად უზღუდავენ ან საერთოდ უკრძალავენ (?!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

* * *

მეცნიერთა ასაკობრივ დისკრიმინაციასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ კანონის წინაშე ყოველი ადამიანის თანასწორობის უზრუნველყოფის აუცილებლობა და ყოველგვარი დისკრიმინაციის აკრძალვა, როგორც ცნობილია, ასახულია, როგორც საერთაშორისო სამართლებრივ აქტებში, ისე სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში [2, მუხლი 7; 3, მუხლი 14; 4, მუხლი 11; 5, მუხლი 19; 6, მუხლი 24; 7, მუხლი 3; 8, მუხლი 1; და სხვა].

კერძოდ, ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციის მე-7 მუხლის თანახმად:

"ყოველი ადამიანი თანასწორია კანონის წინაშე და განურჩევლად რაიმე განსხვავებისა, ყველას აქვს უფლება თანაბრად იყოს დაცული კანონის მიერ.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება თანაბრად იყოს დაცული ამ დეკლარაციის დამრღვევი ყოველგვარი დისკრიმინაციისაგან და ასეთი დისკრიმინაციის ყოველგვარი წაქეზებისაგან" [2, მუხლი 7].

ასევე, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის (ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის) მე-14 მუხლის ("დისკრიმინაციის აკრძალვა") თანახმად:

"ამ კონვენციით გაცხადებული უფლებებითა და თავისუფლებებით სარგებლობა უზრუნველყოფილია ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე სქესის, რასის, კანის ფერის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულებების, ეროვნული თუ სოციალური წარმოშობის, ეროვნული უმცირესობისადმი კუთვნილების, ქონებრივი მდგომარეობის, დაბადებისა თუ სხვა ნიშნის განურჩევლად" [3, მუხლი 14].

რაც შეეხება სახელმწიფოთა კონსტიტუციებს, საქართველოს კონსტიტუციის მე-11 მუხლის ("თანასწორობის უფლება") თანახმად:

"1. ყველა ადამიანი სამართლის წინაშე თანასწორია. აკრძალულია დისკრიმინაცია რასის, კანის ფერის, სქესის, წარმოშობის, ეთნიკური კუთვნილების, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური ან სხვა შეხედულებების, სოციალური კუთვნილების, ქონებრივი ან წოდებრივი მდგომარეობის, საცხოვრებელი ადგილის ან სხვა ნიშნის მიხედვით" [4, მუხლი 11, პუნქტი პირველი].

რუსეთის ფედერაციის კონსტიტუციის მე-19 მუხლის თანახმად:

"1. ყველა თანასწორია კანონის და სასამართლოების წინაშე.

2. სახელმწიფო უზრუნველყოფს ადამიანის და მოქალაქის უფლებებისა და თავისუფლებების თანასწორობას სქესის, რასის, ეროვნების, ენის, წარმოშობის, ქონებისა და ოფიციალური სტატუსის, საცხოვრებელი ადგილის, რელიგიისადმი დამოკიდებულების, მრწამსის, საზოგადოებრივ გაერთიანებებში გაწევრიანებისა და სხვა გარემოებების მიუხედავად" [5, მუხლი 19, პუნქტები: პირველი და მეორე].

უკრაინის კონსტიტუციის 24-ე მუხლის თანახმად:

"მოქალაქეებს აქვთ თანაბარი კონსტიტუციური უფლებები და თავისუფლებები და თანაბარი არიან კანონის წინაშე.

არ შეიძლება არსებობდეს შეღავათები ან შეზღუდვები რასის, კანის ფერის, პოლიტიკური, რელიგიური და სხვა რწმენის, სქესის, ეთნიკური და სოციალური წარმოშობის, ქონებრივი სტატუსის, საცხოვრებელი ადგილის, ენობრივი ან სხვა მახასიათებლების საფუძველზე" [6, მუხლი 24].

გარდა ამისა, *გერმანიის კონსტიტუციის მე-3 მუხლის ("ძირითადი უფლებები")* თანახმად:

"(1) ყველა ადამიანი თანასწორია კანონის წინაშე" [7, მუხლი 3, პუნქტი პირველი].

საფრანგეთის რესპუბლიკის კონსტიტუციის პირველი მუხლის თანახმად:

"საფრანგეთი... უზრუნველყოფს ყველა მოქალაქის თანასწორობას კანონის წინაშე..." [8, მუხლი 1].

* * *

ზემოთ მოყვანილი იურიდიული ნორმები საერთაშორისო სამართლებრივი აქტებიდან და სახელმწიფოთა კონსტიტუციებიდან, კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ ადამიანის დისკრიმინაცია, და, *მათ შორის*, მეცნიერის (მეცნიერთა) ასაკობრივი დისკრიმინაცია წარმოადგენს მეცნიერთა მიმართ განხორციელებულ დანაშაულებრივ ქმედებას – წარმოადგენს მეცნიერთა მიმართ მოწყობილ მორალურ-ფსიქოლოგიურ გენოციდს, წარმოადგენს მეცნიერთა მიმართ განხორციელებული ეკონომიკური ფაშიზმის გამოვლინებას, წარმოადგენს ადამიანურობის წინააღმდეგ განხორციელებულ საერთაშორისო დანაშაულს (?!).

* * *

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერთა (*და არა მარტო მეცნიერთა*) მიმართ კანონსაწინააღმდეგოდ – დანაშაულებრივად – ”დაკანონებულ” დისკრიმინაციასთან და მისი აღმოფხვრის აუცილებლობასთან დაკავშირებით, ჩემს მიერ ჯერ კიდევ მრავალი წლების წინ არაერთი სამართლებრივად დასაბუთებული სამეცნიერო ნაშრომი იქნა გამოქვეყნებული [9; 10; 11, გვ. 26-36; 12, გვ. 31-34; და სხვა], მაგრამ, *მიუხედავად ამისა*, არც სახელმწიფო ხელისუფლება, არც ოპოზიცია, არც სახალხო დამცველი და არც განსაკუთრებით გააქტიურებული ეგრეთ წოდებული ”მესამე სექტორი” – არასამთავრობო ორგანიზაციები რატომღაც არ დაინტერესებულან მეცნიერთა დისკრიმინაციის არსებული პრობლემებით, რომლებიც სულ უფრო მწვავედასა (?!).

თუმცა, ყველა ზემოაღნიშნული სტრუქტურა, და, *მათ შორის*, განსაკუთრებით სახალხო დამცველი და არასამთავრობო ორგანიზაციები მედგრად იბრძვიან სისხლის სამართლის დამნაშავე პირთა ინტერესების დასაცავად, *რაც, ცხადია, აგრეთვე უდავოდ მნიშვნელოვანია, რამეთუ კრიმინალებსაც აქვთ თავისი უფლებები*, მაგრამ ნუთუ უდანაშაულო პირთა, *კერძოდ კი*, უდანაშაულო მეცნიერთა კანონიერი უფლებების დაცვა და მათ მიმართ კანონსაწინააღმდეგოდ – დანაშაულებრივად – ”დაკანონებული” დისკრიმინაციული ქმედებების აღმოფხვრის აუცილებლობა ყურადღებას არ იმსახურებს?!

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

მეტად საეჭვოა და ძნელად დასაჯერებელია, რომ თითქოს ვერ აცნობიერებენ სახელმწიფო ხელისუფლების და ოპოზიციის წარმომადგენლები, სახალხო დამცველი (*რომელიც არა მხოლოდ კრიმინალების, არამედ, უპირველეს ყოვლისა უდანაშაულო ადამიანების კანონიერ უფლებებს და ინტერესებს უნდა იცავდეს*) და აგრეთვე განსაკუთრებით გააქტიურებული არასამთავრობო ორგანიზაციები, რომ აღვილი აქვს უდანაშაულო ადამიანების დისკრიმინაციას, რაც ადამიანურობის წინააღმდეგ განხორციელებულ საერთაშორისო დანაშაულს წარმოადგენს (?!).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, იქნება შთაბეჭდილება, რომ მათ საერთოდ არ აინტერესებთ ეს პრობლემები და ამიტომ არ ღებულობენ ზომებს მეცნიერთა მიმართ კანონსაწინააღმდეგოდ – დანაშაულებრივად – ”დაკანონებული” დისკრიმინაციული ქმედებების აღმოსაფხვრელად (?!).

* * *

რაც შეეხება უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეთა კანონსაწინააღმდეგოდ – დანაშაულებრივად – ”დაკანონებული” ასაკობრივი შეზღუდვის ”სამართლებრივ” ”საფუძვლებს”, ამის უდავო ფაქტს წარმოადგენს ”უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონში დაფიქსირებული ”სამართლებრივი ნორმების” არსებობა [1, მუხლი 36, პუნქტი 2 და პუნქტი 3], რომლებითაც კანონსაწინააღმდეგოდ არის ”დაკანონებული” მეცნიერთა ასაკობრივი დისკრიმინაცია, რითაც უხეშად ირღვევა კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის საერთაშორისო მასშტაბით აღიარებული პრინციპი და ილაზება მეცნიერის – როგორც ადამიანის – კონსტიტუციური უფლებები, თავისუფლებები და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესები.

კერძოდ, ”უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად:

”მუხლი 36. აკადემიური პერსონალის შრომითი ურთიერთობები

1. აკადემიურ პერსონალთან შრომითი ხელშეკრულება იდება საქართველოს შრომის კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით.

2. სახელმწიფოს მიერ დაფუძნებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების აკადემიურ თანამდებობაზე არ შეიძლება არჩეულ იქნეს 65 წელს მიღწეული პირი, ხოლო აკადემიურ თანამდებობაზე მყოფი პირი, რომელმაც მიაღწია 65 წელს, აკადემიური თანამდებობიდან განთავისუფლდება აკადემიურ თანამდებობაზე არჩევის ვადის გასვლის შემდეგ.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტისგან გამონაკლისი შეიძლება დადგინდეს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების წესდებით” [1, მუხლი 36, პუნქტი 2 და პუნქტი 3].

ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით, ”უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონით კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებული” მეცნიერთა დისკრიმინაციის აღმოფხვრის მიზნით, სახელმწიფო ხელისუფლების გადაუდებელ ამოცანად მიმაჩნია საერთაშორისო სამართლებრივი აქტებით და სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით გათვალისწინებული კანონის წინაშე ყოველი ადამიანის თანასწორობის უზრუნველყოფა და მეცნიერთა ასაკობრივი დისკრიმინაციის დაუშვებლობა, რის გამოც ”უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის 36-ე მუხლიდან დაუყოვნებლივ ამოღებული უნდა იქნეს – უნდა გაუქმდეს – მეორე და მესამე პუნქტები.

”უმალესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონში ჩემს მიერ შემოთავაზებული და კატეგორიულად მოთხოვნილი ცვლილებების განხორციელების შედეგად უდავოდ აღიკვეთება და აღმოიფხვრება მეცნიერთა მიმართ კანონსაწინააღმდეგოდ – დანაშაულებრივად – ”დაკანონებული” დისკრიმინაციული ქმედებების ”სამართლებრივი” ”საფუძვლები”.

* * *

განსაკუთრებით უნდა აღვნიშნო, რომ მეცნიერთა ასაკობრივი დისკრიმინაციის დაუშვებლობასთან დაკავშირებით მე ჯერ კიდევ მრავალი წლების წინ ვწერდი შემდეგს:

”ასაკობრივი შეზღუდვა, როდესაც აკადემიური თანამდებობის დაკავება ხდება საკონკურსო წესით, აშკარად ანტიკონსტიტუციურია, რამეთუ ილახება ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები, როდესაც მას ასაკის გამო ეკრძალება კონკურსში მონაწილეობა.

კონკურსი ხომ სწორედ იმიტომ ტარდება, რათა გამოვლენილი იქნეს მასში მონაწილეთა შორის საუკეთესო. და თუ მეცნიერი, მაგალითად, 65, 70 ან თუნდაც 80 წლის ასაკში თავისი შემოქმედებითი აზროვნებით, კვალიფიკაციით, მეცნიერული კვლევისა და სწავლების უნარით, სამეცნიერო პროდუქციით ჯობნის მასზე ახალგაზრდა მეცნიერს, მაშინ რატომ უნდა აეკრძალოს მას აკადემიური თანამდებობის დაკავება?!

ეს ხომ არა მართო ლახავს მეცნიერის კონსტიტუციურ უფლებებს, თავისუფლებებს და სოციალურ-ეკონომიკურ ინტერესებს, არამედ სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტრატეგიულ შეცდომას წარმოადგენს, რამეთუ ასეთი ქმედებით საბოლოო ჯამში საზოგადოება და სახელმწიფო ზიანდება.

მეცნიერისათვის 65 წლის ასაკი, თუ ის მართლა მეცნიერია და არა მეცნიერების თუთიყუში, რომელიც მხოლოდ სხვების აზრებს იმეორებს, სიბრძნისა და შემოქმედებითი გაფურჩქვნის პერიოდია, რაც სახელმწიფომ მაქსიმალურად უნდა გამოიყენოს ხალხის საკეთილდღეოდ.

ხოლო ფსევდომეცნიერები, მიუხედავად მათი ასაკისა, უნდა წავიდნენ მეცნიერებიდან, რაც ისევ ობიექტურად ჩატარებული კონკურსებით უნდა დარეგულირდეს, და არა კონკურსში მონაწილეობის „დაკანონებული“ ანტიკონსტიტუციური აკრძალვით, ან უმალესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ავტონომიის ფარგლებში მიღებული ისევ ანტიკონსტიტუციური გადაწყვეტილებით ასაკობრივი შეზღუდვის შესახებ.

სწორედ ამიტომ, აკადემიურ და სამეცნიერო თანამდებობაზე არჩევის მთავარი კრიტერიუმი უნდა იყოს წვლილი მეცნიერების განვითარებაში, ანუ მეცნიერული იდეები, მეცნიერული სიახლეები, რომლებიც კონკურსის მონაწილეებს გააჩნიათ, და არა რაოდენობრივი (იგულისხმება – ასაკობრივი) მაჩვენებლები.

ამრიგად, კონკურსში მონაწილეობისათვის უპირველესი მოთხოვნა უნდა იყოს მნიშვნელოვანი მეცნიერული სიახლეების წარმოდგენა, რის გარეშეც პირი არ უნდა იქნეს დაშვებული კონკურსზე“ [11, გვ. 62-63].

ზემოაღნიშნულ სამეცნიერო ნაშრომში მე მაშინ აგრეთვე ვწერდი შემდეგს:

„მეცნიერებს, თუ ისინი ნამდვილად მეცნიერები არიან, ჩემი ღრმა რწმენით, ყველაზე მაღალი ანაზღაურება უნდა ჰქონდეთ სახელმწიფო სექტორში სახელმწიფოს უმაღლესი თანამდებობის პირების შემდეგ მაინც, *ჯერ-ერთი*, იმიტომ, რომ *ეგრეთ წოდებულ ზედმეტ ღირებულებას, მოგებას ძირითადად ქმნიან მეცნიერები, ანუ მოგებას ძირითადად ქმნის ინტელექტუალური შრომა, შემოქმედებითი იდეების პრაქტიკული განხორციელება და არა ფიზიკური შრომა – არა ცოცხალი სამუშაო ძალა, როგორც შეცდომით მიაჩნდა კარლ მარქსს და რაც მის დიდ აღმოჩენად ითვლება (ითვლებოდა) ეკონომიკურ მეცნიერებაში*, და, *მეორეც*, იმიტომ, რომ *ზოგიერთი კატეგორიის თანამდებობის პირები, მაგალითად, მოსამართლეები, რომლებიც თუმცა მნიშვნელოვან საქმეს ემსახურებიან, მაგრამ არაფერს არ ქმნიან საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, იღებენ 10-ჯერ – 15-ჯერ მეტ ხელფასს მეცნიერებათა დოქტორებთან, პროფესორებთან შედარებით, ანუ იქმნება შთაბეჭდილება თითქოს ფაქტობრივად სახელმწიფო მოსამართლეებს აძლევს დაკანონებულ ქრთამს იმისათვის, რომ ამ თანამდებობის პირებმა ქრთამი არ აიღონ (!).*“

წინააღმდეგ შემთხვევაში, ანუ თუ ხელფასების ოდენობის განსაზღვრა სახელმწიფო სექტორში ხდება კვალიფიკაციის, შრომის ხარისხის, რაოდენობისა და შედეგების გათვალისწინებით, მაშინ რატომ არა აქვთ დანიშნული უფრო მაღალი ხელფასები მეცნიერებათა დოქტორებს, პროფესორებს ?!

მოსამართლეები, თუ ისინი ნამდვილად ემსახურებიან სახელმწიფოში სამართლიანობის დაცვას, უდავოდ იმსახურებენ მათთვის დანიშნულ მაღალ ხელფასებს, მაგრამ ისევ სამართლიანობა მოითხოვს, რომ მეცნიერებათა დოქტორებს, პროფესორებს უფრო მაღალი ხელფასები დაენიშნოთ, ვიდრე მოსამართლეებს, თუნდაც სიმბოლურად – ერთი ლარით მაინც.

ხოლო თუ სახელმწიფოს ამისათვის ფინანსური რესურსები არ გააჩნია, მაშინ არც მოსამართლეებს და ა. შ. არ უნდა ჰქონდეთ აღნიშნული მაღალი ხელფასები.

ამრიგად, მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების, თავისუფლებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების დაცვა – სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტრატეგიული პრობლემაა და, შესაბამისად, მათი უფლებების, თავისუფლებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების შელახვა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტრატეგიულ შეცდომას წარმოადგენს“ [11, გვ. 66-67].

* * *

დარწმუნებული ვარ, რომ შემდგომი კომენტარები აქ ზედმეტია, რამეთუ საერთოდ ადამიანის, და, კერძოდ, მეცნიერის (მეცნიერთა) ყოველგვარი დისკრიმინაციის აღმოფხვრა სახელმწიფო ხელისუფლების უმნიშვნელოვანეს ამოცანას უნდა წარმოადგენდეს, რამეთუ სახელმწიფო ხელისუფლება არსებობს – ხალხისათვის, და არა ხალხი – სახელმწიფო ხელისუფლებისათვის.

ლიტერატურა

- 1 საქართველოს კანონი “უმაღლესი განათლების შესახებ”. მიღებულია 2004 წლის 21 დეკემბერს. №688-რს.
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32830?publication=85>
2. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია. დამტკიცებულია და საჯაროდ გამოცხადებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მიერ 1948 წლის 10 დეკემბერს. საქართველოში ძალაშია საქართველოს უზენაესი საბჭოს 1991 წლის 15 სექტემბრის დადგენილებით.
<http://www.parliament.ge/uploads/other/137/137343.pdf>
3. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენცია (ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია). რომი, 1950 წლის 4 ნოემბერი.
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1208370?publication=0>
4. საქართველოს კონსტიტუცია. მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს. №786-რს.
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=35>
5. Конституция Российской Федерации. Принята 12.12.1993; с изменениями, одобренными в ходе общероссийского голосования 1 июля 2020 года.
<http://www.konstitucija.ru/>
6. Конституция Украины. Дейст. с изм. и допол. Проверено 08.07.2019.
https://kodeksy.com.ua/ka/konstitutsiya_ukrainy.htm
https://kodeksy.com.ua/ka/konstitutsiya_ukrainy/statja-%2024.htm
7. Конституция Германии. Основной закон Федеративной Республики Германии, 23 мая 1949 г.
https://www.1000dokumente.de/?c=dokument_de&dokument=0014_gru&l=ru&object=translation
8. Конституция Французской Республики. От 4 октября 1958 года.
<http://lawers-ssu.narod.ru/subjects/constzs/france.htm>
9. კურატაშვილი ალფრედ. მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების, თავისუფლებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური ინტერესების დაცვა – საზოგადოების ეფექტიანი ფუნქციონირების აუცილებელი პირობა. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ეკონომიკა“, 2008, № 11-12. თბილისი, 2008. – გვ. 16-20.
10. კურატაშვილი ალფრედ. მეცნიერის და საერთოდ ადამიანის კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების შელახვა – “დაკანონებული” უკანონობაა (!) და გადაუდებელ აღმოფხვრას საჭიროებს. მეცნიერული შემოქმედების აქტუალური პრობლემები. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები (11-12.03.2009). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2009. – გვ. 33-42.
11. კურატაშვილი ალფრედ. მეცნიერთა კონსტიტუციური უფლებების დაცვა – სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის აუცილებელი პირობა (მონოგრაფია). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2009. – 136 გვ.
12. Кураташвили Альфред А. Проблемы научного творчества: *политико-правовые и социально-экономические пути и механизмы их преодоления* (монография). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2009. – 256 с.

УДК 1+32+33+34+35

Альфред Анзорович Кураташвили (Тбилиси, Грузия)

Доктор экономических, философских и юридических наук, профессор в области общественных наук, Основатель и Президент Международной Академии социально-экономических наук, Основатель и Президент Международной Академии Политического менеджмента, Основатель и Президент Международной Академии Юридических наук, Действительный член Нью-Йоркской Академии наук, Академик Академии политических наук США, Основатель и Главный редактор Международного научного журнала «Прогресс» и Международного научного журнала «Проблемы Юриспруденции», Член Федерации журналистов

**«ПУБЛИЧНОЕ ПРАВЛЕНИЕ»
ИЛИ ЖЕ «ПУБЛИЧНОЕ УПРАВЛЕНИЕ»,
ИСПОЛЬЗУЕМОЕ ВМЕСТО
«ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ» –
ЭТО НЕ НАЗВАНИЕ СФЕРЫ НАУКИ,
А ПРИМИТИВНОЕ «НЕДОРАЗУМЕНИЕ»,
ЛИБО УМЫШЛЕННОЕ «ПОДРАЖАНИЕ»
ПОЛИТИЧЕСКОЙ «МОДЕ»,
ЯВЛЯЮЩЕЕСЯ РЕЗУЛЬТАТОМ
ИСКУССТВЕННОГО «НАСАЖДЕНИЯ»
НЕОСУЩЕСТВИМОЙ
ТАК НАЗЫВАЕМОЙ «ДЕМОКРАТИИ» (!?)**

Актуальность исследования проблем государственного управления, нацеленного на реализацию интересов народа, на служение государственной власти Верховенству интересов народа – не подлежит (*не должна подлежать*) сомнению, ибо решение данных проблем является (*должно быть*) важнейшей задачей государственной власти и государственного управления.

Вместе с тем, *мягко говоря*, вызывает удивление, когда в руководящих научных кругах в государстве (*притом, не только в одном государстве*), термин «Государственное управление» подменяется терминами совсем другого – *необоснованного и неоправданного* – содержания, подменяется такими терминами – как «Публичное правление», или же – как «Публичное управление», которые по своему содержанию не только не соответствуют, но даже кардинально противоречат понятию и термину «Государственное управление» (!!).

В связи с отмеченным выше как бы «недоразумением», тревогу вызывает особенно то, что это происходит не где-то «в колхозе» или в другой ненаучной среде, а, как уже отмечалось, это имеет место в руководящих научных кругах государств (!!).

Следовательно, это, *безусловно*, означает то, что лица, которые, *фактически*, являются «законодателями» в сфере науки в государстве (*притом, не в одном, а во многих государствах, включая так называемые «цивилизованные страны»**), которые руководят сферой науки и контролируют данную сферу, которые определяют номенклатуру и название специальностей, в соответствии с которыми происходит обучение в высших учебных заведениях и защита докторских диссертаций и т.д., *видимо*, совсем «запутались» в современном мире и сами не могут разобраться в том, что они «творят» (?!).

В частности, либо они не могут разобраться в содержании термина «Государственное управление», *что очень сомнительно*, либо же создаётся невообразимое впечатление, что будто бы им кажется, что они живут в условиях неосуществимого марксистского «Коммунизма», т.е. будто бы им представляется, что они живут в условиях «отмирания» и «отсутствия» государства (*что явно неосуществимо*), и будто бы вместо государственного управления имеет место публичное – *народное* – управление, или же публичное – *народное* – правление, что равнозначно тому, что будто бы имеет место *несуществующая и неосуществимая* так называемая «Демократия» – будто бы имеет место *несуществующая и неосуществимая* «Власть народа», что глубоко ошибочно (?!).

Таким образом, исходя из вышеотмеченной «путаницы», я давно пришёл к следующему логическому и научно обоснованному выводу:

«Публичное правление» или же «Публичное управление», используемое вместо «Государственного управления» – это не название сферы науки, а примитивное «недоразумение», либо умышленное «подражание» политической «моды», являющееся результатом искусственного «насаждения» в науке, в политике и в жизни – несуществующей и неосуществимой так называемой «Демократии» (?!).

Удивительно, но факт (?!).

* * *

Необходимо особо отметить, что своё критическое, *притом научно обоснованное*, суждение по рассматриваемой проблеме мне неоднократно приходилось фиксировать не только в устных беседах с некоторыми представителями сферы науки, связанными с наукой «Государственного управления», но и в опубликованных мной научных трудах.

---

* Считаю необходимым особо отметить, что я не сомневаюсь в определённой цивилизованности развитых капиталистических государств, но никак не могу считать цивилизованностью, когда «Государственное управление» подменяется – «Народным правлением» или же «Народным управлением» (“Public administration”), т.е. когда «Государственное управление» фактически подменяется несуществующей и неосуществимой так называемой «Демократией» – несуществующей и неосуществимой «Властью народа», которой возможно лишь «Пудрить мозги народу» (?!).

В частности, критическому и научно обоснованному обсуждению проблем государственного управления в сфере науки, связанных с подменой термина «Государственное управление» совершенно неоправданными терминами – «Публичное правление», или же – «Публичное управление», мной были посвящены следующие научные труды:

Кураташвили Альфред А. Что такое Государственное управление: «PUBLIC ADMINISTRATION» или «STATE MANAGEMENT»?! «Публичное правление» или «Государственное управление»?! Материалы Международной научной конференции: «Актуальные проблемы государственного управления» (27-28.03.2013). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2013. – с. 37-43.

Кураташвили Альфред А. «Державное управление» – что это: «Публичное управление», «Публичное правление» или «Государственное управление»?! «PUBLIC ADMINISTRATION» ИЛИ «STATE MANAGEMENT»?! Проблематика процесса децентрализации предоставления услуг в объединённых территориальных общинах: Материалы докладов и тезисов круглого стола, Киев 18 апреля 2019 года. Институт подготовки кадров Государственной Службы занятости Украины. Киев, ООО «Издательский дом «Артек», 2019. – с. 48-51.

Вместе с тем, с учётом особой значимости решения данных искусственно созданных проблем, существование которых позорно для науки, *а точнее*, позорно для тех представителей сферы науки, которые обязаны разбираться хотя бы в вышеотмеченных проблемах, имеющих место в сфере науки, считаю принципиально важным далее ещё раз опубликовать основное содержание этих научных трудов:

* * *

Следовательно, считаю необходимым в начале же сразу отметить, что глубоко ошибочно “Государственное управление” – ”Державное управление” – называть “Публичным управлением” или “Публичным правлением”, о чем я научно обоснованно писал ещё 2013 году [1, с. 37-43], но вынужден опять возвратиться к этой проблеме.

Актуальность исследования и решения проблем государственного управления, *по моему глубокому убеждению*, не подлежит сомнению.

Принципиальная значимость исследования и решения данных проблем особенно остро и рельефно проявилась в условиях глобального финансово-экономического кризиса начала XXI века.

Исходя из вышеотмеченного, целью предложенного исследования является адекватное определение названия специальности в науке государственного управления при подготовке бакалавров, магистров и докторов наук в высших образовательных учреждениях, которое (*т.е. название специальности*) реально отражало бы сущность и содержание этой специальности.

Данная проблема возникла в связи с тем, что *если, например, в Украине специальность, связанная с подготовкой бакалавров, магистров, кандидатов и докторов наук в сфере государственного управления – совершенно верно носило название: «Державное управление» [2], т. е. носило название: Государственное управление* (хотя так было в 2013 году, но в последнее время там носит название «Публичное управление» (?!)).

Что касается Грузии, то специальность в сфере государственного управления при подготовке бакалавров, магистров и докторов наук в высших образовательных учреждениях носит совершенно неверное – *ничем неоправданное* – название: «Публичное правление» [3], вместо названия – «Государственное управление» (?!).

Исходя из вышнотмеченного, здесь возникают вопросы:

1. Чем вызвано ошибочное название – «Публичное правление», вместо названия – «Государственное управление»?!?

2. В чем же заключается ошибочность названия – «Публичное правление», вместо названия – «Государственное управление»?!?

В ответ на первый вопрос считаю необходимым отметить, что ошибочность названия – «Публичное правление», вместо названия – «Государственное управление», вызвана, *на мой взгляд*, слепым подражанием, в данном случае, английскому языку.

В частности, несмотря на мое большое уважение к самому значительному Международному языку, каковым в современном мире, *безусловно*, является – английский язык, и, несмотря на то, что я вовсе не считаю себя компетентным в области английского языка, не могу обойти без внимания тот, *по моему глубокому и обоснованному убеждению*, явно ошибочный факт, что в английском языке «Государственное управление» носит название – “Public administration” (?!), которое, *соответственно*, с английского на русский язык дословно переводится как «Публичное правление» (*хотя в действительности дословно это название должно означать – «Публичное администрирование»*), а с английского на грузинский язык – переводится как «Саджаро ммартвелоба», что опять-таки означает – «Публичное правление» (*хотя в действительности дословно это название должно означать – «Народное администрирование» или «Публичное администрирование»*).

Следовательно, ошибочность названия – «Публичное правление», используемого вместо названия – «Государственное управление», является, *во-первых*, результатом ошибочного названия на английском языке термина «Государственное управление» – термином “Public administration” («Публичное правление»), и, *во-вторых*, ошибочность названия «Публичное правление», вместо названия «Государственное управление» вызвана, *как уже было отмечено*, «слепым» «подражанием» английскому языку при названии специальности – «Государственное управление».

Что касается ответа на второй вопрос о том: «В чем же заключается ошибочность названия – «Публичное правление», вместо названия – «Государственное управление»?», *считаю необходимым* отметить следующее:

Название термина «Государственное управление» на английском языке – как термина “Public administration” («Публичное правление»), *на мой взгляд*, является явно ошибочным, ибо, *во-первых*, термин “Public” – означает не «Государственный», а – общественность, публика, народ.

И, *во-вторых*, термин “administration” – означает не «управление» и, тем более, не «правление», а означает «администрирование», что является не правлением или управлением, а определенной составной частью управления.

Таким образом, «Публичное правление» – это не «Государственное управление» (*несмотря на то, что под Публичным правлением понимают – Государственное управление*), а это (т. е. «Публичное правление») – означает «Народное правление» или «Народное управление», что никак не равнозначно названию – «Государственное управление».

Более того, ошибочность названия «Народное правление» (“Public administration”), используемого вместо термина – «Государственное управление», заключается еще и в том, что «Народное правление» (“Public administration”) является явно ошибочным названием, исходящим из так называемой «Демократии», согласно которой будто бы государством управляет не государственная власть, а управляет им народ (?!), и будто бы «Государственное управление» – это «Народное правление» (?!), что является глубинной ошибкой и явной утопией, ибо так называемая «Демократия» (власть народа) – *владение верховной власти народом* – вообще неосуществима [4; 5; 6; 7; 8; и т. д.].

Именно для адекватного отражения на английском языке термина «Государственное управление», *вместо термина* – “Public administration”, я давно ввел термин: «STATE MANAGEMENT», что, *безусловно*, означает «Государственное управление», а не «Публичное правление», т.е. не «Народное правление» и т. д.

И что особенно важно, при дословном переводе с английского языка – термина «State Management», мы получим именно название – «Государственное Управление» – ”Державное управление”, а не «Публичное правление» [1, с. 37-43; 9, с. 48-51].

* * *

В заключение считаю необходимым еще раз отметить, что вместо слепого подражания – притом, вместо подражания тому названию, которое и на английском языке является ошибочным (*ибо подразумевает неосуществимую так называемую «Демократию» – подразумевает будто бы «Власть народа», которая неосуществима*), надо глубоко осмыслить содержание термина и реальные жизненные процессы, и надо использовать лишь тот термин, который в действительности отражает и далее будет отражать истинное содержание реальных жизненных процессов [9, с. 50].

* * *

В дополнение к изложенному мной выше суждению по проблеме подмены «Государственного управления» – так называемым «Публичным правлением», или же – «Публичным управлением», *что, как уже отмечалось, можно квалифицировать лишь как примитивное «недоразумение», либо, скорее всего, как умышленное «подражание» политической «моды», являющееся результатом искусственного «насаждения» в науке, в политике и в общественной жизни народов мира – несуществующей и неосуществимой так называемой «Демократии»,* считаю принципиально важным отметить следующее:

Реализация интересов каждого человека – реализация интересов народа *на основе созданной мной Теории Верховенства интересов народа* [10; и др.], *основанной в свою очередь на созданной мной же Философии социальной цели* [5; и др.], является важнейшей задачей государственной власти, которая обязана служить Верховенству интересов народа путём социально – Гуманносоциально – нацеленного Государственного управления, ибо реализовать (реализовывать) интересы народа способно и реально может не несуществующая и неосуществимая так называемая «Демократия» – не несуществующая и неосуществимая так называемая «Власть народа», а именно социально – Гуманносоциально – нацеленное Государственное управление.

Следовательно, Революционной Альтернативой несуществующей и неосуществимой так называемой «Демократии» (*«слепыми» подражателями которой следует считать тех, кто пытается подменять «Государственное управление» – «Публичным правлением», или же – «Публичным управлением»*) является построение и функционирование нацеленного на реализацию интересов каждого человека Истинно человеческого – Гуманносоциального – общества и государства, *Теории которых созданы мной ещё много лет назад* [11; 12; 13; 6; 14; и др.], а не «голая» диктатура какой-либо одной личности, наделенной вседозволенностью при отсутствии ответственности, сбалансированной с его правами – ответственности, правовые механизмы которой должны быть разработаны на основе созданной мной же Теории сбалансированности прав и ответственности должностных лиц [15; и др.].

Таким образом, как я отмечал ещё много лет назад:

«Вместо одурманивания народов идеологизированной сказкой о “демократии”, государства должны идти по пути Верховенства интересов человека – по пути Верховенства интересов народа, которому должна быть подчинена деятельность государственной власти.

Любая государственная власть должна понимать, что государственной властью владеет не народ, а сама государственная власть, и что она обязана служить интересам человека – интересам народа, и что она ответственна за обеспечение реализации интересов народа, ибо если бы верховной властью в государстве владел весь народ (что невозможно и неосуществимо), то за реализацию интересов народа был бы ответственен сам народ» [5, с. 293-294].

Исходя из всего вышеизложенного, логически подтверждается глубокая ошибочность и неприемлемость использования «Публичного правления» или же «Публичного управления» вместо «Государственного управления», ибо подтверждается, что это не название сферы науки, а примитивное «недоразумение», либо умышленное «подражание» политической «моды», являющееся результатом искусственного «насаждения» в науке, в политике и в общественной жизни – несуществующей и неосуществимой так называемой «Демократии» (?!).

Следовательно, необходимость Государственного управления, а значит, и необходимость наличия Науки Государственного управления и соответствующего названия данной сферы науки – не может подлежать сомнению, ибо реализацию интересов народа может обеспечить именно лишь научно обоснованное Государственное управление.

В противном же случае, в государстве будут господствовать не интересы народа, а «мифические» «выдумки» о несуществующей и неосуществимой так называемой «Демократии», способной лишь «Пудрить мозги народу» – «Пудрить мозги» многим народам мира (?!).

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. Что такое Государственное управление: «PUBLIC ADMINISTRATION» или «STATE MANAGEMENT»?!. «Публичное правление» или «Государственное управление»?!. Материалы Международной научной конференции: «Актуальные проблемы государственного управления» (27-28.03.2013). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2013. – с. 37-43.

2. ПЕРЕЛІК спеціальностей, за якими проводяться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань. http://www.vak.org.ua/docs//spec_boards/spec_list.doc

3. Приказ Министра образования и науки Грузии № 120/п от 10 декабря 2010 года, г. Тбилиси «Об утверждении национальной квалификационной рамки». Приложение № 4 «Перечень направлений, отраслей/специальностей, подотраслей/специализаций и профессиональной специализаций».

4. Кураташвили Альфред. На грани необходимости радикальных перемен в ориентации общества и государства. Международный научный журнал «Прогресс», 2001, №1-2. Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2001. – с. 13-20.

5. Кураташвили Альфред А. *Философия социальной цели. Принципиально новое научное направление – исходная теоретическая основа формирования и функционирования истинно человеческого общества и государства* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 352 с.

6. Кураташвили Альфред А. *Философско-правовые основы политического менеджмента. Управленческое право и определяющий теоретический базис правовой системы истинно человеческого общества и социально-экономического прогресса* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 720 с.

7. Кураташвили Альфред А. *«Демократия» – мертворожденная «политическая мода», которая неосуществима (?!)*. (Монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2010. – 176 с.

8. Кураташвили Альфред А. *«Демократия»: Неужели она осуществима?!* Международный научно-общественный журнал «МИР ПЕРЕМЕН». 2012, №4. Институт экономики Российской академии наук, Национальный инвестиционный совет, НП «Редакция журнала «Мир перемен». Москва, 2012. – с. 126-139.

9. Кураташвили Альфред А. *«Державное управление» – что это: «Публичное управление», «Публичное правление» или «Государственное управление»?!* «PUBLIC ADMINISTRATION» или «STATE MANAGEMENT»?! Проблематика процесса децентрализации предоставления услуг в объединённых территориальных общинах: Материалы докладов и тезисов круглого стола, Киев 18 апреля 2019 года. Институт подготовки кадров Государственной Службы занятости Украины. Киев, ООО «Издательский дом «Артек», 2019. – с. 48-51.

10. Кураташвили Альфред А. *Теория верховенства интересов народа. Принципиально новое научное направление и системообразующая теория управленческого права, правовой системы истинно человеческого общества и социально-экономических наук в целом* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 336 с.

11. Кураташвили Альфред А. *Теория истинно человеческого – классического (образцового) – общества*. Труды Грузинского технического университета, 1998, №3 (419). Тбилиси: «Технический университет», 1998.

12. Кураташвили Альфред А. *Социально-экономическая теория будущего – истинно человеческого общества*. Известия Академии наук Грузии. Серия экономическая. Том 7, 1999, №1-2. Тбилиси: "Мецниереба", 1999.

13. Кураташвили Альфред А. *Альтернативное представление об ориентации общества и государства*. Bulletin "Medicine, Science, Innovation and Business New" ("Новости медицины, науки, инновации и бизнеса – голос профессионалов и бизнесменов США, СНГ и других стран мира"). Volume 6, Number 10 (60), October, 1999. New York, USA.

14. Кураташвили Альфред А. *Теоретические основы создания и функционирование Гуманносоциально государства и его правовой системы. Революционно новые – Социально нацеленные философские, правовые и политико-экономические научные Теории государственного управления* (монография на грузинском языке). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2017. – 432 с.

15. Кураташвили Альфред А. *Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц. Принципиально новое научное направление – необходимая научная основа защиты интересов человека и социально-экономического прогресса* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 256 с.

შაკ 1+32+33+34+35

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი საზოგადოებრივ მეცნიერებებში, სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აშშ პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი“-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები“-ს დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, ჟურნალისტა ფედერაციის წევრი

**“საჯარო მმართველობის”,
როგორც ვითომდა
სახელმწიფო მართვის
მეცნიერების
სახელწოდებად აღიარება –
უაზრობისადმი
“ბრმად” მიბაძვის
აშკარა გამოვლინებაა (!)**

საერთაშორისო მასშტაბის
“გაუგებრობა”
მეცნიერების სფეროში,
რომელიც გადაუდებელ
რეაგირებას მოითხოვს (!)

სახელმწიფო მართვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის უგულებელყოფა და სახელმწიფოს “ბაზრით რეგულირების” იმედზე ყოფნა და/ან ეგრეთ წოდებული “საჯარო მმართველობის”, ანუ ვითომდა “სახალხო მმართველობის” – არარსებული და განუხორციელებადი ვითომდა “დემოკრატიის” – იმედზე ყოფნა, დიდი პრობლემების შემქმნელია და ფაქტობრივად დამლუპველია (!).

კერძოდ, რაც შეეხება სახელმწიფოს “ბაზრით რეგულირებას” – ეს ნიშნავს ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობას – ანუ ეკონომიკური მიზნის ბატონობას – ადამიანზე საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, რაც, ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით, ეკონომიკური ფაშიზმის აშკარა გამოვლინებას წარმოადგენს, რომლის “მეცნიერული” საფუძვლების შემქმნელად უდავოდ მიმაჩნია კლასიკური პოლიტეკონომიის ფუძემდებელი, მსოფლიო მასშტაბით აღიარებული ადამ სმიტი – ეგრეთ წოდებული “უხილავი ხელის” “სახელგანთქმული” იდეის ავტორი (!) [1, გვ. 332].

ხოლო რაც შეეხება “საჯარო მმართველობას”, ანუ ვითომდა “სახალხო მმართველობას” – ვითომდა ხალხის მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობას და თითქოსდა ხალხის მიერ სახელმწიფოს მართვას, რაც არარსებული და განუხორციელებადი ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიისადმი” “ბრმად” მიბაძვის აშკარა გამოვლინებას წარმოადგენს – ეს არის საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ინტერესებისათვის არანაკლებ მცდარი და დამლუპველი უსაფუძლო მიდგომა, ვიდრე სახელმწიფოს ბაზრით რეგულირება და მართვა (?!).

ამასთანავე, უნდა აღინიშნოს, რომ ჩემი მეცნიერულად დასაბუთებული პრინციპული პოზიცია სახელმწიფო მართვის მნიშვნელობის და ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” – “ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობის” – არარსებობის და განუხორციელებადობის შესახებ, გამოქვეყნებული იქნა მრავალ სამეცნიერო ნაშრომში, თანაც გამოქვეყნებული იქნა არა მარტო საქართველოში, არამედ აგრეთვე ევროპის სახელმწიფოებში და ამერიკის შეერთებულ შტატებში [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; და სხვა].

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, ეგრეთ წოდებულ “ცივილიზებულ” სახელმწიფოებში* და მათდამი “ბრმად” მიმბაძველ ქვეყნებში ყველა ღონეზე განუწყვეტლივ ისმის არარსებული და განუხორციელებადი “დემოკრატიის” – სახელმწიფოში უზენაესი ხელისუფლების ვითომდა “ხალხის მიერ ფლობის” – სრულიად უსაფუძვლო “პროპაგანდა” (?!).

თუმცა, საერთოდ უცხოეთის სახელმწიფოებისადმი მიბაძვასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით გასათვალისწინებელია დიდი ილია ჭავჭავაძის სიტყვები, რომელიც აღნიშნავდა, რომ პროგრესული მოძღვრების გავლენამ მხოლოდ იმ მკვლევარს შეიძლება მოუტანოს სარგებლობა, “ვინც ყოველი დასკვნა გაატარა თავისი კრიტიკის ქარცეცხლში და არ მიიღო და არ ირწმუნა ის ბრმად” [18, გვ. 39-40].

სწორედ ეგრეთ წოდებული “ცივილიზებული” სახელმწიფოებისადმი “ბრმად” მიბაძვად უნდა ჩაითვალოს ის ფაქტი, რომ სახელმწიფო მართვის მეცნიერებას უაზროდ და უსაფუძვლოდ, თანაც ოფიციალურად სახელმწიფო სტრუქტურების მიერ მიღებულ და დამტკიცებულ ნორმატიულ აქტებში უწოდებენ – “საჯარო მმართველობას”, და დისერტანტს – “სახელმწიფო მართვის დოქტორის” აკადემიური ხარისხის ნაცვლად ანიჭებენ “საჯარო მმართველობის დოქტორის” აკადემიურ ხარისხს, რაც მოაზროვნე პიროვნებებს არ ეკადრებათ და არ ეპატიებათ, რამეთუ უმაღლესი განათლების და მეცნიერების სფეროში ეს სრულიად დასაგმობი და სამარცხვინოა (?!).

* უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა საერთოდ განვითარებული კაპიტალისტური სახელმწიფოების ცივილიზებულობა ეჭვს არ იწვევს, მაგრამ შეუძლებელია ჩაითვალოს ცივილიზებულ მიდგომად, როდესაც “სახელმწიფო მართვის” ნაცვლად, განუხორციელებადი “დემოკრატიის” გავლენით ინგლისურ ენაზე იყენებენ სრულიად უაზრო და უსაფუძვლო ტერმინს – “საჯარო მმართველობა”, ანუ “სახალხო მმართველობა” – “Public administration”, რაც უფრო ზუსტად “სახალხო ადმინისტრირებას” ნიშნავს, და რის “ბრმად” მიბაძვაც სრულიად გაუმართლებელია (?!).

აღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით, გარდა მეცნიერების სფეროს სათანადო წარმომადგენლებთან ჩემს მიერ ჩატარებული მრავალი კრიტიკული და დასაბუთებული საუბრებისა, მნიშვნელოვნად მიმაჩნია, რომ ამ პრობლემაზე გამოვაქვეყნე აგრეთვე სამეცნიერო შრომები, როგორც საქართველოში, ისე უცხოეთში [19; 20; და სხვა], თუმცა უშედეგოდ, რადგან მეცნიერების სფეროშიც კი – მეცნიერება ძალიან ნაკლებად აინტერესებთ (?!).

სწორედ ზემოაღნიშნულის გამო, იძულებული ვარ ისევ გაგამახვილო ყურადღება შექმნილ პრობლემაზე და კიდევ ერთხელ შემოგთავაზოთ ამ პრობლემაზე ჩემს მიერ უკვე გამოქვეყნებული სამეცნიერო შრომების ძირითადი შინაარსი:

* * *

თავიდანვე უნდა აღვნიშნო, რომ სიღრმისეულ შეცდომას წარმოადგენს, როდესაც “სახელმწიფო მართვას” უწოდებენ – “საჯარო მმართველობას”, ანდა უწოდებენ – “საჯარო მართვას”, რაზედაც მე მეცნიერულად დასაბუთებულად ვწერდი ჯერ კიდევ 2013 წელს [19, გვ. 37-43], მაგრამ იძულებული ვარ ისევ დაგუბრუნდე ამ პრობლემას.

სახელმწიფო მართვის პრობლემების კვლევის და ამ პრობლემების გადაჭრის აქტუალობა, *ჩემი ღრმა რწმენით*, ეჭვს არ იწვევს.

აღნიშნული პრობლემების კვლევის და ამ პრობლემების გადაჭრის პრინციპული მნიშვნელობა განსაკუთრებით მწვავედ და რელიეფურად გამოვლინდა XXI საუკუნის დასაწყისის გლობალური საფინანსო-ეკონომიკური კრიზისის პირობებში.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოცემული კვლევის მიზანს წარმოადგენს სახელმწიფო მართვის მეცნიერებაში, სპეციალობის სახელწოდების ადეკვატური განსაზღვრა – უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ბაკალავრების, მაგისტრების და დოქტორების მომზადებისას, რომლითაც (*ე. ი. სპეციალობის სახელწოდებით*) რეალურად იქნება ასახული ამ სპეციალობის არსი და შინაარსი.

აღნიშნული პრობლემა წარმოიშვა იმასთან დაკავშირებით, რომ *თუ, მაგალითად, უკრაინაში სპეციალობას, რომელიც დაკავშირებულია სახელმწიფო მართვის სფეროში ბაკალავრების, მაგისტრების, მეცნიერებათა კანდიდატების და დოქტორების მომზადებასთან – ადრე სრულიად სამართლიანად ეწოდებოდა: «Державное управление»* [21], ანუ “სახელმწიფო მართვა” (თუმცა ასე იყო 2013 წელს), მაგრამ შემდეგ ეს სახელწოდება შეიცვალა და ამჟამად ეწოდება – «Публичное управление», ანუ “საჯარო მართვა” – ფაქტობრივად “სახალხო მართვა” (?!).

რაც შეეხება საქართველოს, სპეციალობა სახელმწიფო მართვის სფეროში ბაკალავრების, მაგისტრების და დოქტორების მომზადებისას ატარებს სრულიად არასწორ – ყოვლად გაუმართლებელ – სახელწოდებას: “საჯარო მმართველობა” [22], ნაცვლად სახელწოდებისა – “სახელმწიფო მართვა” (!).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, აქ ისმის კითხვები:

1. რით არის გამოწვეული მცდარი დასახელების გამოყენებისა – “საჯარო მმართველობა”, ნაცვლად დასახელებისა “სახელმწიფო მართვა”?!

2. რაში მდგომარეობს მცდარობა დასახელების გამოყენებისა – “საჯარო მმართველობა”, ნაცვლად დასახელებისა “სახელმწიფო მართვა”?!

პასუხად პირველ კითხვაზე აუცილებლად მიმაჩნია აღინიშნოს, რომ მცდარობა დასახელების გამოყენებისა – “საჯარო მმართველობა”, ნაცვლად დასახელებისა “სახელმწიფო მართვისა”, გამოწვეულია, ჩემი აზრით, “ბრმად” მიბადვით, *მოიცემულ შემთხვევაში*, ინგლისური ენისადმი.

კერძოდ, მიუხედავად ჩემი ღრმა პატივისცემისა ყველაზე მნიშვნელოვანი საერთაშორისო ენისადმი, როგორც თანამედროვე მსოფლიოში უდავოდ არის – ინგლისური ენა, და, მიუხედავად იმისა, რომ მე სულაც არა ვთვლი თავს კომპეტენტურად ინგლისური ენის სფეროში, არ შემიძლია უყურადღებოდ ავუარო გვერდი იმ, ჩემი ღრმა და დასაბუთებული რწმენით, აშკარად მცდარ ფაქტს, რომ ინგლისურ ენაში “სახელმწიფო მართვა” ატარებს სახელწოდებას – “Public administration” (!), რომელიც, შესაბამისად, უკრაინულ ენაზე ითარგმნება როგორც “საჯარო მართვა”, *თუმცა სინამდვილეში სიტყვასიტყვით უფრო ზუსტ თარგმანს წარმოადგენს – “საჯარო ადმინისტრირება”*.

ხოლო ინგლისურიდან ქართულ ენაზე – “Public administration” ითარგმნება როგორც “საჯარო მმართველობა”, *თუმცა, სინამდვილეში სიტყვასიტყვით უფრო ზუსტ თარგმანს, როგორც უკვე აღინიშნა, წარმოადგენს – “საჯარო ადმინისტრირება”*, რაც ფაქტობრივად ნიშნავს “სახალხო ადმინისტრირებას” ანუ არა “სახელმწიფო მართვას”, რომელიც სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ იმართება, არამედ ვითომდა “ხალხის მიერ მართვას” (!).

აქედან გამომდინარე, მცდარობა დასახელებისა – “საჯარო მმართველობა”, რომელიც გამოიყენება ნაცვლად დასახელებისა “სახელმწიფო მართვა”, არის, ჯერ ერთი, შედეგი ინგლისურ ენაზე “სახელმწიფო მართვის” მცდარი დასახელებისა – ტერმინით “Public administration” (“საჯარო მმართველობა”), და, მეორეც, მცდარობა დასახელებისა – “საჯარო მმართველობა”, ნაცვლად დასახელებისა “სახელმწიფო მართვა” გამოწვეულია, როგორც უკვე აღინიშნა, ინგლისური ენისადმი “ბრმად” მიბადვით სპეციალობის დასახელებისას – “სახელმწიფო მართვა”.

რაც შეეხება პასუხს მეორე კითხვაზე იმის შესახებ, თუ: “რაში მდგომარეობს მცდარობა დასახელების გამოყენებისა – “საჯარო მმართველობა”, ნაცვლად დასახელებისა “სახელმწიფო მართვა”?!”, *საჭიროდ მიმაჩნია* აღვნიშნო შემდეგი:

ტერმინის სახელწოდება “სახელმწიფო მართვა” ინგლისურ ენაზე – როგორც ტერმინი “Public administration” (“საჯარო მმართველობა”), *ჩემი ღრმა რწმენით*, არის აშკარა შეცდომა, რამეთუ, *ჯერ ერთი*, ტერმინი “Public” – ნიშნავს არა “სახელმწიფოს”, არამედ – საზოგადოებას, პუბლიკას, ხალხს.

და, *მეორეც*, ტერმინი “administration” – ნიშნავს არა “მართვას” და, *მით უმეტეს*, არა “მმართველობას”, არამედ ნიშნავს “ადმინისტრირებას”, რაც არის არა მმართველობა ან მართვა, არამედ მართვის გარკვეული შემადგენელი ნაწილი.

ამრიგად, “საჯარო მმართველობა” – ეს არ არის “სახელმწიფო მართვა” (*მიუხედავად იმისა, რომ საჯარო მმართველობაში შეცდომით გულისხმობენ – სახელმწიფო მართვას*), არამედ ეს (ე. ი. “საჯარო მმართველობა”) – ნიშნავს “სახალხო მმართველობას” ან “სახალხო მართვას”, რაც არანაირად არ არის ტოლფასი დასახელებისა – “სახელმწიფო მართვა”.

უფრო მეტიც, მცდარობა დასახელებისა – “სახალხო მმართველობა” (“Public administration”), რომელიც გამოიყენება ნაცვლად ტერმინისა – “სახელმწიფო მართვა”, მდგომარეობს კიდევ იმაში, რომ “სახალხო მმართველობა” (“Public administration”) წარმოადგენს აშკარად მცდარ დასახელებას, რომელიც გამომდინარეობს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიიდან”, რომლის თანახმად თითქოსდა სახელმწიფოს მართავს არა სახელმწიფო ხელისუფლება, არამედ თითქოს მართავს მას ხალხი (!), და თითქოს “სახელმწიფო მართვა” – ეს არის “სახალხო მმართველობა” (!), რაც სიღრმისეულ შეცდომას და აშკარა უტოპიას წარმოადგენს, რამეთუ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – *მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა* – საერთოდ განუხორციელებადია [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; და სხვა].

სწორედ ტერმინ “სახელმწიფო მართვის” ინგლისურ ენაში ადეკვატურად ასახვის მიზნით, *ნაცვლად ტერმინისა* – “Public administration”, მე უკვე დიდი ხანია შემოვიტანე ტერმინი: «STATE MANAGEMENT», რაც, *ბუნებრივია*, ნიშნავს “სახელმწიფო მართვას”, და არა “საჯარო მმართველობას”, ანუ არა “სახალხო მმართველობას” და ა. შ.

და რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, ინგლისური ენიდან – ტერმინ «State Management»-ის სიტყვასიტყვით თარგმნისას, მივიღებთ სწორედ სახელწოდებას – “სახელმწიფო მართვა”, და არა “საჯარო მმართველობა” [19, გვ. 37-43; 20, გვ. 48-51].

* * *

დასასრულს აუცილებლად მიმაჩნია კიდევ ერთხელ აღვნიშნო, რომ “ბრმად” მიბადვის ნაცვლად – თანაც, იმ დასახელებისადმი მიბადვის ნაცვლად, რომელი დასახელებაც (რომელი სახელწოდებაც) ინგლისურ ენაზეც არის მცდარი (*რამეთუ გულისხმობს არარსებულ და განუხორციელებად ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატias” – გულისხმობს თითქოსდა “ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობას, რაც განუხორციელებადია*), საჭიროა ტერმინის შინაარსისა და რეალური ცხოვრებისეული პროცესების სიღრმისეული გაცნობიერება, და საჭიროა მხოლოდ იმ ტერმინის გამოყენება, რომელიც სინამდვილეში ასახავს რეალური ცხოვრებისეული პროცესების ჭეშმარიტ შინაარსს [20, გვ. 50].

* * *

აღრე ჩემს მიერ გამოქვეყნებული და ზემოთ კიდევ ერთხელ ასახული – *შემოთავაზებული* – სამეცნიერო შრომების ძირითადი შინაარსის დამატებით, განხილულ პრობლემასთან დაკავშირებით, რომელიც ეხება “სახელმწიფო მართვის” ნაცვლად – ეგრეთ წოდებული “საჯარო მმართველობის” ანდა “საჯარო მართვის” დასახელების გამოყენებას, *უნდა აღინიშნოს, რომ ამ ტერმინების გამოყენება შეიძლება იქნეს და უნდა იქნეს კვალიფიცირებული მხოლოდ როგორც პრიმიტიული “გაუგებრობა” და უაზრობისადმი “ბრმად” მიბადვის აშკარა გამოვლინება (!).*

ზემოაღნიშნული კი, *ანუ უაზრობისადმი “ბრმად” მიბადვით, “სახელმწიფო მართვის” ნაცვლად – ეგრეთ წოდებული “საჯარო მმართველობის” ანდა “საჯარო მართვის” დასახელების გამოყენება, უპირველეს ყოვლისა, წარმოადგენს არარსებულ და განუხორციელებადი ეგრეთ წოდებული “დემოკრატias”, როგორც პოლიტიკური “შოდის”, ხელოვნურად “დანერგვის” შედეგს, რასთან დაკავშირებითაც პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია აღვნიშნო შეძღვეი:*

ყოველი ადამიანის – ხალხის – ინტერესების რეალიზაცია *ჩემს მიერ შექმნილი* ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის საფუძველზე [23; და სხვა], რომელიც თავის მხრივ დაფუძნებულია *ჩემს მიერვე შექმნილ* სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე [3; და სხვა], წარმოადგენს სახელმწიფო ხელისუფლების უმნიშვნელოვანეს ამოცანას, რამეთუ სახელმწიფო ხელისუფლება ვალდებულია ემსახუროს ხალხს – ხალხის ინტერესების უზენაესობას, სოციალურად – ჰუმანოსოციალურად – გამიზნული სახელმწიფო მართვის გზით, რადგან ხალხის ინტერესების რეალიზაცია რეალურად ძალუძს, რეალურად შეუძლია არა არარსებულ და განუხორციელებად ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატias” – არა ვითომდა “ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობას”, რაც არარსებულ და განუხორციელებადია, არამედ სოციალურად – ჰუმანოსოციალურად – გამიზნულ სახელმწიფო მართვას.

მაშასადამე, არარსებული და განუხორციელებადი ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” (რომლის “ბრძაღ” მიმბაძველებად უნდა ჩაითვალოს ისინი, ვინც ცდილობენ “სახელმწიფო მართვა” შეცვალონ – “საჯარო მმართველობით” ანდა “საჯარო მართვით”) რევოლუციურ ალტერნატივას წარმოადგენს ყოველი ადამიანის ინტერესების რეალიზაციაზე გამიზნული ჭეშმარიტად ადამიანური – ჰუმანოსოციალური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობა და ფუნქციონირება, რომლის თეორიებიც შექმნილი იქნა ჩემს მიერ ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ [24; 9; 25; 4; 26; და სხვა], და არა “შიშველი” დიქტატურა ერთი რომელიმე პიროვნებისა, რომელსაც აქვს ყველაფრის უფლება, მაგრამ არა აქვს პასუხისმგებლობა – არა აქვს პასუხისმგებლობა, რომელიც დაბალანსებული იქნებოდა მის უფლებებთან – ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე [27; და სხვა] შემუშავებული სამართლებრივი მექანიზმებით.

სახელმწიფო მართვის მნიშვნელობასთან დაკავშირებით, მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ აღვნიშნავდი შემდეგს:

“მაშასადამე, “დემოკრატიის” შესახებ იდეოლოგიზირებული ზღაპრით ხალხების გაბრუების ნაცვლად, სახელმწიფოები უნდა წავიღწიონ ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების უზენაესობის გზით, რომელსაც უნდა დაექვემდებაროს სახელმწიფო ხელისუფლების საქმიანობა.

ნებისმიერ სახელმწიფო ხელისუფლებას უნდა ესმოდეს, რომ სახელმწიფო ხელისუფლებას ფლობს არა ხალხი, არამედ თვითონ სახელმწიფო ხელისუფლება, და რომ ის ვალდებულია ემსახუროდეს ადამიანის ინტერესებს – ხალხის ინტერესებს – და პასუხისმგებელია ხალხის ინტერესების რეალიზაციის უზრუნველყოფაზე, რამეთუ უზენაეს ხელისუფლებას სახელმწიფოში რომ ხალხი ფლობდეს (რაც შეუძლებელი და განუხორციელებადია), მაშინ ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე პასუხისმგებელი იქნებოდა თვითონ ხალხი.

ამრიგად, ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე, სახელმწიფოს უნდა მართავდეს სახელმწიფო ხელისუფლება, რადგან სწორედ ამაში მდგომარეობს ხელისუფლების დანიშნულება, რამეთუ ხალხს რომ შეძლებოდა თვითონ ემართა ხალხი, მაშინ აღარ იქნებოდა საჭირო სახელმწიფოს არსებობა” [3, გვ. 138-139].

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ლოგიკურად დასტურდება სიღრმისეული შეცდომის არსებობა და მიუღებლობა ”სახელმწიფო მართვის” ნაცვლად – “საჯარო მმართველობის” და “საჯარო მართვის” გამოყენებისა, რამეთუ უდავოდ დასტურდება, რომ ეს არის არა მეცნიერების სფეროს სახელწოდება, არამედ პრიმიტიული “გაუგებრობა”, ანდა “გააზრებელი” “მზარდაჭერა” პოლიტიკური “მოდისა”, რომლის შედეგად ხელოვნურად “ინერგება” მეცნიერებაში, პოლიტიკაში და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში – არარსებული და განუხორციელებადი ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” (!!).

მაშასადამე, სახელმწიფო მართვის აუცილებლობა, ასევე სახელმწიფო მართვის მეცნიერების არსებობის აუცილებლობა, და მეცნიერების აღნიშნული სფეროს შესაბამისი სახელწოდების არსებობის აუცილებლობა – ეჭვს არ იწვევს, რამეთუ ხალხის ინტერესების რეალიზაცია შეუძლია უზრუნველყოს მხოლოდ სახელმწიფო ხელისუფლებამ სოციალურად – ჰუმანოსოციალურად – გამიზნული სახელმწიფო მართვის საშუალებით.

წინააღმდეგ შემთხვევაში კი, ანუ “საჯარო მმართველობის”, როგორც ვითომდა სახელმწიფო მართვის მეცნიერების სახელწოდებად აღიარება, რაც საერთაშორისო მასშტაბის “გაუგებრობას” და უაზრობისადმი “ბრმად” მიბადვის აშკარა გამოვლინებას წარმოადგენს, შეიძლება გამოყენებული იქნეს მხოლოდ ხალხის „ტვინის გასაბრუებლად“ – შესაბამისი შედეგებით... (?!).

ლიტერატურა

1. Смит Адам. Исследование о природе и причинах богатства народов, М., «Соцэкгиз», 1962. – 684 с.
2. Кураташвили Альфред. На грани необходимости радикальных перемен в ориентации общества и государства. Международный научный журнал «Прогресс», 2001, №1-2. Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2001. – с. 13-20.
3. კურატაშვილი ალფრედ. სოციალური მიზნის ფილოსოფია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფორმირებისა და ფუნქციონირების ამოსავალი თეორიული საფუძველი (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003. – 352 გვ.
4. კურატაშვილი ალფრედ. პოლიტიკური მენეჯმენტის ფილოსოფიურ-სამართლებრივი საფუძველები. მმართველობითი სამართალი და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების სამართლებრივი სისტემისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის განმსაზღვრელი თეორიული ბაზისი (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003. – 720 გვ.
5. Кураташвили Альфред А. «Демократия» – мертворожденная «политическая мода», которая неосуществима (?!). (Монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2010. – 176 с.
6. Кураташвили Альфред А. «Демократия»: Неужели она осуществима?! Международный научно-общественный журнал «МИР ПЕРЕМЕН», 2012, №4. Институт экономики Российской академии наук, Национальный инвестиционный совет, НП «Редакция журнала «Мир перемен». Москва, 2012. – с. 126-139.
7. Кураташвили Альфред А. «ДЕМОКРАТИЯ» – явная утопия, ибо она неосуществима. Актуальные проблемы общественных наук. *Материалы Международной научной конференции* (21-22.12.2009) Тбилиси: Международное изд-во ”Прогресс”, 2009. – с. 3-41.
8. Кураташвили Альфред А. Теория неосуществимости так называемой «ДЕМОКРАТИИ». «Демократия» – самый глупый термин, используемый в политической науке, в политической истории человечества и в политической жизни современного «цивилизованного» мира, ибо «демократия» – «власть народа» – явно неосуществима (?!). Международный научный журнал "Прогресс", 2017, №3-4. Международная Академия социально-экономических наук. Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2017. – с. 23-48.

9. Кураташвили Альфред А. Альтернативное представление об ориентации общества и государства. BULLETIN "Medicine, Science, Innovation and Business New" ("Новости медицины, науки, инновации и бизнеса – голос профессионалов и бизнесменов США, СНГ и других стран мира"). Volume 6, Number 10 (60), October, 1999. New York, USA.

10. Кураташвили Альфред А. Теория диктатуры интересов народа – необходимая философско-правовая основа формирования и функционирования истинно человеческого общества и государства. BULLETIN "Medicine, Science, Innovation and Business New" ("Новости медицины, науки, инновации и бизнеса – голос профессионалов и бизнесменов США, СНГ и других стран мира"). Volume 9, Number 3 (74), March, 2002. New York, USA.

11. Кураташвили Альфред А. Глубинные причины глобальных кризисов и пути их предотвращения. Еженедельник «Русская Америка», 2011, №437. Нью-Йорк, США. [http://www.rusamny.com/437/t01\(437\).htm](http://www.rusamny.com/437/t01(437).htm) Нью-Йорк, 2011.

12. Кураташвили Альфред А. Политическая ориентация общества и государства – главная проблема эффективного функционирования человечества. Еженедельник «Русская Америка», 2011, №447. Нью-Йорк, США. [http://www.rusamny.com/447/t04\(447\).htm](http://www.rusamny.com/447/t04(447).htm) Нью-Йорк, 2011.

13. Кураташвили Альфред А. Теоретические проблемы предотвращения возникновения мировых экономических кризисов. Материалы XI Международной научной конференции "Партнёрство и сотрудничество в условиях социально-экономического кризиса в Центральной и Восточной Европе", Наленчов, 5-7 мая 2010 года. Сборник докладов. Том I. Люблинский католический университет Иоанна Павла II (Польша). Люблин: Издательство KUL, 2010. – с. 135-139.

14. Кураташвили Альфред А. Теоретические основы социально нацеленного экономического развития. Экономическое развитие: Процессы и тенденции. II Международная научно-практическая конференция. 20 Марта 2013 года. Вильнюсский (Литва). Колледж/Университет прикладных наук. Экономический факультет. Вильнюс, 2013. – с. 153-167.

15. Кураташвили Альфред А. Научное творчество – необходимое условие инновационного подхода в исследовании и в решении проблем эффективного государственного управления и социально-экономического прогресса. Материалы XVIII Международной научной конференции: „Ценности и современность в стратегии ответственного развития. Новые пути развития в Центральной и Восточной Европе” Наленчов (Польша), 22-24 мая 2017 года. Люблинский католический университет Иоанна Павла II (Польша). Люблин: Издательство KUL, 2017. – с. 38-44.

16. Кураташвили Альфред А. Функционирование криминального бизнеса – как проявление экономического фашизма и как преступление против человечности под «маской» несуществующей и неосуществимой «ДЕМОКРАТИИ» (?!). Институт подготовки кадров Государственной службы занятости Украины. Форум прямой демократии. Материалы докладов и тезисов II Всеукраинской научно-практической конференции с Международным участием. Киев, 4 декабря 2019/ Под общ. ред. Войтович Р. В., Вороны П. В. – ООО «Издательский дом «Артек», 2019. – 318 с., – с. 34-38.

17. Кураташвили Альфред А. Теория неосуществимости «Демократии» и необходимость усиления роли государственного управления в интересах народа. Министерство образования и науки Украины. Национальная академия педагогических наук Украины. Государственное учреждение высшего образования «Университет менеджмента образования». Вестник последиplomного образования. Сборник научных трудов. Вып. 12 (41). Серия «Социальные и поведенческие науки». ISSN 2522-9931; ISSN 2522-9958. ID 48023; ID 48028. <https://doi.org/10.32405/2522-9931/2522-9958>. Издание индексируется: *IndexCopernicus; Infobaseindex; SJIF (Impact Factor); Akademic Resource Index; CiteFactor; Google Scholar; Национальная библиотека им. В. И. Вернадского.*

<http://nbuv.gov.ua/j-tit/vporo> ERIH PLUS Норвежский Реестр научных журналов. Глав. ред. И. Дунаев; редкол.: Л. Антонова [и др.]. – Киев: Юстон, 2020. – с. 160-182.

18. Шадури В. Ленинградский университет и деятели грузинской культуры. Тбилиси: Издательство «Мерани», 1968.

19. Кураташвили Альфред А. Что такое Государственное управление: «PUBLIC ADMINISTRATION» или «STATE MANAGEMENT»?! «Публичное правление» или «Государственное управление»?! Материалы Международной научной конференции: «Актуальные проблемы государственного управления» (27-28.03.2013). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2013. – с. 37-43.

20. Кураташвили Альфред А. «Державное управление» – что это: «Публичное управление», «Публичное правление» или «Государственное управление»?! «PUBLIC ADMINISTRATION» ИЛИ «STATE MANAGEMENT»?! Проблематика процесса децентрализации предоставления услуг в объединённых территориальных общинах: Материалы докладов и тезисов круглого стола, Киев 18 апреля 2019 года. Институт подготовки кадров Государственной Службы занятости Украины. Киев, ООО «Издательский дом «Артек», 2019. – с. 48-51.

21. ПЕРЕЛІК спеціальностей, за якими проводяться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань. http://www.vak.org.ua/docs/spec_boards/spec_list.doc

22. Приказ Министра образования и науки Грузии № 120/n от 10 декабря 2010 года, г. Тбилиси «Об утверждении национальной квалификационной рамки». Приложение №4 «Перечень направлений, отраслей/специальностей, подотраслей/специализаций и профессиональной специализаций».

23. კურატაშვილი ალფრედ. ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება და მმართველობითი სამართლის, კუმშარიტად ადამიანური საზოგადოების სამართლებრივი სისტემისა და მთლიანად სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა სისტემებშია თეორია (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003. – 336 გვ.

24. Кураташвили Альфред А. Теория истинно человеческого – классического (образцового) – общества. Труды Грузинского технического университета, 1998, №3 (419). Тбилиси: “Технический университет”, 1998.

25. Кураташвили Альфред А. Социально-экономическая теория будущего – истинно человеческого общества. Известия Академии наук Грузии. Серия экономическая. Том 7, 1999, №1-2. Тбилиси: "Мецниереба", 1999.

26. კურატაშვილი ალფრედ. ჰუმანოსოციალური სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლები. სახელმწიფო მართვის რეგულაციურად ახალი – სოციალურად გამიზნული ფილოსოფიური, სამართლებრივი და პოლიტიკურ-ეკონომიური მეცნიერული თეორიები (მონოგრაფია ქართულ ენაზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2017. – 432 გვ.

27. კურატაშვილი ალფრედ. თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ადამიანის ინტერესების დაცვისა და სოციალურ-ეკონომიური პროგრესის აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003. – 256 გვ.

UDC 1+32+33+34+35

Alfred A. Kuratashvili (Tbilisi, Georgia)

Doctor of Economic Sciences, Doctor of Sciences in Philosophy & Law, Professor, Founder and President of the International Academy of Social-Economic Sciences, Founder and President of the International Academy of Political Management and Founder and President of the International Academy of Juridical Sciences, Full Member of the New York Academy of Sciences, Academician of the Academy of Political Sciences of the USA

**USING IN ENGLISH
TERM "PUBLIC ADMINISTRATION"
INSTEAD OF TERM
"STATE MANAGEMENT" -
AS A MISTAKEN INTERPRETATION
OF THE STATE SYSTEM
AS A RESULT OF "IMITATION"
OF NON-EXISTING
AND IMPRACTICABLE
SO CALLED "DEMOCRACY" (!?)**

The special relevance of studying the problems of State management aimed at realizing the interests of the people, at serving the state power to the supremacy of the interests of the people is beyond doubt, since the solution of these problems is the most important task of state power and state management.

Based on the above, it is surprising when the term "State management" in society and in the state, and therefore in politics, in science and in the field of higher education, is replaced by an unreasonable and unjustified term – "Public administration", and in many non-English-speaking states on their national languages are translated as terms – "Public governing body" or "Public management", which in their content fundamentally contradict the concept and term "State management" (!?).

Thus, in many non-English-speaking states, they "blindly" "imitate" the erroneous English name – "Public administration", as if as "Public governing body" or "Public management", and use them instead of the term "State management", and thus bring "confusion" into the interpretation of the state system, which is the result of "imitation" of the non-existent and unrealizable so-called "Democracy" (!?) [1; 2; 3; and etc.].

Therefore, this, of course, means that persons who, in fact, are "legislators" in the field of politics and in the field of science in the state, who govern the field of science and control this area, who determine the nomenclature and name of specialties, in accordance with which there is training in higher educational institutions and the defense of doctoral dissertations, etc., apparently, they are completely "confused" in the modern world and cannot figure out what they are "doing" (?!).

In particular, it turns out that instead of state management there is a "Public governing body", or "Public management", which is equivalent to the fact that there is a non-existent and unrealizable so-called "Democracy" – as if there is a non-existent and the unrealizable "Power of the people", which is deeply mistaken (?!).

Based on the aforementioned "confusion", I have long come to the following logical and scientifically grounded conclusion:

"Public governing body", or "Public management" used instead of "State management" is not a name for a field of science, but a primitive "misunderstanding", or deliberate "imitation" of political "fashion", which is the result of artificial "imposition" in politics, in science and in public life – the non-existent and impracticable so-called "Democracy" (?!).

Surprising but true (?!).

* * *

It should be especially noted that I had to record my critical, moreover, scientifically based, judgment on the problem under consideration not only in oral conversations with some representatives of the sphere of politics and science related to the science of "State management", but also in my published scientific works.

In particular, scientific works were specially devoted to the critical and scientifically grounded discussion of the problems of state management in the field of science related to the substitution of the term "State management" by completely unjustified terms – "Public administration", "Public governing body" or "Public management" [4, p. 37-43; 5, p. 48-51; and etc.].

Despite the above, this "confusion" in politics, science and higher education has been going on for many years (?!).

At the same time, taking into account the particular importance of solving this, most likely, artificially created problem, the existence of which is shameful, first of all, for representatives of the sphere of science, I consider it necessary and fundamentally important to further note the following:

The erroneous name – "Public governing body" or "Public management", used instead of the name – "State management", is, firstly, the result of the erroneous name in English of the term "State management" – the term "Public administration", and, in-second, the erroneousness of the name "Public governing body" or "Public management", instead of the name "State management" is caused by the "blind" "imitation" of the English language when the name in science and in higher education of the specialty "State management" is the term "Public administration", "Public governing body" or "Public management".

The name of the term "State management" in English – like the term "Public administration" (which is translated in many other languages as "Public governing body" or "Public management"), in my opinion, is clearly erroneous, because, firstly, the term "Public" does not mean "State", but – the public, the people.

And, secondly, the term "administration" does not mean "management", but means "administration", which is not management, but a certain component of management.

Thus, "Public administration", "Public governing body" or "Public management" is not "State management" (despite the fact that under "Public administration", "Public governing body" or "Public management" is understood – State management), but this (that is, "Public governing body" or "Public management") – means "People's governing body" or "People's management", which is not equivalent to the name – "State management".

Moreover, the fallacy of the name "Public administration", "People's governing body" or "People's management", used instead of the term "State management", also lies in the fact that "Public administration", "People's governing body" or "People's management" is clearly an erroneous name based on called "Democracy", according to which the state is ruled not by the state power, but by the people (?!), and supposedly "State administration" is "People's government" or "People's government" (?!), which is a deep mistake and an obvious utopia, for the so-called "Democracy" ("Power of the people") – "Possession of the supreme power by the people" – is generally unrealizable (?!).

Precisely to adequately reflect the term "State management" in English, instead of the term "Public administration", I long ago introduced the term: "STATE MANAGEMENT", which, of course, means "State management", and not "Public administration", "Public governing body" or "Public management", ie not "People's governing body" or "People's management", etc.

And what is especially important, when literally translating from English – the term "State Management" I have proposed, we will get exactly the name – "State Management", and not "Public Administration", "Public governing body" or "Public management", ie not "People's governing body" or "People's management".

* * *

In conclusion, I consider it necessary to note that the realization of the interests of each person is the realization of the interests of the people on the basis of the Theory of the Supremacy of the Interests of the People I created [6; and others], based in turn on the Philosophy of the Social Goal created by me [1; and others], is the most important task of the state power, which is obliged to serve the supremacy of the interests of the people through a socially – Humanosocially – targeted State management, because the interests of the people can really be realized not by the non-existent and unrealizable so-called "Democracy" – not by the non-existent and unrealizable so-called "Power of the people", but namely by the socially – Humanosocially – targeted State management.

Consequently, the Revolutionary Alternative to the non-existent and unrealizable so-called "Democracy" (*"blind" imitators of which should be considered those who are trying to replace "State management" – "Public administration", "Public governing body" or "Public management"*) is the construction and functioning of a Truly human – Humanosocial – society and state, aimed at realizing the interests of each person, Theories of which I also created many years ago [7; 8; 9; and others], and not the "naked" dictatorship of any one person, endowed with permissiveness in the absence of responsibility, balanced with his rights – responsibility, the legal mechanisms of which should be developed on the basis of the Theory of balance of rights and responsibility of officials created by me [10 ; and etc.].

Based on the foregoing, it logically confirms the profound erroneousness and unacceptability of using "Public administration", "Public governing body" or "Public management" instead of "State management", for it is confirmed that "Public administration", "Public governing body" or "Public management" is not the name of the field of science, but a "misunderstanding", or deliberate "imitation" of political "fashion", which is the result of artificial "implantation" in science, politics and public life – non-existent and unrealizable so-called "Democracy" (?!).

Thus, the need for State management, and hence the need for the Science of State management and the appropriate name for this field of science, cannot be doubted, because only scientifically grounded State management can ensure the realization of the interests of the people.

Therefore, in connection with the above problem, I consider it especially necessary to note the following:

It is fundamentally important that non-English-speaking countries abandon the "blind" "imitation" of English-speaking countries that are under the influence of the non-existent and unrealizable so-called "Democracy", and that "State management" in their national – state – languages should not be called "Public governing body" or "Public management" – not "People's governing body" or "People's management", but "State management".

Moreover, it is necessary and fundamentally important that in the English-speaking countries themselves abandon the "empty" and unreasonable name "Public administration", used instead of "State management", and that "State management" be called – "State management", reflecting real life processes in society and in the state.

LITERATURE

1. Alfred A. Kuratashvili. **Philosophy of the Social Goal. Fundamentally new scientific trend – initial theoretical basis of formation and functioning of true human society and state** (Monograph in the Georgian, English and Russian languages). Tbilisi: International Publishing House "Progress", 2003. – 352 p.

2. Alfred A. Kuratashvili. **Philosophical-legal bases of political management. Management law and determinative theoretical basis of legal system of true human society and social-economic progress** (Monograph in the Georgian, English and Russian languages). Tbilisi: International Publishing House "Progress", 2003. – 720 p.

3. Alfred A. Kuratashvili. **“DEMOCRACY” – Deadborn “Political Fashion”, Which is Impracticable (?)** (Monograph in the Georgian, English and Russian languages). Tbilisi: International Publishing House "Progress", 2010. – 176 p.

4. Alfred A. Kuratashvili. **What is State management: «PUBLIC ADMINISTRATION» or «STATE MANAGEMENT»?!** *"Public administration" or "State management"?! (In the Russian language)*. Materials of International scientific conference: «Actual problems of state management» (27-28.03.2013). Tbilisi: International Publishing House "Progress", 2013. – p. 37-43.

5. Alfred A. Kuratashvili. **«State management» – what is it: "Public administration", "Public governing body" or "State management"?! «PUBLIC ADMINISTRATION» or «STATE MANAGEMENT»?!** (In the Russian language). Problems of the process of decentralizing the provision of services in the united territorial communities: Materials of reports and abstracts of the round table, Kiev, April 18, 2019. Institute for Personnel Training of the State Employment Service of Ukraine. Kiev, Ltd "Publishing house" Artek ", 2019. – p. 48-51.

6. Alfred A. Kuratashvili. **Theory of supremacy of interests of people. Fundamentally new scientific trend and System-formative theory of Managerial law, legal system of true human society and social-economic sciences as a whole** (Monograph in the Georgian, English and Russian languages). Tbilisi: International Publishing House "Progress", 2003. – 336 c.

7. Alfred A. Kuratashvili. **The theory of the true human – classical (exemplary) – society.** (In the Russian language). Works of the Georgian Technical University, 1998, № 3 (419). Tbilisi: "Technical University", 1998.

8. Alfred A. Kuratashvili. Social-economic theory of the future – the true human society. (In the Russian language). Proceedings of the Academy of Sciences of Georgia. Economic series. Volume 7, 1999, № 1-2. Tbilisi: "Metsniereba", 1999.

9. Alfred A. Kuratashvili. Alternative notion on the orientation of the society and the state. (In the Russian language). Bulletin "Medicine, Science, Innovation and Business News" Volume 6, Number 10 (60), October, 1999. New York, USA.

10. Alfred A. Kuratashvili. *Theory of balance of rights and responsibility of officials. Fundamentally new scientific trend – essential scientific basis of protection of interests of a person and social-economic progress* (Monograph in the Georgian, English and Russian languages). Tbilisi: International Publishing House "Progress", 2003. – 256 p.

შაკ 1+32+33+34+35

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი საზოგადოებრივ მეცნიერებებში, სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აშშ პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი“-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები“-ს დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, ჟურნალისტა ფედერაციის წევრი

**თანამდებობის დასაკავებლად
კონკურსის მონაწილეთა არჩევის უფლების
განსაზღვრული რაოდენობით შეზღუდვა –
კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებული”
აშკარა დისკრიმინაცია,
რაც დაუყოვნებლივ აღმოფხვრას მოითხოვს
საერთაშორისო მასშტაბით (!?)**

კონკურსი საუკეთესოს გამოსავლენად
უნდა ტარდებოდეს და მასში მონაწილეობა
არავის არ უნდა შეეზღუდოს არა მარტო ასაკის გამო,
არამედ აგრეთვე იმ უსაფუძვლო ”საბაბით”,
რომ უკვე რამდენჯერმე იყო არჩეული
საკონკურსო თანამდებობაზე,
რამეთუ წინააღმდეგ შემთხვევაში ადგილი ექნება
კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის
უხეშ დარღვევას – დისკრიმინაციას (!?)

საქართველოს კონსტიტუციის (იხევე, როგორც სხვა არაერთი სახელმწიფოს კონსტიტუციის) თანახმად (მუხლი 50. საქართველოს პრეზიდენტის არჩევის წესი), “ერთი და იგივე პირი საქართველოს პრეზიდენტად შეიძლება აირჩეს მხოლოდ ორჯერ” [1, მუხლი 50, პუნქტი პირველი] (!!).

ანალოგიურად ზემოაღნიშნულისა, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად (მუხლი 22. უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ხელმძღვანელი (რექტორი)):

”3. დაუშვებელია სახელმწიფოს მიერ დაფუძნებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ხელმძღვანელი არჩეულ იქნეს ზედიზედ ორ ვადაზე მეტით, რაც არ უნდა აღემატებოდეს ძირითადი საგანმანათლებლო საფეხურის ხანგრძლივობის 2 ვადას” [2, მუხლი 22, პუნქტი 3] (!!).

გარდა ამისა, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად (მუხლი 29. ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულის დეკანი):

”1. ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულის საბჭო ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულის დეკანს ირჩევს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების წესდებით განსაზღვრული ვადით, მაგრამ არა უმეტეს 4 წლისა. დეკანის თანამდებობაზე ერთი და იგივე პირი შეიძლება აირჩეს ზედიზედ მხოლოდ ორჯერ” [2, მუხლი 29, პუნქტი პირველი] (!!).

ასევე, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად (მუხლი 29³. დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის დირექტორი):

”4. ერთმა და იმავე პირმა დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის დირექტორის თანამდებობა ზედიზედ შეიძლება მხოლოდ ორჯერ დაიკავოს” [2, მუხლი 29³, პუნქტი 4] (!!).

ამრიგად, კონსტიტუციით და კანონით (თანაც, არა მარტო საქართველოში) ადგილი აქვს თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსის მონაწილეთა არჩევის უფლების განსაზღვრული რაოდენობით შეზღუდვას, რაც წარმოადგენს კანონსაწინააღმდეგოდ – დანაშაულებრივად – ”დაკანონებულ” აშკარა დისკრიმინაციას, და რაც დაუყოვნებლივ აღმოფხვრას მოითხოვს საერთაშორისო მასშტაბით, რამეთუ ეს არის ადამიანურობის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული (!!).

ამასთანავე, ხომ უდავოა და ცხადზე ცხადია, რომ კონკურსი საუკეთესოს გამოსავლენად უნდა ტარდებოდეს და მასში მონაწილეობა არავის არ უნდა შეეზღუდოს არა მარტო მიღწეული ასაკის გამო, არამედ აგრეთვე იმ უსაფუძვლო ”საბაბით”, რომ ესა თუ ის პიროვნება უკვე რამდენჯერმე იყო არჩეული ამ საკონკურსო თანამდებობაზე, რამეთუ წინააღმდეგ შემთხვევაში ადგილი ექნება კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის უხეშ დარღვევას – ადგილი ექნება აშკარა დისკრიმინაციას, რაც საერთაშორისო მნიშვნელობის დანაშაულს წარმოადგენს, და რაც უდავოდ საჭიროებს დაუყოვნებლივ აღმოფხვრას (!!).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გაკვირვებას იწვევს, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება ამას ”ვერ ამჩნევს”, მაშინ როდესაც თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსის მონაწილეთა არჩევის უფლების განსაზღვრული რაოდენობით კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებული” შეზღუდვით ადგილი აქვს მრავალი ადამიანის კანონიერი უფლების შელახვას, ადგილი აქვს კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის უხეშ დარღვევას – ადგილი აქვს აშკარა დისკრიმინაციას, რაც აკრძალული და სრულიად დაუშვებელია, როგორც საერთაშორისო სამართლებრივი აქტებით [3, მუხლი 7; 4, მუხლი 14; და სხვა], ისე სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით [1, მუხლი 11; 5, მუხლი 19; 6, მუხლი 24; 7, მუხლი 3; 8, მუხლი 1; და სხვა].

განსაკუთრებით უნდა აღვნიშნო, რომ საქართველოს კონსტიტუციაში 2010 წელს ცვლილებების შეტანასთან დაკავშირებით, ჯერ კიდევ ამ ცვლილებების შეტანამდე მე გამოვაქვეყნე არაერთი სამეცნიერო ნაშრომი, *მათ შორის*, წიგნების სახით [9; 10; და სხვა].

ამასთან, წიგნი სახელწოდებით: **”რა ცვლილებებია აუცილებელი საქართველოს კონსტიტუციაში და მსოფლიოს სხვა სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში?!”** „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტის განხილვა” [9], რომელშიც მრავალ მნიშვნელოვან და მეცნიერულად დასაბუთებულ წინადადებას, კონსტიტუციაში შესატან მრავალ კონკრეტულ პროექტს ვთავაზობდი, გადაეცა საქართველოს ხელმძღვანელობას ცვლილებების მიღებამდე, მაგრამ უშედეგოდ... (?!).

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, იმის გათვალისწინებით, რომ ხსენებულ სამეცნიერო ნაშრომში ჩემს მიერ შემოთავაზებული წინადადებები ამჟამადაც პრინციპულად მნიშვნელოვანია მსოფლიოს სახელმწიფოთა კონსტიტუციებისათვის და, *მათ შორის*. საქართველოს კონსტიტუციისთვის, ამ შემთხვევაში მოკლედ მოვიყვან ამ სამეცნიერო ნაშრომიდან მხოლოდ რამდენიმე პატარა ამონარიდს, რომლებიც უშუალოდ შეეხება სახელმწიფოს პრეზიდენტის არჩევის უფლების განსაზღვრული რაოდენობით კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებული” შეზღუდვის დაუშვებლობას, და რაც პრინციპულად მნიშვნელოვანია აგრეთვე იმისთვის, რომ საერთოდ აღმოფხვრას ნებისმიერი თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსის მონაწილეთა არჩევის უფლების განსაზღვრული რაოდენობით შეზღუდვა, რამეთუ ეს – აშკარა დისკრიმინაციას წარმოადგენს (?!).

პრინციპულად მნიშვნელოვანია აქვე აღვნიშნოს, რომ როდესაც 2010 წელს მე ვწერდი სახელმწიფოს პრეზიდენტის არჩევის პრობლემასთან დაკავშირებით, იგულისხმებოდა სახელმწიფოს პრეზიდენტი, რომელიც რეალურად მართავს სახელმწიფოს.

”ხოლო იმ შემთხვევაში, – როგორც მე შემდეგ ვწერდი, – თუ პრეზიდენტის უფლებამოსილება და მისი პრაქტიკული საქმიანობა შემოიფარგლება ძირითადად ლაპარაკით და ხშირი მოგზაურობებით, როდესაც ფაქტობრივად სახელმწიფოს უუფლებო (ჩემი ღრმა რწმენით, ფიქტიური) ვითომდა მეთაური ხვდება სხვა სახელმწიფოთა მოქმედ მეთაურებს (ხვდება სახელმწიფოთა ისეთ მეთაურებს, რომლებსაც აქვთ სახელმწიფოს მართვის უფლებამოსილება, და რომლებიც რეალურად მართავენ სახელმწიფოებს), რაც (ასეთი შეხვედრები) უაზრობის შთაბეჭდილებას ტოვებს, და რომლის შედეგად დიდი ოდენობით საბიუჯეტო ფული იხარჯება, ასეთი ”უფლებამოსილების” მქონე პრეზიდენტის – *მიუხედავად კონკრეტული პიროვნებისა* – არჩევა სახელმწიფოში საერთოდ არ უნდა ხდებოდეს, და მას არავინ არ უნდა ირჩევდეს, რამეთუ ის არ არის ”დიდი ბრიტანეთის დედოფალი”, და სახელმწიფოში ასეთი პრეზიდენტის არჩევის საჭიროება საერთოდ არ არსებობს.

თუმცა, *ჩემი ღრმა რწმენით*, სახელმწიფოს უნდა ჰყავდეს რეალური მეთაური პრეზიდენტის სახით, რომელიც იქნება სახელმწიფოს ლიდერი, რომელსაც უნდა ირჩევდეს ხალხი, რომელსაც უნდა გააჩნდეს დიდი უფლებები, მაგრამ რომელსაც ამავე დროს უნდა გააჩნდეს მის უფლებებთან დაბალანსებული პასუხისმგებლობა – ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის შესაბამისად“ [11, გვ. 86-87; 12; 13; 14; და სხვა].

* * *

რაც შეეხება 2010 წელს ჩემს მიერ გამოქვეყნებულ ერთ-ერთ ნაშრომს, იქ ვწერდი:

“კერძოდ, არც ერთი სახელმწიფოს პრეზიდენტის არჩევა არ უნდა იყოს შეზღუდული რამდენიმე (როგორც წესი, ორი) ვადით, რადგან თუ პიროვნება არ იმსახურებს პრეზიდენტობას, მაშინ ის სათანადო იურიდიული პასუხისმგებლობის მექანიზმების საშუალებით, რომლებიც შეიქმნება თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე [12; 13; 14; და სხვა], უნდა გათავისუფლდეს პრეზიდენტის თანამდებობიდან პირველი ვადის დამთავრებამდეც, *ხოლო თუ ის იმსახურებს პრეზიდენტის თანამდებობაზე თუნდაც ხუთჯერ ან უფრო მეტჯერ არჩევას, კონსტიტუცია არ უნდა ზღუდავდეს ამას, რამეთუ ასეთი შეზღუდვა ეწინააღმდეგება თვითონ კონსტიტუციის პრინციპებს, რადგან ამით ილახება ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები*” [9, გვ. 69].

„არჩევნები ხომ სწორედ იმიტომ ტარდება, რათა გამოვლენილი იქნეს მასში მონაწილეთა შორის საუკეთესო. და თუ პიროვნება თავისი შემოქმედებით აზროვნებით, კვალიფიკაციით, ორგანიზატორული უნარით და ა.შ. ჯობნის თავის კონკურენტებს, მაშინ რატომ უნდა აეკრძალოს მას არჩევნებში მონაწილეობა და პრეზიდენტის თანამდებობის დაკავება?!

ეს ხომ არა მარტო ღახავს მოქალაქის კონსტიტუციურ უფლებებს, თავისუფლებებს და სოციალურ-ეკონომიკურ ინტერესებს, არამედ სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტრატეგიულ შეცდომას წარმოადგენს, რამეთუ ასეთი ქმედებით საბოლოო ჯამში საზოგადოება და სახელმწიფო ზიანდება“ [9, გვ. 71].

„თუმცა, ჩემი წინადადება იმის შესახებ, რომ მოიხსნას კონსტიტუციით (სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით) გათვალისწინებული ანტიკონსტიტუციური შეზღუდვა, რომლითაც საქართველოს პრეზიდენტს (და საერთოდ სახელმწიფოთა პრეზიდენტებს) ეკრძალება მონაწილეობა საპრეზიდენტო არჩევნებში მისი ამ თანამდებობაზე ზედიზედ ორჯერ არჩევის შემდეგ, ნაკარნახევია მხოლოდ სამართლიანობისა და კონსტიტუციურობის პრინციპით, და არა ამა თუ იმ კონკრეტული პირის ინტერესებით, *ანუ ჩემი წინადადება სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ნებისმიერი პიროვნება, რომელიც არჩეული იქნება პრეზიდენტის თანამდებობაზე, მიუხედავად მისი დამსახურებისა თუ დაუმსახურებლობისა საშუალოდ უნდა დარჩეს ამ პოსტზე.*

პირიქით, ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე [12; 13; 14; და სხვა] საქართველოს კონსტიტუციაში (და საერთოდ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში) შეტანილი უნდა იქნეს ცვლილებები და დამატებები, რომელთა თანახმად უნდა განისაზღვროს პრეზიდენტის უმკაცრესი პასუხისმგებლობა, რომელიც დაბალანსებული უნდა იყოს მის უფლებებთან.

კერძოდ, პრეზიდენტად არჩევის შემთხვევაში განსაზღვრული უნდა იყოს გარკვეული ვადა (მაგალითად, ერთი ან ორი წელი), რომლის გასვლის შემდეგ პრეზიდენტი ავტომატურად კარგავს თავის სტატუსს, თუ სახელმწიფოში ყველა მოქალაქე არ იქნა უზრუნველყოფილი საარსებო მინიმუმით მაინც, რომელიც უნდა შეიცავდეს არა მარტო კვების, ტანსაცმლის, ბინის ხარჯებს, კომუნალურ გადასახადებს, არამედ უნდა შეიცავდეს აგრეთვე ადამიანის და მისი ოჯახის არსებობისათვის საჭირო მთელ კომპლექსს, მათ შორის, სამედიცინო უზრუნველყოფას, წამლების ხარჯებს, მინიმალური ინტელექტუალური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებისათვის საჭირო ხარჯებს და ა.შ.“ [9, გვ. 71-72].

„ამრიგად, პრეზიდენტმა, როგორც კონსტიტუციის გარანტმა, სახელმწიფოში უნდა უზრუნველყოს პირობების შექმნა ყოველი ადამიანის ღირსეული ცხოვრებისათვის, *ხოლო წინააღმდეგ შემთხვევაში მან უნდა დატოვოს პოსტი ყოველგვარი რეკლუციებისა და იმპიჩმენტების გარეშე*“ [9, გვ. 73].

* * *

შემდეგ აღნიშნულ სამეცნიერო ნაშრომში იქვე ვწერდი:

„პრეზიდენტმა ავტომატურად უნდა დაკარგოს თავისი სტატუსი აგრეთვე იმ შემთხვევაშიც, თუ ის ხელს მოაწერს და გამოაქვეყნებს ანტიკონსტიტუციურ კანონს ან სხვა ანტიკონსტიტუციურ სამართლებრივ აქტს, რამეთუ ეს წარმოადგენს კონსტიტუციის საწინააღმდეგო ქმედებას, რომლითაც ილახება ადამიანის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს უფლებები, თავისუფლებები და ინტერესები.

ზემოაღნიშნულ შემთხვევაში პრეზიდენტის სტატუსის შეწყვეტის შემდეგ საკონსტიტუციო სასამართლოში შეიძლება გასაჩივრდეს სამართლებრივი აქტის ან მისი ნაწილის კონსტიტუციურობის საკითხი (თუ ჯერ კიდევ მანამდე თვითონ – თავისი ინიციატივით – საკონსტიტუციო სასამართლომ არ მიიღო ასეთი გადაწყვეტილება, რაც მის მოვალეობას წარმოადგენს – მის მოვალეობას უნდა წარმოადგენდეს).

და თუ საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ დადასტურდა აღნიშნული სამართლებრივი აქტის ან მისი ნაწილის ანტიკონსტიტუციურობა, მაშინ ძალაში რჩება პრეზიდენტის უფლებამოსილების ავტომატურად შეწყვეტა“ [9, გვ. 73-74].

* * *

„აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ, – როგორც მე აღრეც ვწერდი, – ანტიკონსტიტუციურია და ადამიანის უფლებების უხეშად შემლახავია ნებისმიერი თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობის „კანონით“ (ან მის გარეშე) აკრძალვა – და თუნდაც შეზღუდვა – იმის გამო, რომ ესა თუ ის პიროვნება უკვე არჩეული იყო ამ თანამდებობაზე ორჯერ ან თუნდაც მეტჯერ, რამეთუ ამით ირღვევა კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის პრინციპი (?).

ანტიკონსტიტუციურია და ადამიანის უფლებების უხეშად შემლახავია აგრეთვე ნებისმიერი თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობის „კანონით“ (ან მის გარეშე) აკრძალვა – და თუნდაც შეზღუდვა – კონკურსში პოტენციური მონაწილის გარკვეული ასაკის მიღწევის გამო, რამეთუ კონკურსი ხომ სწორედ იმიტომ ტარდება, რათა გამოვლენილი იქნეს მასში მონაწილეთა შორის საუკეთესო“ [11, გვ. 85].

* * *

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, უდავოდ დასტურდება, რომ თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსის მონაწილეთა არჩევის უფლების განსაზღვრული რაოდენობით შეზღუდვა – კანონსაწინააღმდეგოდ ”დაკანონებული” აშკარა დისკრიმინაციაა, რაც დაუყოვნებლივ აღმოფხვრას მოითხოვს საერთაშორისო მასშტაბით (?).

უდავოა, რომ კონკურსი საუკეთესოს გამოსავლენად უნდა ტარდებოდეს და მასში მონაწილეობა არავის არ უნდა შეეზღუდოს არა მარტო ასაკის გამო, არამედ აგრეთვე იმ უსაფუძვლო ”საბაბით”, რომ უკვე რამდენჯერმე იყო არჩეული საკონკურსო თანამდებობაზე, რამეთუ წინააღმდეგ შემთხვევაში ადგილი ექნება კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის უხეშ დარღვევას – დისკრიმინაციას (?).

ამრიგად, საქართველოს კონსტიტუციაში, “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონში და ყველა სხვა ნორმატიულ აქტში შეტანილი უნდა იქნეს ცვლილებები, რომლებითაც აღმოფხვრება თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსის მონაწილეთა არჩევის უფლების, როგორც ასაკის გამო შეზღუდვა, ისე განსაზღვრული რაოდენობით არჩევის შეზღუდვა, რამეთუ ეს – აშკარა დისკრიმინაციაა (?).

ლიტერატურა

1. საქართველოს კონსტიტუცია. მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს. №786-რს.
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=35>

2 საქართველოს კანონი “უმაღლესი განათლების შესახებ”. მიღებულია 2004 წლის 21 დეკემბერს. №688-რს.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32830?publication=85>

3. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია. დამტკიცებულია და საჯაროდ გამოცხადებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მიერ 1948 წლის 10 დეკემბერს. საქართველოში ძალაშია საქართველოს უზენაესი საბჭოს 1991 წლის 15 სექტემბრის დადგენილებით.

<http://www.parliament.ge/uploads/other/137/137343.pdf>

4. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენცია (ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია). რომი, 1950 წლის 4 ნოემბერი.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1208370?publication=0>

5. Конституция Российской Федерации. Принята 12.12.1993; с изменениями, одобренными в ходе общероссийского голосования 1 июля 2020 года.

<http://www.konstitucija.ru/>

6. Конституция Украины. Дейст. с изм. и допол. Проверено 08.07.2019.

https://kodeksy.com.ua/ka/konstitutsiya_ukrainy.htm

https://kodeksy.com.ua/ka/konstitutsiya_ukrainy/statja-%2024.htm

7. Конституция Германии. Основной закон Федеративной Республики Германии, 23 мая 1949 г.

https://www.1000dokumente.de/?c=dokument_de&dokument=0014_gru&l=ru&object=translation

8. Конституция Французской Республики. От 4 октября 1958 года.

<http://lawers-ssu.narod.ru/subjects/constzs/france.htm>

9. კურატაშვილი ალფრედ. რა ცვლილებებია აუცილებელი საქართველოს კონსტიტუციაში და მსოფლიოს სხვა სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში?! „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტის განხილვა. თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2010. – 84 გვ.

10. Кураташвили Альфред А. КОНСТИТУЦИЯ: ПОЛИТИКО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ЕЕ ПОДЧИНЕНИЯ ИНТЕРЕСАМ НАРОДА. Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2010. – 84 с.

11. კურატაშვილი ალფრედ. კონსტიტუციაში ცვლილებების შეტანის პრობლემა: როგორი უნდა იყოს სახელმწიფოს პრეზიდენტის უფლებამოსილება და ვინ უნდა ირჩევდეს პრეზიდენტს?! საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „პროგრესი“, 2017, №3-4. სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემია. თბილისი, საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2017. – გვ. 81-87.

12. კურატაშვილი ალფრედ. თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირება – საზოგადოების ევექტიანი ფუნქციონირების პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორია (მონოგრაფია ქართულ და რუსულ ენებზე). თბილისი: „მეცნიერება“, 1997.

13. კურატაშვილი ალფრედ. თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ადამიანის ინტერესების დაცვისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003. – 256 გვ.

14. კურატაშვილი ალფრედ. პოლიტიკური მენეჯმენტის ფილოსოფიურ-სამართლებრივი საფუძველები. მმართველობითი სამართალი და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების სამართლებრივი სისტემისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის განმსაზღვრელი თეორიული ბაზისი (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა „პროგრესი“, 2003. – 720 გვ.

Любовь Ивановна Михайлова (Сумы, Украина)

Доктор экономических наук, профессор, Заслуженный работник образования Украины, профессор кафедры менеджмента Сумского национального аграрного университета, ведущий член Отделения экономики и продовольствия Национальной академии аграрных наук Украины

Людмила Викторовна Коренивская (Глухов, Украина)

аспирант кафедры менеджмента Сумского национального аграрного университета

**ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ
ОТРАСЛИ КОНОПЛЕВОДСТВА В КОНТЕКСТЕ
КОНЬЮНКТУРЫ МИРОВОГО РЫНКА**

Оценка современного состояния мирового товарного рынка является важным фактором экономического роста для каждой страны, а также предпосылкой для принятия управленческих решений в системе государственного регулирования развития отдельных отраслей. Процесс принятия конъюнктурных решений по развитию международной экономической деятельности способствует повышению конкурентоспособности продукции на внутреннем и внешнем рынках, формированию инновационной стратегии, обеспечению инвестиционной привлекательности отраслей реального сектора отечественной экономики.

Отечественный рынок продукции коноплеводства входит в комплексную мировую производственную систему, где применяются единые "правила игры", происходят процессы либерализации мировой торговли продукцией коноплеводства, усиливаются его цивилизационные функции. Кроме того, активно проявляется роль мирового рынка продукции коноплеводства в решении экологических, текстильных, продовольственных, фармацевтических, энергетических, металлургических проблем человечества. В целом, конъюнктура мирового рынка представляется в качестве сложной и динамичной социально-экономической системы, в состав которой входят агенты рынка (субъекты хозяйствования и институты) и экономические торговые отношения между ними, которые и определяют определенные «правила игры» на заданный промежуток времени.

Для занятия устойчивых позиций на мировом рынке важно чувствовать и отслеживать конъюнктуру рынка, в частности, продукции коноплеводства, что мотивировано, с одной стороны, стратегически важным значением отрасли коноплеводства в достижении текстильной, продовольственной, экологической безопасности страны и, с другой стороны, неравномерностью развития производства и несбалансированностью спроса и предложения на данную продукцию в разных странах и регионах мира [1]. Часть пространства, где пересекаются интересы продавцов и покупателей рынка, называется экономическим пространством. Именно на этом пространстве происходит оценка реализации экспортных ориентиров отечественных производителей продукции коноплеводства, которые в последнее время все активнее заявляют о намерениях занятия устойчивых позиций, а также оптимизация их поведения на рынке.

Конопля с древнейших времен была незаменимой культурой наших предков. Она обеспечивала продуктами питания, одеждой, текстилем, топливом, лекарствами. Но в Украине с каждым годом выращивается все меньше этой этнической культуры. Производители предпочитают возделывание подсолнечника, кукурузы, рапса, сои, мотивируя свой выбор настроенными рынками сбыта, наличием перерабатывающих предприятий, стабильными и достаточно высокими ценами на продукцию.

В то же время, во всем мире развитию отрасли коноплеводства уделяют все большее внимание [2,3], тогда как в Украине процесс «реанимации» данной отрасли со стороны государства чрезвычайно замедлен. А это, в свою очередь, способствует потере значительной доли внешнего рынка, а, следовательно, и благосостояния населения.

Исследования показали, что в последние годы конопля возделывают около 30 хозяйств в Украине, из которых одни продолжают их выращивать, другие – отказываются. В 2018 г. площади посевов промышленной конопля на Украине не превышали 1,3 тыс. га, в 2019 г. – на уровне 1,5 тыс. га, тогда как в 2016 г. – составляли примерно 3,5 тыс. га.

Украина входит в пятерку основных производителей семян конопля, так как последние шесть лет их производство является стабильным – до 590 тыс. ц. Украина имеет все предпосылки для активизации экспортной деятельности производителей продукции коноплеводства, в частности, семена конопля, а также другие виды продукции из конопля.

Существует несколько важных рынков, потенциальные возможности которых не полностью использованы для украинского экспорта продукции коноплеводства. Согласно результатам исследований, Украина пока недостаточно использует торговые возможности с такими странами как США, Германия, Великобритания, Франция, Япония и Канада. В общем, Украина недоиспользует торговый потенциал с 75 странами мира. Хотя украинская продукция коноплеводства преимущественно направлялась на существующие традиционные рынки стран СНГ и ЕС, определенные товары все же вышли на новые потребительские рынки, в том числе на рынки стран, которые быстро развиваются, в частности Китая и Индии, что является признаком диверсификации экспорта. С другой стороны, экспорта новой продукции практически не происходило, что свидетельствует об ограниченности или полном отсутствии инноваций в Украине в системе ведения отрасли коноплеводства на протяжении последних десяти лет. Структура украинского экспорта продукции коноплеводства практически не менялась с начала перехода к рыночной экономике и в значительной степени сохраняет зависимость от нескольких экспортных товаров, производство которых обычно не требует высокого уровня квалификации.

Выполненные исследования дают основания утверждать, что производители продукции коноплеводства имеют значительный потенциал для занятия устойчивых позиций на мировом рынке отдельных видов этой продукции, в первую очередь, семян и конопляного волокна. Развитие первичной и глубокой переработки продукции коноплеводства в Украине откроет путь к привлечению инвестиционных поступлений, обеспечит развитие различных отраслей экономики. Проблема возникает также в отработке алгоритма выхода на мировой рынки для отечественных производителей продукции коноплеводства.

Решение комплекса проблем по наращиванию экономического потенциала производства продукции коноплеводства в Украине возможно только на основе системного подхода: реализации программно-целевого метода развития отрасли коноплеводства при активной государственной, региональной поддержки и целенаправленного инвестирования.

ЛИТЕРАТУРА

1. Михайлова Л.І., Коренівська Л.В. Оцінка економічного потенціалу виробництва продукції коноплярства в Україні. *Економіка АПК*. - 2020. - № 1 - С. 33-45. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202001033>

2. Chart: US hemp production soars in 2017 // [Electronic resource]. - Access mode: Проблеми з відродженням конопель: багатогранна культура // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/> Дата звернення: 18.12.2019

3. Промислова конопля: вигреш для економіки та навколишнього середовища // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/business/chetverta-promislova-revoljucija-chogo-nam-ochikuvati-334676/>

Li Zongkeng (Guangxi, China)

PhD student (Management) of Sumy National Agrarian University, teacher of Hezhou University, China

Andrii Mykhailov (Sumy, Ukraine)

Dr.S (econ), Prof., Head of Management Department of Sumy National Agrarian University

Li Zhuoran (Henan, China)

PhD student (Management) of Sumy National Agrarian University, teacher of Xinxiang University, China

**STUDY ON THE DEVELOPMENT
OF RURAL TOURISM
AND REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT**

Abstract: The development of rural tourism is an important measure to coordinate urban and rural economic development and accelerate the construction of ecological civilization. How to solve the rural poverty problem and promote local economic development through the development of rural tourism is a popular topic of current social concern. This article discusses the development of poverty alleviation by tourism and the revitalization of rural economy by tourism, thereby promoting the optimization and upgrading of rural tourism industry structure and promoting the sustainable development of rural tourism industry.

Keywords: rural tourism, development strategies, poverty alleviation.

1. Strengthen the construction of tourism infrastructure and public service facilities.

Good tourism infrastructure is an essential condition for a place to develop tourism. Therefore, it must pay attention to the development of rural tourism and strengthen the construction of tourism facilities. The first is to enhance the government's leadership and formulate relevant promotion policies for tourism poverty alleviation and development according to local conditions. The second is to plan tourism resources scientifically, rationally layout industries, and coordinate the construction of urban and rural tourism public service facilities. Thirdly is to increase policy support and classification to Promote the implementation of policies. At the same time, actively introduce market mechanisms to improve the diversification of investment in the construction of tourism public service facilities, the marketization of operation and the socialization of management.

2. Strengthen government policy guidance and talent introduction and training.

Rural tourism is of great significance for stimulating rural economic growth and coordinating urban and rural development. A team of highly qualified and professional rural tourism talents must be introduced and cultivated. The first is to strengthen the government's guidance and management, formulate talent introduction policies based on local conditions, and introduce outstanding talents to serve the rural tourism industry. The second is to establish and improve the rural

tourism talent training mechanism to enhance the quality of tourism practitioners through regular training and provide convenience and assistance to go out to study and investigate. The third is to strengthen school-enterprise cooperation, jointly build production-education-research bases, and cultivate compound talents in rural tourism. What's more, it's essential to create conditions and provide tourism practitioners with a stage to display their abilities and skills.

3. Strengthen publicity and increase the visibility of rural tourism.

Recently, the aroma of wine is also afraid of deep alleys. It can be seen that publicity is significant to enhance tourism visibility. Therefore, we must pay attention and increase advertising to strengthen the reputation of regional rural tourist attractions. First, The government should make full use of the favorable tourism resources and ecological conditions of the regional economy, and actively promote and recommend scenic spots. Second, actively participate in tourism promotion conferences in various regions and cities to promote local unique tourism resources. Third, make full use of the dissemination role of new media to encourage and promote scenic spots in eco-rural tourism through multiple channels, forms, and channels.

4. Deepen the cooperation and linkage of regional tourism resources.

collaboration By establishing a regional cooperation mechanism and strengthening internal and external linkages, we can achieve complementary advantages in tourism resources, market sharing, and a strategic win-win situation. The beautiful rural eco-tourism area should enhance cooperation and association with surrounding tourism to promote the development of regional tourism. First, the government should rely on rural advantages and characteristic tourism resources, introduce market mechanisms, and develop tourism resources through cooperation in a variety of capital operations. Focus on the development of historical and cultural resources, leisure and health tourism cultural industries, forest parks and other tourism industries. Second, vigorously strengthen the integration of regional tourism resources, and give full play to the combined effect of scenic spots and scenic spots.

5. Effectively coordinate resource development and environmental protection.

The development of tourism will inevitably have a certain degree of impact on the environment and resources, as well as a particular effect on the protection and inheritance of ethnic culture. Therefore, in the process of planning the industrial layout and strengthening economic development, the government and investor must pay more attention to protect the ecological environment and rationally develop tourism resources. In the development process, it is necessary to highlight the local characteristics. The government and investors should pay more attention to the creation of the scenic and cultural landscape, combine the aesthetic vision and the cultural connotation, and effectively blaze a path of coordinated development of resource development and environmental protection.

УДК 331.5+354.1

Анна Валерьевна Шестакова (Житомир, Украина)

Кандидат экономических наук, старший преподаватель
кафедры цифровой экономики и международных экономических отношений
Государственный университет «Житомирская Политехника»

ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТИРЫ ЕВРОПЕЙСКОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ ДЛЯ УКРАИНЫ

Украина осуществляет процесс евроинтеграции по многим направлениям политики в условиях развития новых подходов к содержанию социальных отношений.

Европейский Союз утвердил соответствующие социальные критерии, путем соблюдения которых и должна формироваться и реализовываться социальная политика государства. Социальные критерии заключаются в расширении свободы выбора образа жизни, жизненных благ, возможности получить образование и реализации творческих способностей, повышении уровня материального благосостояния и качества жизни, улучшении здоровья и увеличении продолжительности трудовой активности, увеличении продолжительности жизни, усилении национальной и социальной безопасности.

Разница подходов к определению содержания социальной политики отражается в разнообразии показателей-индикаторов социального развития общества, с помощью которых оценивается степень достижения цели и реализации социальной политики. Согласно статусу социально-рыночного государства, данные показатели должны реализовываться через социальные стандарты, основной задачей которых является удовлетворение потребностей населения, сохранение единого социального пространства, обеспечение социального равенства, концентрация материальных ресурсов на приоритетных направлениях социальной политики.

Начало формирования социальной политики стран Европейского союза связано с вступлением в силу Маастрихтского договора о его основании, который дополнил Договор об учреждении ЕС разделами VIII «Социальная политика, образование, профессиональное обучение и молодежь» и XIV «Экономическое и социальное соединение». А также его приложения – Соглашения о социальной политике и Протокола о социальной политике, предусматривали определенные изменения институционального характера и определили правовые основы для осуществления коммунитарной социальной политики [1, с. 16].

Составляющие европейской социальной модели имеют основные принципы, заложенные в национальных моделях в определенных формах: социальная справедливость, социальная безопасность, социальная сплоченность, конкурентоспособность, благоприятная для общества экология. Европейская социальная модель – это кодекс поведения, основанный на ценностях, которые разделяются всеми государствами – членами ЕС.

Среди этих ценностей можно выделить следующие: прочная связь между экономическим развитием и социальным прогрессом; высокий уровень социального обеспечения, имеющее универсальный характер; развитое трудовое законодательство, защищающее наемного работника; борьба с дискриминацией; производственная демократия, выражающаяся в консультации с работниками при принятии решений, которые касаются и их информирования; социальный диалог партнеров в рамках коллективно-договорных отношений; ключевая роль государства в решении социальных проблем, роль арбитра в отношениях между социальными партнерами; борьба за занятость и искоренение феномена социального отторжения и бедности; достойная оплата труда; социальная справедливость и солидарность в обществе [2].

Несмотря на то, что между членами ЕС существуют определенные расхождения в видении сущности, цели и направления социальной политики, а также ее содержания, подавляющее большинство этих стран (кроме Великобритании и Ирландии) декларируют стремление изменить национальные социальные модели в соответствии с моделью, которая получила название Европейская социальная модель.

Поэтому декларируя Единую социальную модель, европейские правительства имели целью достичь существенного улучшения благосостояния и уровня экономического развития Союза в целом и каждого государства-члена в частности, в содействии занятости, улучшении условий жизни и труда, поддержке высокого уровня социальной защищенности, высокого уровня образования и социального диалога.

Учитывая вышесказанное, следует отметить, что социальная политика стран членов-ЕС сосредоточена на пропаганде европейских ценностей и заключается в высоких человеческих ценностях относящихся к достойному уровню качества жизни человека.

Достойный уровень человеческой жизни, прежде всего, должен проявляться в социальных интересах.

При этом социальные интересы являются проявлением социальных потребностей, которые предусматривают первоочередные, необходимые задачи для различных социальных групп и общества в целом. Социальные интересы составляют социально-экономические потребности на определенном уровне развития общества.

Несмотря на все социальные потребности, которые реализуются через социальные отношения, их целью является достижение социальной безопасности. При этом под социальной безопасностью понимают, прежде всего, возможность человека удовлетворить собственные потребности, совместив индивидуальные и общественные интересы.

Поэтому это может быть достигнуто при нормальном уровне жизни населения, а именно по степени удовлетворенности материальных и духовных потребностей человека. Конкретнее, социальная безопасность зависит от размера реальных доходов на душу населения; объема потребляемых благ и используемых услуг; постоянных цен на товары и услуги; обеспеченности жильем; доступности образования, медицинского обеспечения и культурного обслуживания, экологической безопасности. Соответственно, уровень жизни определяется количеством и качеством потребляемых благ и услуг.

Исходя из вышесказанного, следует отметить, что социальная безопасность представляет деятельность, которая направлена на адаптацию к существующим кризисным ситуациям, обеспечение устойчивости, сохранение социальной нацеленности государства.

Государственные гарантии социальной безопасности должны быть неразрывно связаны с возможностями граждан относительно реализации личных прав и интересов, которые необходимы для поддержания собственного здоровья человека и благосостояния членов его семьи, в том числе и в случаях безработицы, болезни, инвалидности, старости и тому подобное. Поскольку социальная неустроенность граждан государства с одной стороны автоматически подрывает авторитет страны в мировом сообществе, а с другой сеет панические настроения среди населения внутри государства, является крайне нежелательным для социально-экономического развития.

Литература

1. Окладна, М. Г. Соціальна політика Європейського Союзу: становлення і розвиток [Електронний ресурс] / М. Г. Окладна, І. В. Яковюк. – Режим доступу: <http://dbms.institute/files/nd/19.pdf>.

2. Волгин Н.А. Социальная политика. Энциклопедия / Н.А. Волгин; под ред. Н.А. Волгина и Т.С. Сулимовой. – М.: Альфа-Пресс, 2006. – 416 с.

Николай Иванович Лахижа (Полтава, Украина)

доктор наук по государственному управлению, профессор, профессор кафедры публичного управления и администрирования, Институт подготовки кадров государственной службы занятости Украины (г. Киев)

Александр Иванович Черчатый (Полтава, Украина)

кандидат наук по государственному управлению, директор Регионального центра по предоставлению бесплатной правовой помощи в Полтавской области

ЗАДАЧИ И МЕХАНИЗМЫ РАБОТЫ СИСТЕМЫ БЕСПЛАТНОЙ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ В УКРАИНЕ С ЛЬГОТНЫМИ КАТЕГОРИЯМИ ГРАЖДАН

Соблюдение прав и свобод граждан провозглашено одним из приоритетных принципов украинского государства. Украина ратифицировала большинство важнейших международных актов в сфере прав человека, проводится значительная работа по совершенствованию законодательства. В Конституции Украины отдельный раздел посвящен правам и свободам человека и гражданина (ст.21). Содержание права на бесплатную правовую помощь, порядок реализации этого права, основания и порядок предоставления бесплатной правовой помощи, государственные гарантии относительно ее предоставления определяются Законом Украины «О бесплатной правовой помощи» [1]. Первичная правовая помощь (консультации) предоставляется всем гражданам, а вторичная (помощь в судах и пр.) – определенным в законе льготным категориям.

Вызовом для современного украинского общества стало появление новых субъектов социальной защиты – участников Антитеррористической операции (АТО) и членов их семей, которая повлияла на расширение границ социальной защиты и усложнила существующие проблемы и противоречия системы социальной защиты населения Украины. Участниками круглого стола «Роль государства и общественного сектора в социальной адаптации перемещенных лиц из зоны агрессии РФ и участников ООС (АТО)», который состоялся 16 октября 2019 в Институте подготовки кадров государственной службы занятости Украины, отмечено низкий уровень результативности государственных мероприятий, отмечается, что «Участники боевых действий и до сих пор страдают от созданных войной проблем, в стране по-прежнему важную роль играют волонтерские, благотворительные, общественные, религиозные организации, международные проекты помощи, основными барьерами социальной интеграции ВПО и участников ООС (АТО) остаются: ограничение возможностей их трудоустройства, отсутствие стабильного заработка и доступа к сетям поддержки, проблемы поиска жилья, определенная социальная изолированность в новой среде, проблемы психологической адаптации и т.д.» [2, с. 3]. Следовательно – возрастает необходимость в предоставлении участникам АТО / ООС и членам их семей гарантированной государством бесплатной первичной и вторичной правовой помощи, определенным образом обеспечивая и качественное выполнение других социальных обязательств.

По результатам деятельности адвокатов-волонтеров уже в 2014 году были сформулированы ряд типичных проблем, с которыми массово сталкивались участники боевых действий, их родственники, а также семьи погибших воинов (отсутствие в то время нормирования процедуры предоставления статуса участника боевых действий, без которого бойцы и их родные не могут пользоваться льготами и получать социальную и правовую помощь от государства; отказ в предоставлении бойцам отпуска, а также отсутствие ротации; сложная процедура подтверждения ранений и т.д.) [3].

Особенно важным для выработки подходов к вопросам организации качественной правовой помощи участникам АТО был период 2014-2016 годов, на который приходится и

расширение СБПД, ставшей существенной частью правового механизма государства и положительно влияющей на его имидж как правового. Как видно из отчета [4], на начало 2020 СБПД включала Координационный центр по оказанию правовой помощи (КЦ), 24 региональных (РЦ) и 84 местных центров (МЦ) по предоставлению бесплатной вторичной правовой помощи (33% обращений) и 431 Бюро правовой помощи (Бюро) (67% обращений). В городах Днепр, Киев, Львов, Одесса и Харьков действуют правовые клубы PRAVOKATOR – первая коммуникационная платформа среди государственных учреждений, созданная для профессионального обучения и развития персонала системы БПД, юридического сообщества и других заинтересованных сторон; для объединения усилий профессионального юридического сообщества и экспертной среды; обмена опытом, генерирования и внедрения инновационных практик в области права; налаживания диалога между государственной властью и гражданским обществом.

РЦ оказывают вторичную правовую помощь в уголовном процессе. МЦ и Бюро обеспечивают предоставление БППД, а также предоставление БВПД субъектам права на такую помощь по гражданским и административным делам, свидетелям и потерпевшим по уголовным производствам, осуществление представительства интересов осужденных лиц, осуществляющих правопросветительство. Важное значение имеют дистанционные пункты доступа к БПД. Приказом Координационного центра от 25.11.2019 № 72 утвержден также Порядок предоставления БВПД по принципу экстерриториальности, что облегчило доступ граждан. Значительное внимание уделяется взаимодействию поставщиков правовой помощи, организационно оформляется, как правило, в виде меморандумов или соглашений.

По данным КЦ, за 2013-2019 годы по бесплатной правовой помощи к системе БПД обратилось 2700000 Граждан. Более 1 тыс. Клиентов получили испытательные приговоры или прекращения производства судом апелляционной, кассационной инстанции, принято более 1 млн. Звонков в Единый контакт -центра (0800-213-103), в том числе за юридическими консультациями (2015-2019).

Кроме того, подготовлено 1265 методических рекомендаций о предоставлении БПД, проведено 1459 тренингов для должностных лиц МС.

Работа с участниками АТО / ООС и членами их семей является важной частью деятельности центров СБПД, по большей части обращений предоставляется бесплатная первичная правовая помощь, то есть устная или письменная консультация, которая помогает заявителю адекватно законодательству решить проблему. Поучительными результаты анализа успешного выполнения поручений о предоставлении вторичной правовой помощи участникам АТО / ООС и членам их семей адвокатами системы и работниками местных центров [5].

Существенным для участников АТО и членов их семей является и правопросветительская работа, которая проводится СБПД. На Полтавщине, как и в большинстве областей Украины, она осуществляется в рамках Программы правового образования населения в виде подготовки методических материалов по наиболее актуальным для граждан вопросам.

Проведенный при подготовке статьи анализ свидетельствует о значительной правотворческой, организационной, методической и праворазъяснительной работе, проведенной в государстве в 2014-2020 годах. За это время внесены изменения в ряд законов и изданы подзаконные нормативно-правовые акты, унормировано статус участников АТО / ООС и членов их семей и определили методику предоставления им социальной и правовой помощи. Однако внимание к обеспечению социального статуса участников АТО / ООС и членов их семей должно быть постоянным. Необходимо учитывать, что новое законодательство не всегда исчерпывающе учитывает их потребности, а развитие рынка земли и другие инновации требуют правовой оценки и с точки зрения обеспечения прав льготных категорий.

Литература

1. Про безоплатну правову допомогу. Закон України від 2 червня 2011 року № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17 №Text>
2. Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників ООС (АТО): матеріали круглого столу до Дня захисника Вітчизни, Київ, 16 жовтня 2019 року / За заг. ред Войтович Р. В., Ворони П. В. – Київ, ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. 141 с.
3. Юридична допомога бійцям АТО: типові випадки порушення прав. Рада адвокатів Київської області. URL: <https://radako.com.ua/news/yuridichna-dopomoga-biysyam-ato-tipovi-vipadki-porushennya-prav>
4. Безоплатна правова допомога. Звіт. К. 2019. 17 с.
5. Успішні справи. Координаційний центр з надання правової допомоги. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publications/uspishni-spravy/>

Tamara Lozynska (Poltava, Ukraine)

Poltava State Agrarian Academy,
Doctor of Science in Public Administration, Professor

Oleksandr Oleksienko (Poltava, Ukraine)

Poltava State Agrarian Academy, Postgraduate

FEATURES OF THE STATE FOOD SUPPLY POLICY IN UKRAINE

State guarantees for providing the population with food raw materials and products of its processing in sufficient quantities, the necessary range and the established level of quality, which are the basis of food security of the country, also determine its economic and, in some cases, political independence. Food self-sufficiency, independence from the import of food resources become even more important in the deployment of local military conflicts due to natural and man-made disasters, as well as in restricting the movement of goods between countries caused by quarantine and other requirements, and such determinism actualizes the search for food security.

The peculiarity of the state food security policy of the population of Ukraine is due to the presence of several risk groups, the main of which are:

- military conflict in eastern Ukraine;
- increasing the threat of drought due to climate change;
- introduction of quarantine restrictions due to the pandemic caused by the coronavirus COVID - 19;
- reduction of purchasing power of the population in the conditions of economic recession.

The National Security Strategy of Ukraine notes the deterioration of the technical condition of critical infrastructure, associated in particular with the fighting in eastern Ukraine, which negatively affects the quality of air, drinking water and food. Particularly affected by the lack of food security of the population living in the conflict zone on both sides of the line of demarcation. The state policy on food security for the population living in the war-torn territory remains vague and is burdened by political confrontation outside the military conflict. As a result, a significant part of the food security functions are taken over by public organizations, such as People in Need (PIN) or "Country of Free People". Priority among those implemented under the PIN programs is to maintain food security in the area of military conflict through the use of tools such as food kits, product vouchers and one-time multi-purpose financial assistance. "Country of Free People" is currently implementing the project "Improving food security and access to basic needs in conflict-affected areas of Eastern Ukraine along the line of demarcation" under the Action "Pope for Ukraine". Thanks to the project, vulnerable groups (the elderly, large families, the unemployed, people with disabilities) received food vouchers worth about UAH 2,000, which allowed them to buy food for their families, which was purchased in limited quantities and not regular.

It should be noted that Ukraine does not meet the provisions of the Concept of Improving Food Security and Nutrition: "The state is responsible for creating socio-economic conditions under which people can meet their nutritional needs, as well as ensuring the functioning of effective quality control and supervision. and safety of food raw materials and food products ". There is also a lack of efficiency in modifying the state policy in the food sector due to the spread of the threat of drought. Back in 2015, the head of the agrometeorology department of the Ukrainian Hydrometeorological Center T. Adamenko stated the need to develop measures at the state level to adapt to climate change, primarily related to the spread of drought, which will reduce the yield of all crops in the coming years.

The availability of food in the country is deteriorating due to these reasons and declining solvency of the population. At present, the state food policy concerns mainly low-income individuals and families who receive financial and food assistance through the instrument of state subsidies, which in principle does not solve the problem of food availability, which requires a revision of state food policy.

In order to increase the effectiveness of state food security policy, we propose to: 1) Develop a list of critical food for the population, the production of minimum volumes of which is supported from the state budget, regardless of the size and organizational and legal form of the enterprise; 2) Guarantee support from the state budget for forms of cooperation in the field of food production (creation of joint irrigation systems, cooperation in the processing of raw materials and sale of food, etc.); 3) Introduce strict control over compliance with the technological requirements of agricultural production with the possibility of alienation of land from violators and their transfer to communal ownership; 4) Develop standards for the use of forest protection strips in agriculture and put the responsibility for their restoration and maintenance on local authorities and agricultural enterprises of a particular territorial community, which will carry out appropriate work on the principles of co-financing.

References

1. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 14 veresnya 2020 roku «Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrayiny» [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 14, 2020 "On the National Security Strategy of Ukraine"]: Decree of the President of Ukraine of 14.09.2020 № 392/2020. URL:

<https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>. (Date of application 05.10.2020).

2. Hotovnist' do nadzvychaynykh sytuatsiy ta reahuvannya. [Emergency preparedness and response]. URL:

<https://ukraine.peopleinneed.global/en/nasha-robota/hotovnist-do-nadzvychaynykh-sytuatsiy-ta-reahuvannya>. (Date of application 05.10.2020).

3. Proekt «Polipshennya bezpeky prodovol'choho kharchuvannya i dostupu do bazovykh potreb v postrazhdal'nykh vid konfliktu rayonakh Skhidnoyi Ukrayiny poryad z liniyeyu rozmezhuvannya» [Project "Improving food security and access to basic needs in conflict-affected areas of eastern Ukraine along the line of demarcation."] URL:

<https://kvl.org.ua/proekt-pokraschannya-bezpeky-prodovolchoho-harchuvannya-i-dostupu-do-bazovykh-potreb-v-postrazhdal'nykh-vid-konfliktu-rajonah-shidnoyi-ukrajiny-poryad-z-linesyu-rozmezhuvann>. (Date of application 05.10.2020).

4. Kontsepsiya polipshennya prodovol'choho zabezpechennya ta yakosti kharchuvannya naselennya: [The concept of improving food security and food quality]: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 26.05.2004 № 332-r. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/npas/6595467>. (Date of application 05.10.2020).

5. Vplyv zmin klimatu na vodozabezpechennya, vodospozhyvannya i prodovol'chu bezpeku [The impact of climate change on water supply, water consumption and food security]. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-preshall/1912344-vplyv-zmin-klimatu-na-vodozabezpechennya-vodospojivannya-i-prodovolchu-bezpeku-zala-1.html>. (Date of application 06.10.2020).

Наталия Михайловна Драгомирецкая (Одесса, Украина)

Доктор наук по государственному управлению, профессор, кафедра гуманитарных и социально-политических наук Одесского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

**РЕАЛИИ СОВРЕМЕННОЙ ПУБЛИЧНОЙ
ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ**

В украинской науке и практике существует два понятия: «публичная политика» и «государственная политика». Единого мнения в определении понятий и их разграничении не существует. Это связано с особенностями перевода термина «public policy» и наполнением его разными смыслами. Чаще всего публичная политика рассматривается с позиций академической дисциплины и практической деятельности публичных служащих в контексте разработки политики. Это связано с определением понятия «публичная служба» в правовых актах Украины [1], в частности статья 4 «Определение терминов», пункт 17 Кодекса Административного судопроизводства Украины (документ 2747-IV, действующий в редакции от 15.08.2020) гласит, что «публичная служба – это деятельность на государственных политических должностях, в государственных коллегиальных органах, профессиональная деятельность судей, прокуроров, военная служба, альтернативная (невоенная) служба, другая государственная служба, патронатная служба в государственных органах, служба в органах власти Автономной Республики Крым, органах местного самоуправления» [2]. Фактически, они реализуют публичную политику. Исходя из этого, в практике публичного управления (неофициально), принято публичную политику приравнивать к понятию государственной политики.

Государственная политика чаще всего соотносится с деятельностью Правительства, системой мероприятий, целей, способов и согласованности действий центральных органов исполнительной власти с органами местного самоуправления, и их должностными лицами. Наиболее четко смысл государственной политики определен в статье 1 «Определение терминов», части 1, пункте 1 Закона Украины «Про основы государственной региональной политики» (документ 156-VIII, действующий, принят 05.02.2015, вступил в силу 05.03.2015) и соотносится с деятельностью должностных лиц «для обеспечения высокого уровня качества жизни людей на всей территории Украины с учётом природных, исторических, экологических, экономических, географических, демографических и других особенностей регионов, их этнической и культурной самобытности» [3].

Публичная политика направлена на привлечение к разработке государственной политики гражданского общества, экспертов, профессионалов, учёных. Уже традиционными стали петиции и обсуждения правовых актов с подачей предложений в электронном формате через сайты профильных Министерств. Современные направления разработки и реализации публичной политики отражены в «Справке по внедрению полного цикла публичной политике», подготовленной депутатами Верховной Рады в сентябре 2015 г. [4]. Этот документ был создан для привлечения украинских чиновников и заинтересованных лиц к подготовке различных документов, поскольку их участие было низким и чаще всего использовали готовые рекомендации экспертов ЕС, как отмечается в Справке. Акцентировалось внимание на институциональной способности Правительства и Парламента Украины, и на квалификации конкретных исполнителей, что существенно влияет на внедрение любой реформы. Такой формат привлечения к разработке публичной политики основывался на убеждении, что успех реформы непосредственно зависит от вовлеченности будущих исполнителей и заинтересованных сторон в процесс подготовки, обсуждения и формулирования правовых актов, а также принятия управленческих решений. Именно поэтому предлагается классическая модель разработки публичной политики, адаптированная к украинским реалиям: этапы публичной политики [5]; модельная структура каждой реформы [6]; шаблон подготовки политической повестки дня POLICY AGENDA [7]; шаблон полного цикла публичной политики [8].

Результатом такой работы стали Дорожные карты реформ. Наиболее активно обсуждалась в электронном формате со всеми заинтересованными лицами «Дорожная карта реформ 2021-2023»

[9], которая была подготовлена экспертами коалиции общественных организаций. В подобном формате разрабатываются и обсуждаются проекты государственных стратегий, в частности на уровне разработки новой Национальной стратегии содействия развитию гражданского общества (2020 год), к которой были привлечены «тематические группы»: Подгруппа по вопросам создания благоприятных условий для формирования и институционального развития институтов гражданского общества [10]; Подгруппа по вопросам обеспечения эффективных процедур гражданского участия [11]; Подгруппа по вопросам механизмов реализации Национальной стратегии содействия развитию гражданского общества, мониторинга и оценки ее реализации [12]. Такая работа под руководством Департамента информации и взаимодействия с общественностью Секретариата Кабинета Министров Украины дала возможность привлечь не только общественные организации разных профилей, но и организовать широкое обсуждение Национальной стратегии через электронные ресурсы (Google-forms). Благодаря этому, слушатели Одесского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины также смогли принять участие в обсуждении Национальной стратегии и направить свои предложения, выработанные во время изучения дисциплин «Публичная политика» и «Государственно-общественное партнерство в сфере социально-гуманитарного развития». Все получили приглашение участвовать в дальнейшей работе Подгрупп, и в очно-дистанционном обсуждении проблем до полного формулирования текста Национальной стратегии (через Zoom в условиях пандемии).

ЛИТЕРАТУРА

1. **Терминология законодательства:** публичный служащий. – Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/24553>
2. **Кодекс Административного судопроизводства Украины.** Документ 2747-IV, действующий, в редакции от 15.08.2020. – Режим доступа: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/274715?find=1&text=%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0+%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B1%D0%B0#w1_1
3. **Закон Украины «Про основы государственной региональной политики».** Документ 156-VIII, действующий, принятый 05.02.2015. Вступил в силу 05.03.2015. – Режим доступа : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19/ed20150205#n8>
4. **Справка по внедрению полного цикла публичной политике.** – Режим доступа: <http://itd.rada.gov.ua/PublicPolicy>
5. **Этапы публичной политики.** – Режим доступа: <http://itd.rada.gov.ua/PublicPolicy/uk/stages>
6. **Модельная структура каждой реформы.** – Режим доступа: <http://itd.rada.gov.ua/PublicPolicy/uk/structure>
7. **Шаблон подготовки политической повестки дня POLICY AGENDA.** – Режим доступа: <http://itd.rada.gov.ua/PublicPolicy/uk/template>
8. **Шаблон полного цикла публичной политики.** – Режим доступа: <http://itd.rada.gov.ua/PublicPolicy/uk/sample>
9. **Дорожная карты реформ 2019-2023 /** составитель Богдан Яцун. – Киев: Рекламно-Производственная Компания «Топ Левел», 2018. – Режим доступа: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/DKR-RPR-2019-2023.pdf>
10. **Заседание Подгруппы по вопросам создания благоприятных условий для формирования и институционального развития институтов гражданского общества.** – Режим доступа: <https://www.kmu.gov.ua/news/vidbulosya-zasidannya-pidgrupi-z-pitan-stvorenniya-spriyatlivih-umov-dlya-formuvannya-ta-institucijnogo-rozvitku-institutiv-gromadyanskogo-suspilstva>
11. **Заседание Подгруппы по вопросам обеспечения эффективных процедур гражданского участия.** – Режим доступа: <https://www.kmu.gov.ua/news/vidbulosya-zasidannya-pidgrupi-z-pitan-zabezpechennya-efektivnih-procedur-gromadskoyi-uchasti>
12. **Заседание Подгруппы по вопросам механизмов реализации Национальной стратегии содействия развитию гражданского общества, мониторинга и оценки ее реализации.** – Режим доступа: <https://www.kmu.gov.ua/news/vidbulosya-druga-onlajn-zasidannya-pidgrupi-z-pitan-mehanizmov-realizaciyi-nacionalnoyi-strategiyi-spriannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-monitoringu-ta-ocinki-yiyi-realizaciyi>

Леонид Львович Прокопенко (Днепр, Украина)

заведующий кафедрой права и европейской интеграции Днепропетровского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, д.гос.упр., профессор

Юлия Анатольевна Черноморец (Днепр, Украина)

аспирантка кафедры права и европейской интеграции Днепропетровского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

**ДИДЖИТАЛИЗАЦИЯ АДВОКАТУРЫ УКРАИНЫ
НА ПРИМЕРЕ ДАННЫХ ЕДИНОГО РЕЕСТРА
АДВОКАТОВ УКРАИНЫ:
ОПЫТ ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ**

В Украине происходят процессы глобализации и диджитализации (англ. digitalization – перевод информации в цифровую форму). В Стратегии реформирования судостроительства, судопроизводства и смежных правовых институтов на 2015-2020 годы поставлена задача перехода в Украине к информационным системам для предоставления большего количества услуг «электронного правосудия», в частности усиления управления информационными системами для большего участия адвокатов в предоставлении услуг «электронного правосудия». Адвокатура, реформированная в 2012 г. в негосударственный независимый и самостоятельный институт, адаптировала десятки технологических решений, которые упрощают доступ граждан к правовой помощи и нацелены на профессиональное адвокатское сообщество [1].

Самый известный и самый масштабный IT-продукт адвокатуры – Единый реестр адвокатов Украины (ЕРАУ). В соответствии с Законом Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности», ведение ЕРАУ обеспечивает Совет адвокатов Украины. Реестр размещен на официальном сайте Национальной ассоциации адвокатов и является единственной официальной базой информации обо всех украинских адвокатах. Реестром пользуются судьи, правоохранительные органы для подтверждения статуса защитника, а обычные граждане могут найти в этой базе профессионального адвоката с действующим правом на занятие адвокатской практикой. Понимая уникальность этого реестра, на пути к диджитализации, адвокатура с 2012 г. постоянно инвестировала в его развитие. Теперь профиль каждого адвоката в официальном реестре содержит не только базовую информацию, определенную профильным законом, но и дополнительные данные о профессиональных достижениях, готовности адвоката оказывать правовую помощь pro bono, ссылку на профиль в социальной сети Фейсбук и актуальные контакты самого адвоката, фамилии его помощников [2].

Диджитализация в адвокатуре дает возможности вносить в Единый реестр адвокатов данные к профилю каждого адвоката о том, что он оказывает безвозмездную правовую помощь. Теперь такая опция уже создана для поиска адвокатов, которые оказывают правовую помощь pro bono, то есть оказание профессиональной помощи благотворительным, общественным и иным некоммерческим организациям на безвозмездной основе [2].

Активность адвокатов в предоставлении услуг pro bono в Днепропетровской области состоянием на 09.12.2019 г. составляла 24 % из общего количества адвокатов региона. На эту дату в Едином реестре адвокатов Украины состояло 3 707 адвокатов Днепропетровской области по сравнению с 2 261 в 2017 г. Относительно гендерно-социальной роли адвоката в Днепропетровской области состоянием на 09.12.2019 г.

женщины-адвокаты составляли 58,2 %, а мужчины – 41,8 % от общего количества адвокатов [2].

С ЕРАУ связаны профессиональные сервисы для адвокатов, которые созданы для того, чтобы снизить бюрократическую нагрузку на органы адвокатского самоуправления и минимизировать «бумажную» составляющую адвокатской деятельности. С начала 2019 г. адвокаты, как профессиональные пользователи реестра, получили возможность создавать онлайн-кабинет на сайте НААУ.

В 2019 г. Совет адвокатов Украины пересмотрел правила повышения квалификации адвокатов. В основу реформы была положена немецкая модель, которую адаптировали и перевели в цифровой формат. Национальная ассоциация адвокатов Украины постоянно проводит мероприятия по повышению квалификации адвокатов, как на общенациональном, так и на региональном уровне. В частности, в 2019 г. в Днепре были проведены: семинар «Внедрение ЕСИТС. Опыт ЕС. Использование преимуществ Электронного суда» (26.05.2019 г., 20 адвокатов), тренинг «Медиация: новые горизонты и возможности для адвоката» (06.09.2019 г., 40 адвокатов), семинар НААУ по повышению квалификации (07.09.2019 г., 986 адвокатов). Большую работу по повышению квалификации адвокатов проводит Совет адвокатов Днепропетровской области и его Комитет по повышению квалификации адвокатов, организовывая семинары и тренинги. Так, только в мае 2020 г. им было организовано 9 вебинаров с количеством участников от 500 до 1 000 [2; 3].

Если адвокат решил изменить место своей деятельности, например, из Днепропетровской на Киевскую или другую область или же из Киевской области на Днепропетровскую, и в связи с этим хочет официально оформить перемещение из одного совета адвокатов региона в другой, то для этого существует соответствующая процедура. Иностранцы адвокаты могут получить право на практику через схему квалификационного трансфера. Такая процедура перемещения регулируется Порядком ведения Единого реестра адвокатов Украины, утвержденным решением Совета адвокатов Украины №26 от 17.12.2012 г. (с последними изменениями от 23.04.2016 г.). В Совет адвокатов нужно обратиться с заявлением о получении «трансферной» выдержки. В Днепропетровской области за 2019 г. количество адвокатов, которым выдано трансферы, составляет 19 человек, и 40 адвокатов, которыми получены трансферы [2].

Следовательно, диджитализация адвокатуры показывает, что задачи, поставленные в Стратегии реформирования судостроительства, судопроизводства и смежных правовых институтов на 2015-2020 годы, успешно выполняются, идет активное внедрение информационных технологий в деятельность сообщества адвокатов как на общегосударственном уровне, так и на уровне региона Днепропетровской области.

ЛИТЕРАТУРА

- 1. Про Стратегію реформування судострою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки:** Указ Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276/2015#Text>.
- 2. Звіт Національної Асоціації Адвокатів України за 2019 р.** – Режим доступу: https://unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/NEW_ANNUAL_REPORT_2019_05.pdf.
- 3. Рада адвокатів Дніпропетровської області** – офіційний інтернет-портал. – Режим доступу: <https://advokaty.dp.ua/>

Елена Викторовна Бурлука (Харьков, Украина)

Кандидат философских наук, доцент кафедры культурологии
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

САМООБРАЗОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ КАК ЗНАЧИМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Формирование всесторонне и гармонично развитой личности является главной целью образования, ее сущностью [1; 2]. Современное образование направлено на воспитание творческой личности, которая максимально использует разную информацию в практической деятельности, способна самостоятельно, активно действовать, принимать решение и адаптироваться к изменчивым условиям жизни. Важна не только подготовка к определенной профессии или виду труда, а также необходимость постоянно отслеживать изменения в профессиональной деятельности, чтобы иметь возможность адаптироваться к потенциальным нововведениям и модификациям. Современный специалист не может ограничиваться ориентацией на имеющиеся программы действий, кем бы они не были заданы, а иметь способность к постоянному перепрограммированию, самому находить новые оригинальные решения. Сегодня, чтобы быть конкурентоспособным на рынке труда необходимо не только иметь знания, но и быть увлеченным своим делом, стремиться к профессиональному самосовершенствованию и самоутверждению. При всей важности институционального образования, следует признать, что ни одна институциональная образовательная система не может предугадать и удовлетворить актуальные и потенциальные индивидуальные запросы. Поэтому, не следует игнорировать растущую значимость самообразования в овладении технологиями накопления, возобновления и систематизации знаний.

Подготовка человека к деятельности в определенной отрасли труда, формирование потребности и способности самостоятельно пополнять свои знания, продолжать образование с помощью самообразования – важнейшая задача общеобразовательной и, в особенности, профессиональной школы. Самообразование личности как получение знаний, индивидуализированное по времени, темпам, содержанию, характеризуется свободой выбора соответствующей образовательной стратегии и ее реализацией. Многообразие средств и организационных форм самообразовательной деятельности способствуют саморазвитию и творческой самостоятельности личности. Современному специалисту необходимо приобрести опыт самообразования, который включает способность к самоорганизации, умению планировать, реализовывать и контролировать результаты самообразования, в основе которых навыки волевой саморегуляции и самомобилизации.

Инновационная сущность самообразовательной деятельности проявляется в формировании и осуществлении жизненных планов согласно индивидуальным способностям и потребностям людей. С помощью самообразования формируется и развивается творческое мышление, умение критически оценить опыт прошлого и взять из него все лучшее, перебороть сформированные шаблоны и стереотипы. Развивая эту идею с психологической точки зрения, А.Н. Леонтьев отмечает: «Профессиональное образование – это производство, прежде всего человека как человека, а не как роботоподобного существа, автоматически выполняющего набор профессиональных функций. К любому такому набору нужно еще прибавить от себя: какая-то частица вашего индивидуального отношения к делу, вашего личного представления о том, как его лучше выполнить» [3, с. 363].

Одной из детерминант самообразовательной активности является профессиональный интерес, который определяет направленность на профессию, отображает ряд профессиональных склонностей, задатков, способностей, эмоциональных и социально-психологических особенностей личности. Характеризуя значение профессии для человека П. Сорокин, заметил: «Она механически, помимо воли и желания индивида, переделывает его, творит по своему образу и подобию, определяет его интересы, убеждения, вкусы, стремления и желания, словом – всю его природу» [4, с. 183]. Профессиональный интерес предполагает уверенность в том, что результаты этого вида деятельности будут внедрены в реальный процесс труда и профессионального совершенствования и основывается на материальном и социально-статусном интересах. Профессиональный интерес определяет содержание самообразоваельной активности как систематической, целеустремленной деятельности относительно получения профессиональных знаний, умений и навыков, которые необходимы для совершенствования мастерства и будут содействовать карьерному развитию. Другими словами самообразование личности представляет собой сложную структуру и для ее реализации необходимы такие составляющие: морально-содержательная направленность личности, базовое ориентирование в предмете, методологическая культура, коммуникативный опыт, опыт ориентации в информационной среде и практическое использование компьютера.

В современном обществе самообразование личности приобретает статус ведущего вида деятельности, значительно углубляется и приобретает новые черты, поскольку основным видом деятельности, для большинства людей, становится работа с информацией. Самообразование создает условия для формирования и обогащения интеллектуального, эмоционально-чувственного, морального и деятельностного потенциалов целостной личности.

Развитие личности как идеал, к которому стремится образовательный процесс, определяется окружающими социальными условиями и отношениями, в которые она включается в процессе своей жизни. Самообразовательная деятельность становится общественной потребностью, условием сохранения и совершенствования общекультурной и профессиональной компетентности специалиста, реализацией его профессионального интереса, конкурентным преимуществом, что позволяет выполнить социальные ожидания общества и выйти на высокий профессиональный и личный уровень образованности. Степень познания и предвидения будущего в образовательном процессе может служить критерием реализации самообразования, как нового эффективного механизма цивилизационного выживания. Таким образом, современная система образования невозможна без активизации и стимулирования самообразовательной деятельности, которая является необходимостью, в связи с изменяющимися требованиями социума к личности.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Бурлука О. В.** Важливість самоосвіти особистості в контексті євроінтеграції України. *Наук. вісник ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Серія «Філософія»*. Харків, 2014. Вип. 43. С. 52– 63.
2. **Бурлука Е.В.** Самообразование личности как социально-педагогическая проблема: монография. Харьков: ЧПИ «Новое слово», 2008. 180 с.
3. **Леонтьев А.Н.** Начало личности – поступок. *Избр. психол. произведения*. В 2 т. Т. 1. М.: Педагогика, 1983. 383 с.
4. **Сорокин П.А.** Социальная стратификация и мобильность. *Человек. Цивилизация. Общество*. М., 1992. С. 450 – 467.

Юлия Анатольевна Мелихова (Харьков, Украина)

Кандидат юридических наук, старший преподаватель кафедры культурологии
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого,
Народная артистка Украины

**«Я ТАК ХОЧУ» ИЛИ «Я НЕ МОГУ ИНАЧЕ»:
К ВОПРОСУ О ВНУТРЕННЕМ УБЕЖДЕНИИ СУДЬИ**

Внутреннее убеждение судьи как понятие всегда связано с парадигмой эпохи и уровнем морально-правового сознания общества. На индивидуально-личностном уровне оно является детерминированной условиями социальной макро- и микросреды, внутренней позицией судьи, которая обнаруживается в его отношении к конкретно рассматриваемому делу, оценке доказательств, сторонам, содержанию собственных профессиональных знаний, долгу и ответственности судейской деятельности вообще [1; и др.].

Благодаря способности судебной системы трансформироваться в гуманистическом направлении, ориентироваться на более прогрессивные системы ценностей, внутреннее убеждение судьи было и остается меняющейся категорией: в XIX веке существовала система формального оценивания, когда роль судьи сводилась к механическому подсчету очевидных доказательств, поскольку законодатель заранее определял обязательные правила оценки. Эта система «связывала» убеждение судьи и вносила в его работу элемент бездушного формализма; в советский период внутреннее убеждение судьи было идеологизованным, направленным прежде всего на защиту интересов государства. В наше время внутреннее убеждение в условиях плюрализма идеологий, отражает черты тех или иных общественных мировоззренческих позиций и степень морального и профессионального развития судей.

Проблемы формирования внутреннего убеждения судьи – предмет исследования многих правоведов и философов, например, А. Барака, Ю.М. Грошевого, А.Ф. Закомлистова, Л.С. Халдеева и др. Учитывая некоторые расхождения во взглядах, большинство из них этот феномен определяет как абсолютную убежденность судьи в правильности собственных выводов, которая формируется путем непосредственного изучения совокупности доказательств в суде на основании всестороннего, полного, объективного рассмотрения всех обстоятельств дела. Следует сказать, что научные поиски ученых касаются прежде всего рассмотрения вопросов, связанных с выяснением факторов, которые формируют внутреннее убеждение судьи (гносеологические и психологические), и анализ их взаимодействия и влияния на результаты познания в уголовном деле. Однако возникает потребность в фундаментальном мировоззренчески-методологическом, аксиологическом видении этой проблематики.

Таким образом, систематизируя существующие подходы, полагаем, что внутреннее убеждение – это определенное качество-состояние морально-правового сознания судьи, которое обуславливает реализацию в

профессиональной деятельности тех или иных его мировоззренческих, моральных принципов, идеалов и установок, а также знаний, приобретенных при рассмотрении дела, социальной позиции (направленности личности) и уровня профессиональной компетентности. Как раз в результате взаимодействия этих элементов возникает судебское убеждение и определяется его смысл.

Иначе говоря, внутреннее убеждение судьи всегда является результатом познания и оценки объективно существующих фактов, которое формируется на основании взаимосвязи субъективных и объективных элементов. Сообственно, оно является субъективным выводом об объективно существующих фактах. Субъективность судебного убеждения проявляется в том, что оно формируется конкретным судьей на основании морально-правового сознания и уровня его морального и профессионального развития: личностного профессионального потенциала, направленности мировоззрения, социально-психологических установок деятельности, волевых качеств и совести. В обратном случае внутреннее убеждение судьи является «искусственным порождением», сформированным на исключительно стереотипных условных положениях формально-рационализированной реальности норм позитивного права, которое разворачивается внутри правопорядка и только в логико-рассудительном аспекте человеческой природы, игнорируя субъект (человека), поскольку в последнем нет рациональной ценности. Это неизбежно приводит к неполноте познания и необъективности оценки.

Конечно внутреннее убеждение судьи всегда «ограничено» законом, но если законодатель учитывает общие возможные жизненные обстоятельства, то судья – конкретные и фактические. Поэтому следует согласиться с утверждениями украинского философа права С.И. Максимова, который считает, что дело судьи «...наполнить должное моментом сущего и обогатить сущее должным» [2, с. 149]. Это под силу только судьям с высоким уровнем моральной культуры и профессиональной компетенции, которые способны и готовы к сложной внутренней работе.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. Теория сбалансированности прав и ответственности должностных лиц: монография на грузинском, английском и русском языках. Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 352 с.

2. Максимов С.И. Правовая реальность: опыт философского осмысления : монография / С.И. Максимов. – Харьков: Право, 2002. – 328 с.

Юлия Анатольевна Мелихова (Харьков, Украина)

Кандидат юридических наук, старший преподаватель кафедры культурологии
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого,
Народная артистка Украины

Елена Анатольевна Шумейко (Харьков, Украина)

Кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры культурологии
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

О ЗНАЧЕНИИ ФОРМИРОВАНИЯ МОРАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ СУДЬИ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Особенность профессии судьи состоит в наличии права решать судьбу других граждан. Для общества судья, который вызывает доверие – «Ваша Честь» – всегда и везде, независимо от того, находится он в зале судебного заседания или вне его. Но реалии сегодняшнего дня красноречиво свидетельствуют о нехватке моральности, а иногда и профессионализма в деятельности судей. Именно это некоторым образом обуславливает процесс заметной актуализации вопросов, связанных с моральными основами судейской профессии.

Современные научные исследования доказывают, что формирование в судей надлежащего уровня моральной культуры как своеобразного защитного барьера перед многочисленными деформациями сознания – это задачи не только государства, но и высших учебных заведений. Поэтому одним из основных направлений оптимизации моральной культуры судьи является переосмысление сущности и содержания принципиальных основ морального воспитания как целостного системного процесса, который смог бы обеспечить формирование надлежащего уровня морального развития будущего судьи.

Но следует признать, что низкий уровень моральной культуры судьи – это часто результат ошибок, недостатков, просчетов в учебе и воспитании. Вполне очевидно, что основы формирования моральной культуры будущего судьи кроме семьи и школы закладываются в ВУЗе. Но в условиях нестабильного общества это кажется достаточно проблематичным. Влияние технократического общества на молодого человека ощутимо во всех сферах жизни. Он превращается в потребителя, что обуславливает внутреннюю пассивность, которая является только одним из симптомов общего «синдрома отчуждения». Так молодой человек не видит смысла в собственной целостности и самодостаточности. Единственный выход – конформизм, но и он не решает проблемы [3, с.216].

Но превосходство потребностей над ценностями не характерно для украинской духовной традиции, которая наделяет ценности значительно высшим статусом, чем западноевропейская, которая акцентирует на интересах.

Итак, в условиях роста социальной неоднородности украинского общества процесс освоения системы общенациональных ценностных основ, важных как для государства, так и для каждого отдельного гражданина, составляет основную цель воспитания будущего судьи. Поэтому во время учебного и воспитательного процесса преподавателям следует обращать внимание студента на надлежащее и должное, хотя, к сожалению, принцип: «Так не делают» сегодня почти исчезает и считается признаком неразумности и слабости. Определяется совсем другое человекоцентристское мировосприятие: рационализм, эгоизм, извращенный индивидуализм, когда умелым и успешным считается тот, кто способен на любые действия, даже готов нарушить закон ради собственной выгоды. Таким образом, сложилась ситуация морального произвола: правда того, кто хитрее; легче живется тому, у кого неразвито моральное сознание.

Кроме того, следует признать, что система современного высшего юридического образования сориентирована на прагматику. В таких условиях цель воспитания сводится к формированию в будущего судьи высокого уровня личностного профессионального потенциала, а точнее, некоторых его компонентов – профессиональных знаний, умений, навыков. Однако считается, что в учебном процессе большую роль должны сыграть те дисциплины, на которых учатся не только эффективно, логически мыслить, но и освоить эмоциональный «инструмент», который необходим для наиважнейшего – работы с людьми. Без гуманистического мировоззрения будущий судья не сможет надлежащим образом исполнять свои профессиональные функции, ведь даже наивысший уровень личностного профессионального потенциала обесценивается, если человек пренебрегает моральными принципами. Поэтому главной задачей воспитания будущего судьи является формирование гуманистической и альтруистической направленности мировоззрения, социально-психологических установок деятельности, а не только развитие личностного профессионального потенциала (знаний, умений, навыков).

Студенты-юристы должны учиться анализировать проблему не только с юридической стороны, но и с моральной. Невозможно подготовить студента к практической деятельности, если он не осознает философии профессии – ее роль и значение в общественной жизни.

Сегодня общество нуждается в моральном и духовном судье, ведь эгоцентризм, который заполнил современный мир, должен быть заменен гуманизмом, что, в конце концов, должен сформировать человека нового качества, человека-совести. Итак, формирование специалиста – это, прежде всего, воспитание человека. А воспитание человека – это воспитание человечности, моральности, духовности [1, с.13; 2]. Без этих черт нет личности, а значит, нет профессионала, призвание которого работать с людьми. Поэтому убеждены, что в будущем система юридического образования предусмотрит такие учебные дисциплины, как философия права, этика, профессиональная этика юриста, юридическая деонтология, моральная и эстетическая культура юриста и т.д. Именно они призваны помочь будущему судье в формировании гуманистической и альтруистической ориентации направленности мировоззрения, социально-психологических установок деятельности, творческого мышления (которое базируется на морально-правовом чувстве истины, справедливости), а не политико-догматическом мировоззрении. Ведь чтобы действительно стать «Вашей Честью», судья должен воспитать в себе качества разумного самоограничения, базирующиеся на отказе от разрушительного бремени человеческих страстей, от присущих любому человеку симпатий или антипатий к сторонам в процессе, воздержания от совершения чего-либо сомнительного (даже в повседневной жизни), а не только в зале судебного заседания – моральной и социальной «диете» и «гигиене».

Понятно, что предложенное направление формирования уровня моральной культуры будущего судьи не решает всех аспектов проблемы, но сама постановка ее даст возможность расширить и углубить междисциплинарный дискурс и привлечет к нему правоведов, философов, философов права, этиков, социологов и представителей судейского сообщества.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. Философия социальной цели: монография на грузинском, английском и русском языках. Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 352 с.

2. Мехришвили Т.И. Морально-правовое воспитание в сфере высшего образования – необходимое условие формирования цивилизованной личности //Суперечності моралі і права в сучасному суспільстві: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 22 травня 2020 року, м. Харків.: ТОВ « Друкарня Мадрид», 2020. – 506 с., С. 288-290.

3. Чурсин Н.Н., Силютин И.Н. Конфликт морали и права в контексте проблемы отчуждения //Суперечності моралі і права в сучасному суспільстві: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 22 травня 2020 року, м. Харків.: ТОВ «Друкарня Мадрид», 2020. – 506 с., С. 214-218.

Людмила Николаевна Сидак (Харьков, Украина)

Кандидат философских наук, доцент, доцент кафедры культурологии
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПАНДЕМИЯ ЭГОИЗМА КАК ОСНОВА ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ СОВРЕМЕННОСТИ

Кризисные явления, которые лавинообразно усиливаются на данном историческом этапе, заставляют задуматься о роли самого человека в формировании разрушительных сил, угрожающих как отдельной личности, так и всей современной цивилизации. Сегодня человек смог свои достижения в самопознании, науке, технологии превратить в угрозу самому себе. Поэтому, каким бы могущественным не стал сегодня человек и человечество, их путь к этому могуществу нельзя назвать развитием. А потому причиной современного цивилизационного кризиса следует признать кризис саморазвития личности, кризис духовный. Человечество теряет понимание сущности духовного совершенства, а следовательно – и смысложизненные ориентиры.

Духовный кризис должен означать и потерю свободы, которую человек все чаще приносит в жертву своему эгоизму. Это ради страстей, то есть зависимости от своих неконтролируемых желаний, человек бездумно вмешивается в природу, создает оружие, проводит чудовищные социальные эксперименты. А эгоизм является основой духовного несовершенства и потому, прежде всего категорией антропологической, а потом уже категорией этики. Но опасность эгоизма, его связь с кризисными явлениями далеко не очевидна. Так, американский автор И. Барбур в «Этике в век технологии» [1], в целом правильно описывая основные экологические, социальные, экономические, технологические угрозы, обоснованно указывая на необходимость ориентации на моральные добродетели, видит их именно в характерных для американской культуры эгоистических ориентирах. Также и Ф. Фукуяма в «Нашем постчеловеческом будущем» [2] предлагает ориентацию на «ценности американского общества». В свою очередь Ч. Зюскинд надеется, что несущие угрозу человечеству технологии сами в себе имеют «зерна решений» проблемы [3].

Но кризисные явления, о которых говорилось выше, дают все больше оснований утверждать, что духовной основой глобальных угроз является эгоизм в различных его проявлениях. В своей основе, на духовном уровне, эгоизм – это аномальное функционирование такого проявления свободы личности как любовь, а именно интенциональное стремление сохранить или возобновить свое фактическое духовное и психологическое состояние. А если он является антиподом любви как проявления свободы, его следует признать причиной потери свободы. На идеологическом уровне эгоизм проявляется как моральный субъективизм, либерализм, нигилизм, сциентизм, эмотивизм, анархизм и т. д. Эти идеологии в свою очередь формируют различные опасности, деформирующие жизненное пространство человека и общества, на что указывают многие исследователи, а именно: несправедливое распределение ресурсов, затрат и производимого продукта, концентрация экономической и политической власти, манипулирование в социальной сфере, переориентация технологии на обслуживание интересов небольшого количества корпораций [1], конфликты, экономические и экологические кризисы и т.д.

Все указанные выше кризисогенные идеологии имеют общий знаменатель: отрицание объективности ценностей, а следовательно – и абсолютных ценностей, возможности абсолютной полноты бытия. Фактически это основа языческих идеологий. А если отсутствует некий объективный критерий, если нет возможности стремиться к абсолютной полноте бытия, то «я» становится основным критерием. Значит единственным мотивом поведения является ничем не обусловленные желания, произвол направленной на себя любви, то есть эгоизм. Если нет объективных ценностей, то другие не могут быть их носителями. Поэтому к ним можно относиться как к средству, а не цели.

Аналогично все жизненное пространство становится средством для реализации произвола, то есть эгоизма, который означает потерю свободы.

Поэтому поведение человека становится детерминированным. Например, осознание экологической опасности многих видов хозяйственной деятельности не приводит к их необходимому ограничению. Ведь для этого следует согласовать произвол, эгоизм многих субъектов. Отрицание абсолютных ценностей делает мораль неэффективным регулятором. И поэтому единственным способом ограничения эгоизма становится право. Но принятие правовых норм находится под контролем эгоистически ориентированных субъектов. Это касается не только экологии, но и всех секторов жизненного пространства. Человечество утрачивает возможность избежать военных конфликтов, столкновения экономических интересов, экологической катастрофы, социальных потрясений.

Таким образом, необоснованное признание произвола определения целей и средств «свободой» порождает множество опасностей. Следует признать, что человечество постоянно ищет идеологическую основу ограничения опасных проявлений эгоизма. Так, одним из принципов ограничения произвола является признание дозволенным лишь того, что не ограничивает «свободу», то есть фактически произвола другого. Но данный принцип не может быть доведен до логического завершения. «Свобода» оказывается ограниченной произволом других. Поэтому человек закономерно (ведь он не свободен в силу своего эгоизма) стремится к преодолению ограничений. Произвол проявляется как «свобода от...» и без «свободы для» – свободы стремления к полноте бытия, свободы видения полноты бытия, свободы саморазвития остается произволом. Поэтому правовые нормы, которые всегда предполагают ограничения, предлагают лишь частичное ограничение произвола, как по субъектам, так и по сфере регулирования. И поэтому принципы «ограничения вреда другому», толерантности, терпимости, иные способы ограничения негативных проявлений эгоизма фактически не могут его ограничить. Всегда ограничивается произвол лишь какой-то части, нередко подавляющего большинства, но не всех.

Отрицание абсолютных ценностей не только порождает кризисы, но и делает неэффективной борьбу с ними. Действительно, понятие «кризис» должно базироваться на оценке некоторого состояния как недолжного. А «недолжное» может осознаваться только в отношении к абсолютной ценности. Поэтому отрицание последней делает невозможным даже полное осознание кризиса. И последняя пандемия является прекрасной иллюстрацией этому. Именно моральная составляющая становится решающим фактором распространения болезни, беспомощности человека перед ней. И это касается множества глобальных проблем, которые угрожают человечеству: голода, бедности, военных конфликтов, различных видов аддикции и т.д. В их основе лежит эгоизм не только политической и экономической элиты, а и тотальное распространение эгоизма во всех социальных слоях современного общества.

Пандемия, с которой столь безуспешно борется мировое сообщество, наталкивает на мысль о схожести процессов распространения вируса и эгоизма. Последний как вирус воспроизводит себя при социальных контактах. Его масштабы постоянно увеличиваются, а вместе с ним и масштабы кризиса саморазвития личности. Но в отличие от пандемии, вызванной природным агентом, с пандемией эгоизма практически никто не борется. Его нередко защищают, признают возможность «разумного эгоизма» и тому подобное. Поэтому мы не можем позволить себе оптимизма в отношении будущего человечества или, во всяком случае, отдельных наций.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Барбур И.** Этика в век технологии. Москва: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2001. 380 с.
2. **Фукияма Ф.** Наше постчеловеческое будущее: последствия биотехнологической революции. Москва: АСТ Люкс, 2004. 349 с.
3. **Charles Susskind.** Understanding Technology. Baltimore: Johns University Press, 1973.

ლია კოზმანაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკის დოქტორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი, აუდიტორული ფირმა
შპს "აუდიტ-ლოჯიკ"-ის დირექტორი

**ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის
გავრცელებასთან დაკავშირებით საქართველოს
საგადასახადო კოდექსში განხორციელებული
ზოგიერთი ცვლილების შესახებ**

როგორც ცნობილია, ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ ჩინეთში დაფიქსირებული ახალი ტიპის კორონავირუსის (COVID-19) ეპიდემიის გამო, 2020 წლის 30 იანვარს "საერთაშორისო საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის საგანგებო მდგომარეობა" გამოაცხადა, ხოლო 2020 წლის 11 მარტს მიიღო გადაწყვეტილება მისი პანდემიად გამოცხადების შესახებ. აგრეთვე, ცნობილია, რომ აღნიშნული ორგანიზაციის მიერ ბოლოს 2009 წელს იყო გამოცხადებული პანდემია H1N1 ვირუსის გამო, თუმცა, მაშინ მსოფლიოს მასშტაბით ისეთი მკაცრი ზომები არ ყოფილა მიღებული, როგორც ეს ახალი ტიპის კორონავირუსთან (COVID-19) დაკავშირებით მოხდა [1].

პანდემიით გამოწვეული პრობლემების გადაწყვეტის აუცილებლობიდან გამომდინარე, კომპანიების მხარდასაჭერად საქართველოს მთავრობამ მთელი რიგი ღონისძიებები გაატარა, მათ შორის, საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელებით სხვადასხვა სფეროში. კერძოდ, 2020 წლის 4 მაისს მთავრობამ მიიღო დადგენილება "ახალი კორონავირუსით (SARS-COV-2) გამოწვეული ინფექციის (COVID-19) შედეგად მიყენებული ზიანის შემსუბუქების მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების შესახებ", რომლითაც განისაზღვრა დაქირავებით დასაქმებულ პირებსა და სხვადასხვა კატეგორიის მოქალაქეებზე გასაცემი კომპენსაციის ოდენობა და გაცემის წესი [2].

ზემოთ აღნიშნული დადგენილების პარალელურად 2020 წლის 22 მაისის საქართველოს კანონით საქართველოს საგადასახადო კოდექსში შეტანილი იქნა ცვლილება, რომლითაც საწარმოებს/გადასახადის გადამხდელებს დაუწესდათ გარკვეული შეღავათები, ძირითადად შემდეგი შინაარსის:

– დაქირავებულებს, – საბიუჯეტო ორგანიზაციების, საქართველოს ეროვნული ბანკის, ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოსა და სახელმწიფოს ან მუნიციპალიტეტის 50%-ზე მეტი წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი საწარმოების გარდა – უფლება მიეცა 2020 წლის 1 მაისიდან 6 კალენდარული თვის განმავლობაში ბიუჯეტში არ შეიტანონ საშემოსავლო გადასახადი 150 ლარამდე (ჩათვლით) იმ დაქირავებულ პირებზე გაცემული ხელფასიდან, რომელთა ანაზღაურებაც 1500 ლარს არ აღემატება;

– პირი უფლებამოსილია 2020 წლის 1 მარტიდან 6 კალენდარული თვის განმავლობაში გაწეული იჯარის/ლიზინგის მომსახურება დღე-ით დაბევროს ამ მომსახურების საკომპენსაციო თანხის/თანხის ნაწილის ფაქტობრივად გადახდის საანგარიშო პერიოდში;

– 2020 წელს გადასახდელი ქონების გადასახადისგან (მათ შორის მიმდინარე გადასახდელისგან) გათავისუფლდნენ "ეკონომიკური საქმიანობის სახეების საქართველოს ეროვნული კლასიფიკატორის" (სეკ 006-2016) ოთხი სხვადასხვა კოდით საქმიანობის განმასხვრთველებელი პირები, რომელთა საქმიანობაც უშუალოდ უკავშირდება ტურისტების მომსახურებას (სასტუმროები და განთავსების მსგავსი საშუალებები, რესტორნები და საკვებით მობილური მომსახურების საქმიანობები, ტურისტული სააგენტოები, ტურ-ოპერატორები და სხვა დაჯავშნის მომსახურება და მათთან დაკავშირებული საქმიანობები) აღნიშნული კოდებით გათვალისწინებულ საქმიანობაში გამოყენებული ქონების ნაწილში;

– საქართველოს ფინანსთა მინისტრს/შემოსავლების სამსახურის უფროსს უფლება აქვს ცალკეულ გადასახადის გადამხდელს 2020 წელს (მათ შორის 2020 წლის თებერვალში, მარტში, აპრილსა და მაისში) გადასახდელი საშემოსავლო გადასახადის ან/და ქონების გადასახადის გადახდისთვის საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული ვადა გაუგრძელოს არაუგვიანეს 2021 წლის 1 იანვრისა. ასეთ შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელს კოდექსით გათვალისწინებული საურავი არ დაერიცხება [3].

გადასახადის გადამხდელისთვის ნებისმიერი სახის მცირე შეღავათსაც კი დიდი მნიშვნელობა აქვს, მით უმეტეს, მსოფლიო მასშტაბის პანდემიის პირობებში. აღნიშნულიდან გამომდინარე, უდავოდ მნიშვნელოვანი იყო საქართველოს მთავრობის მიერ განხორციელებული საკანონმდებლო ცვლილებები და სხვადასხვა პროექტები, თუმცა, თითქმის ყველა პროექტი და საშეღავათო ცვლილებები გათვალისწინებული იყო 6 თვიან ან უკიდურეს შემთხვევაში 2021 წლის 1 იანვრამდე პერიოდზე, ქვეყანაში არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობა კი დღეს გაცილებით უარესია, ვიდრე ეს იყო ახალი ტიპის კორონავირუსის (COVID-19) პირველად დაფიქსირებისას – 2020 წლის 26 თებერვალს.

ამასთან, პანდემიის პირველ თვეებში კორონავირუსით ინფიცირების შემთხვევა დღეში რამდენიმე ფიქსირდებოდა, ხოლო 2020 წლის სექტემბერში ინფიცირებულთა დღიურმა რაოდენობამ – სამნიშნა (100), ხოლო ოქტომბერში – ოთხნიშნა (1000) ციფრს მიაღწია და გადააჭარბა [4].

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, აუცილებელი იქნება სახელმწიფოს მიერ დამატებითი კომპლექსური ღონისძიებების შემუშავება/განხორციელება, რომელშიც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება საგადასახადო სისტემის სრულყოფის გზების შემუშავებაა, რომელიც თავის მხრივ უზრუნველყოფს, ერთი მხრივ, ეკონომიკური ეფექტიანობის პრობლემის გადაჭრას და, მეორე მხრივ, ეკონომიკის სოციალური ეფექტიანობის პრობლემის გადაჭრას, რაც სახელმწიფოს ერთ-ერთ ძირითად ამოცანას წარმოადგენს.

ლიტერატურა

1. **“ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ ახალი ტიპის კორონავირუსი პანდემიად გამოაცხადა”.**

<https://www.trt.net.tr/georgian/mec-niereba-da-tek-nologia/2020/03/12/jandac-vis-msop-lia-organizac-iam-axali-tipis-koronavirusi-pandemiad-gamoac-xada-1376804>

2. **საქართველოს მთავრობის დადგენილება №286, 04.05.20.** “ახალი კორონავირუსით (SARS-COV-2) გამოწვეული ინფექციის (COVID-19) შედეგად მიყენებული ზიანის შემსუბუქების მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების შესახებ”.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4864421?publication=4>

3. **საქართველოს კანონი №5971-სს 22.05.20.** “საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ”.

<https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4876074?publication=0>

4. **ნინო ბიძინაშვილი. ახალი ამბები. “ნეტგაზეთი”, 23.10.2020.**

<https://netgazeti.ge/news/491449/>

Теона Иосифовна Мехришвили (Тбилиси, Грузия)

Докторантка Грузинского технического университета, Помощник Президента
Международной Академии социально-экономических наук

ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ СФЕРОЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ КОРОНОВИРУСА COVID-19

Необходимость решения проблем эффективного управления сферой высшего образования и принципиальная значимость данной сферы для прогрессивного функционирования экономики, общества и государства не подлежит сомнению, а значит, не требует особого обоснования.

Вместе с тем, заслуживает особого внимания тот факт, что не только решение проблем эффективного управления сферой высшего образования, но и решение проблем экономики и всех других сфер общественной жизни осложнилось в международном масштабе в связи с разразившейся пандемией коронавируса COVID-19.

Следовательно, в осложнённых условиях пандемии коронавируса COVID-19 возрастает актуальность решения проблем эффективного управления сферой высшего образования, ибо в этих условиях данная сфера функционирует в основном в дистанционном режиме, что требует перестройки системы управления сферой высшего образования, что должна осуществляться на научной основе.

Особо необходимо здесь же отметить, что, *по моему мнению*, никак не была бы оправдана и недопустима даже временная полная остановка функционирования сферы высшего образования, ибо управление сферой высшего образования имеет принципиальное значение для эффективного функционирования экономики, общества и государства, и, в частности, для повышения конкурентоспособности экономики, как важного условия социально-экономического прогресса.

В процессе государственного управления вообще, и, в том числе, применительно к сфере высшего образования, особенно важно учесть необходимость решения проблемы эффективного сочетания, *с одной стороны*, централизованного управления – управления из центра со стороны государства, и, *с другой стороны*, самостоятельности в управлении, т.е. так называемого самоуправления, которое стратегически должно регулироваться опять-таки из центра.

В связи с этим, заслуживает особого внимания то, что в соответствии с Теорией дерегулирования экономики и общественной жизни, созданной профессором Анзором Кураташвили, правовое дерегулирование государством экономики и общественной жизни представляет собой одну из значимых форм государственного регулирования и управления, так как и дерегулирование экономики и общественной жизни регулируется государством [1, с. 31; 2; 3; 4; 5; 6; и др.].

Таким образом, принципиальное значение имеет решение задачи наиболее эффективного государственного управления сферой высшего образования – как необходимого условия создания интеллектуального фундамента социально-экономического прогресса.

Важно обратить здесь особое внимание на то, что управление сферой высшего образования должно осуществляться на научной основе.

Следовательно, в связи с этим, принципиально важно исходить из того, что, как отмечает профессор Альфред Кураташвили:

«Творческое развитие науки – необходимая интеллектуальная основа эффективного функционирования общества, государства и человечества в целом.

Для решения вышеотмеченной проблемы принципиальное значение имеет создание условий, способствующих творческому развитию науки, ибо нередко создающиеся

искусственные препятствия на пути творческого развития науки могут стать лишь причиной торможения общественного и государственного развития.

В деле создания условий, способствующих творческому развитию науки, важную роль призвана играть аккредитация докторских образовательных программ, функционирующих в университетах и в других учебно-научных учреждениях.

В связи с проблемой аккредитации докторских образовательных программ, особо важной необходимостью является существование – наличие – разумных и справедливых критериев аккредитации этих программ, которые не только не будут способствовать созданию искусственных ограничений на пути творческого развития науки, а, наоборот, будут служить лишь творческому развитию науки, ибо, как я отмечал еще много лет назад: «Наука в рамках – это то же самое, что человек в гробу» » [7, с. 92-93].

Исходя из вышеизложенного, логически подтверждается особое значение эффективного управления сферой высшего образования, вообще, и, в том числе, в условиях пандемии коронавируса COVID-19 – как необходимой основы решения проблем эффективного функционирования экономики, общества и государства в интересах народа.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Анзор А. Социально ориентированная рыночная экономика и влияние правового фактора на ее эффективное функционирование (монография на грузинском языке). Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2008. – 240 с.

2. Кураташвили Анзор А. Государственное регулирование и саморегулирование экономики в системе государственного управления. *Научные Изыскания в государственном и муниципальном управлении* Сборные научных трудов. Выпуск 1/2012. Академия муниципального управления (Киев, Украина). Киев, 2012. – с. 87-93.

3. Кураташвили Анзор А. Проблемы менеджмента в обществе и в государстве. Теория дерегулирования – как Теория регулируемой свободы, и Теория социальной прибыли – как критерий и как Теория истинно человеческой эффективности (монография на русском языке). Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2013. – 192 с.

4. Кураташвили Анзор А. Регулирование и дерегулирование экономики и общественной жизни в целом – как единая общегосударственная проблема. *Права человека и проблемы государственного управления.* Материалы Международной научной конференции (21.01.2014). Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2014. – с. 61-69.

5. Кураташвили Анзор А. Политико-правовые проблемы и механизмы дерегулирования экономики и общественной жизни в системе государственного управления. *Международный научный журнал "Прогресс"*, 2014, №1-2. *Международная Академия социально-экономических наук.* Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2014. – с. 29-34.

6. Кураташвили Анзор А. Проблемы и механизмы сочетания регулирования и дерегулирования экономики в процессе модернизации государственного управления. «Модернизационные процессы государственного и муниципального управления». *Материалы Международной научно-практической конференции* (4 апреля 2014 года). Часть Вторая. Академия муниципального управления (Киев, Украина). Киев: Издательско-полиграфический центр Академии муниципального управления, в 2-х частях. Ч. I, 2014. – с. 37-39.

7. Кураташвили Альфред А. Интеллектуальная собственность ученого – главный критерий аккредитации его докторской образовательной программы!!! *Государственное управление: Проблемы теории и практики. Материалы Международной научной конференции (11-12.09.2012).* Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2012. – с. 92-102.

შპს 1+32+33+34+35

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო)

ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი საზოგადოებრივ მეცნიერებებში, სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აშშ პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი“-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები“-ს დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი

**სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ
კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის
პირობებში ხალხისთვის გაწეული
დახმარება კომუნალური გადასახადების
სუბსიდირების გზით –
უდავოდ მნიშვნელოვანია, მაგრამ
უფრო მძტი სამართლიანობისთვის
ეს მქანნიზმი აუცილებელ
დახვეწას (ცვლილებას) მოითხოვს**

კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის პირობებში, სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ადამიანების კორონავირუსისგან უშუალო დაცვის მიზნით გატარებულ აუცილებელ კომპლექსურ ღონისძიებებთან ერთად, განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს სახელმწიფოში ეკონომიკური პოტენციალის შენარჩუნებას, და, რაც უმთავრესია, ყოველი ადამიანისათვის – ხალხისთვის – საარსებო პირობების უზრუნველყოფის ხელშეწყობას.

აღსანიშნავია, რომ კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის პირობებში ხალხის საარსებო პირობების უზრუნველყოფის მიზნით სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ გატარებულ ერთ-ერთ საჭირო ღონისძიებად უნდა ჩაითვალოს საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 3 აპრილის დადგენილება №220 “კომუნალური გადასახადების სუბსიდირების წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ” [1].

საქართველოს მთავრობის ხსენებულ დადგენილებასთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ როგორც საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა გიორგი გახარამ 2020 წლის 6 აგვისტოს გამართულ მთავრობის სხდომაზე განაცხადა:

“მთავრობამ მიიღო გადაწყვეტილება, კომუნალური გადასახადების მხარდაჭერის თვალსაზრისით გაგრძელდეს ეს პროგრამა ზამთრის ოთხი თვის განმავლობაში, ეს იქნება ნოემბერი, დეკემბერი, იანვარი და თებერვალი, და იგივე პრინციპით, როგორც აქამდე იყო, 200 კვტ/საათი ელექტროენერჯისა და 200 კუბური მეტრი გაზის მოხმარება მთავრობის მიერ იქნება კომპენსირებული” [2].

საქართველოს მთავრობის აღნიშნული გადაწყვეტილება უდავოდ დადებით შეფასებას იმსახურებს, რამეთუ სწორედ ხალხის საარსებო პირობების უზრუნველყოფის ხელშეწყობასთან არის დაკავშირებული.

ამასთანავე, აუცილებლად გასათვალისწინებელია, რომ, როგორც საყოველთაოდ ცნობილი და აღიარებულია, კანონის წინაშე ყველა ადამიანი თანასწორია, რაც დაფიქსირებულია როგორც საერთაშორისო სამართლებრივ აქტებში, ისე სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში.

კერძოდ, ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციის თანახმად:

”ყოველი ადამიანი თანასწორია კანონის წინაშე და განურჩევლად რაიმე განსხვავებისა, ყველას აქვს უფლება თანაბრად იყოს დაცული კანონის მიერ.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება თანაბრად იყოს დაცული ამ დეკლარაციის დამრღვევი ყოველგვარი დისკრიმინაციისაგან და ასეთი დისკრიმინაციის ყოველგვარი წაქეზებისაგან” [3, მუხლი 7].

ანალოგიური სამართლებრივი მოთხოვნა ასახულია აგრეთვე “ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციაში” (*ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია, რომი, 1950 წლის 4 ნოემბერი*) [4, მუხლი 14], და აგრეთვე საქართველოს (და არა მარტო საქართველოს) კონსტიტუციაში [5, მუხლი 11, პუნქტი პირველი].

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, „კომუნალური გადასახადების მხარდაჭერის თვალსაზრისით“ უნდა „გაგრძელდეს ეს პროგრამა ზამთრის ოთხი თვის განმავლობაში“, მაგრამ სამართლიანობა მოითხოვს, რომ ის განხორციელდეს ნებისმიერი ოჯახის მიმართ, მიუხედავად მის მიერ გაწეული დანახარჯებისა, ანუ 200 კვტ/საათი ელექტროენერჯისა და 200 კუბური მეტრი გაზის მოხმარება კომპენსირებული უნდა იყოს მთავრობის მიერ ყველა ოჯახისათვის (გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ოჯახი განაცხადებს გადახდის სურვილს), ხოლო 200 კვტ/საათი ელექტროენერჯისა და 200 კუბური მეტრი გაზის მოხმარების ზემოთ გაწეულ დანახარჯებს თვითონ ეს ოჯახები ანაზღაურებენ, რაც კანონის წინაშე ყველა ოჯახს თანასწორ პირობებში ჩააყენებს, და რაც ამ შემთხვევაში გამორიცხავს დისკრიმინაციას.

ამრიგად, აღნიშნულ შემთხვევაში დაცული იქნება სამართლიანობა – კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობა, რაც სახელმწიფო ხელისუფლების უმთავრეს ვალდებულებას წარმოადგენს.

ლიტერატურა

1. ”კომუნალური გადასახადების სუბსიდირების წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ” საქართველოს მთავრობის დადგენილება №220. ქ. თბილისი, 2020 წლის 3 აპრილი. კონსოლიდირებული ვერსია (საბოლოო). 07/09.2020.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4845391?publication=3>

2. საქართველოს პრემიერ-მინისტრის გიორგი გახარიას განცხადება 2020 წლის 6 აგვისტოს გამართულ მთავრობის სხდომაზე.

http://gov.ge/index.php?lang_id=geo&sec_id=544&info_id=76965

3. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია. დამტკიცებულია და საჯაროდ გამოცხადებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მიერ 1948 წლის 10 დეკემბერს. საქართველოში ძალაშია საქართველოს უზენაესი საბჭოს 1991 წლის 15 სექტემბრის დადგენილებით.

<http://www.parliament.ge/uploads/other/137/137343.pdf>

4. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენცია (ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია). რომი, 1950 წლის 4 ნოემბერი.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1208370>

5. საქართველოს კონსტიტუცია. მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს. №786-რს.

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=36>

УДК 1+32+33+34+35

Альфред Анзорович Кураташвили (Тбилиси, Грузия)

Доктор экономических, философских и юридических наук, профессор в области общественных наук, Основатель и Президент Международной Академии социально-экономических наук, Основатель и Президент Международной Академии Политического менеджмента, Основатель и Президент Международной Академии Юридических наук, Действительный член Нью-Йоркской Академии наук, Академик Академии политических наук США, Основатель и Главный редактор Международного научного журнала «Прогресс» и Международного научного журнала «Проблемы Юриспруденции», Член Федерации журналистов

**«ГОЛОСЛОВНОЕ» «УТВЕРЖДЕНИЕ»,
ЧТО БУДТО БЫ СУЩЕСТВУЕТ «ДЕМОКРАТИЯ»,
ЯКОБЫ «ОБОСНОВЫВАЯ» ЭТО ТЕМ, ЧТО
ИСТОЧНИКОМ ВЛАСТИ ЯВЛЯЕТСЯ НАРОД –
ГЛУБОКО ОШИБОЧНО, ИБО «ДЕМОКРАТИЯ»
ВООБЩЕ НЕОСУЩЕСТВИМА (!?)**

Принципиально важно обратить внимание на то, что хотя подавляющее большинство представителей сферы науки и сферы политики (и не только они) во всём мире по любому поводу ежедневно многократно говорят, «неустанно» повторяют и пишут о так называемой «Демократии», и хотя названия огромного количества политических партии в мире (как в развитых, так и в развивающихся государствах) включает в себе термин – «демократия» («*демократическая...*», («*...демократическая...*», «*демократический...*» и т.д.), ещё много лет назад мной было раскрыта и научно обоснована неосуществимость (*явная утопичность*) так называемой «Демократии» – неосуществимость «власти народа» [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; и др.].

Несмотря на вышеотмеченное, многие представители, *прежде всего*, сферы науки и сферы политики продолжают «пудрить мозги народам» несуществовавшей, несуществующей и неосуществимой так называемой «Демократией», что не только ошибочно, но и преступно, ибо это насмешка над народом – путём мошеннического либо неосознанного объявления народа будто бы «верховой властью» в государстве (!?).

Следовательно, принципиально важно учесть, что в соответствии с созданной мной Теорией неосуществимости так называемой «Демократии», существует не так называемая «Демократия», существует не «Власть народа» – существует не «Владение верховной власти народом», а существует, *как я её научно обоснованно назвал и называю*, «Кратократия» – существует «Власть власти» (существует «Власть государственной власти»), Теория которой, т.е. Теория Кратократии также была создана мной ранее [1, с. 77, 84; 3, с. 296, 308, 312; 5; 8; и др.].

Хотя порой имеют место случаи, когда государственная власть будто бы «независимого» государства является не властью в своём государстве, а лишь «марионеткой» чужой государственной власти, «под дудкой» которой якобы «независимо управляет» своим государством (?!).

Таким образом, порой в государстве имеют место случаи, когда будто бы «независимым» – *юридически «независимым»* – государством хотя и управляет государственная власть, но этим государством фактически управляет чужая государственная власть – управляет государственная власть зарубежного государства в своих корыстных интересах, противоречащих интересам народа данного государства (?!).

Что касается будто бы «обоснованности» «существования» так называемой «Демократии», необходимо обратить внимание на то, что некоторые «деятели» сферы науки и сферы политики ссылаются на Конституцию государства (на Конституции государств), в соответствии с которой, в частности, в соответствии, *например*, с Конституцией Грузии (Статья 3. Демократия): «Источником государственной власти является народ» [9, Статья 3, пункт 2].

Да, источником государственной власти действительно является народ, но лишь в том смысле, что представители государственной власти являются людьми, и каждый человек, *в том числе*, каждый представитель государственной власти является вышедшим из народа, и возможно (*в лучшем случае*) даже является справедливо избранным в государственную власть народом.

Однако это вовсе не означает, а тем более никак не доказывает и не подтверждает, что будто бы существует так называемая «Демократия» – никак не доказывает и не подтверждает, что будто бы существует «Власть народа», что будто бы существует «Владение верховной власти народом», что не только реально, а даже во сне неосуществима (?!).

Притом, если даже государственная власть справедливо избрана народом* – это не есть «Власть народа», и не может быть «Властью народа», ибо так называемая «Демократия» – «Владение верховной власти народом» – вообще неосуществима, что многократно научно обоснована мной в своих опубликованных научных трудах.

Следовательно, считаю глубоко ошибочным Конституционную норму, согласно которой, будто бы: «Народ осуществляет власть через своих представителей, а также посредством референдума и других форм непосредственной демократии» [9, Статья 3, пункт 2].

---

* Здесь речь может идти именно о справедливом избрании народом государственной власти, так как существуют не «демократические» выборы, а существуют лишь справедливые и несправедливые выборы.

«Демократические» же выборы вообще не существуют и не могут существовать, так же, как не существует и не может существовать так называемая «Демократия», ибо «Демократия» – «Власть народа» («Владение верховной власти народом») – неосуществима.

Вышеприведённая правовая норма из Конституции Грузии, *по моему научно обоснованному убеждению*, является неоспоримым фактом традиционного механического (осознанного либо неосознанного) подражания будто бы «демократическим» государствам, несмотря на то, что представители народа – не есть весь народ, а значит, так называемая «Демократия» – «Власть народа», «Владение верховной властью народом» – неосуществима (?!).

Более того, порой избранная народом государственная власть управляет государством не в интересах народа, а даже – наоборот (?!).

Таким образом, народ никак не может осуществлять власть через своих представителей, так как в любом случае власть в государстве осуществляет не народ, а осуществляет её государственная власть, которая может учитывать, или не учитывать желания народа, но властвует и управляет государством именно государственная власть, а не народ, т.е. имеет место не так называемая «Демократия» – имеет место не «Власть народа», а имеет место «Кратократия» – имеет место «Власть власти».

Что касается будто бы осуществления народом государственной власти «посредством референдума и других форм непосредственной демократии», необходимо отметить следующее:

Во-первых, хотя участие народа в референдуме, безусловно, важно, но тем самым народ лишь выражает своё мнение по тому или иному вопросу, но он не становится государственной властью и не управляет государством, ибо государственной властью владеет и управляет государственная власть, а не народ.

И, во-вторых, не существует не непосредственная, не опосредованная «демократия», так как «Демократия» – «Власть народа» – вообще неосуществима (?!).

* * *

Исходя из всего вышеизложенного, ещё раз логически подтверждается давно научно обоснованная мной неосуществимость так называемой «Демократии» – неосуществимость «Власти народа», а значит, подтверждается что:

«Голословное» «утверждение», что будто бы существует «Демократия» – будто бы существует «Власть народа», якобы «обосновывая» это тем, что источником власти является народ – глубоко ошибочно, ибо «Демократия» («Власть народа», «Владение верховной властью народом») вообще неосуществима (?!).

В связи с этим, принципиально важно отметить также следующее:

«Существование и признание государственной власти и ее ветвей, – как отмечалось мной ещё много лет назад, – уже подтверждает то, что народ не является властью, а равно подтверждает то, что не существует демократия.

Следовательно, там, где есть государство – не может быть демократии, а там где нет государства – тем более не может быть демократии, ибо “демократия” – власть народа, т.е. когда верховной властью владеет весь народ – реально вообще неосуществима.

Таким образом, создается впечатление, что “демократия” – это сказка или идеология, точнее же – это идеологизированная сказка, созданная для одурманивания народов (!?)» [3, с. 293].

«Любая государственная власть должна понимать, что государственной властью владеет не народ, а сама государственная власть, и что она обязана служить интересам человека – интересам народа – и что она ответственна за обеспечение реализации интересов народа, ибо если бы верховной властью в государстве владел весь народ (что невозможно и неосуществимо), то за реализацию интересов народа был бы ответственен сам народ» [3, с. 294].

ЛИТЕРАТУРА

1. Кураташвили Альфред А. *Философия цели – альтернатива философии средств* (монография на грузинском и русском языках). Тбилиси: «Мецниереба», 1997. – 100 с.

2. Кураташвили Альфред А. *На грани необходимости радикальных перемен в ориентации общества и государства*. Международный научный журнал «Прогресс», 2001, №1-2. Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2001. – с. 13-22.

3. Кураташвили Альфред А. *Философия социальной цели. Принципиально новое научное направление – исходная теоретическая основа формирования и функционирования истинно человеческого общества и государства* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 352 с.

4. Кураташвили Альфред А. *Философско-правовые основы политического менеджмента. Управленческое право и определяющий теоретический базис правовой системы истинно человеческого общества и социально-экономического прогресса* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003. – 720 с.

5. Кураташвили Альфред А. *«Демократия» – мертворожденная «политическая мода», которая неосуществима (!?)* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2010 – 176 с.

6. Кураташвили Альфред А. *«Демократия»: Неужели она осуществима?!* Международный научно-общественный журнал «МИР ПЕРЕМЕН». 2012, №4. Институт экономики Российской академии наук, Национальный инвестиционный совет, НП «Редакция журнала «Мир перемен». Москва, 2012. С. 126-139.

7. Кураташвили Альфред А. *Теория неосуществимости так называемой «Демократии»*. «Демократия» – самый глупый термин, используемый в политической науке, в политической истории человечества и в политической жизни современного «цивилизованного» мира, ибо «демократия» – «власть народа» – явно неосуществима (!!). Международный научный журнал «Прогресс», 2017, №3-4. Международная Академия социально-экономических наук. Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2017. – с. 23-48.

8. Кураташвили Альфред А. *Политико-Правовая Теория Кратократии – как научная альтернатива «укоренившейся» в мире, но реально неосуществимой так называемой «Демократии»*. Кратократия (власть государственной власти), которая должна быть не самоцелью, а средством реализации Верховенства интересов народа!!! Актуальные проблемы общественных наук. Материалы XXVIII Международной научной конференции (12.10.2017). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2017. – с. 21-26.

9. *Конституция Грузии*. Принята 24 августа 1995 года. № 786.
<https://matsne.gov.ge/ru/document/view/30346?publication=35>

შინაარსი   CONTENTS   СОДЕРЖАНИЕ

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – უმაღლესი ბანათელმზის სისტემაში პროფესორის აკადემიური თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსში მონაწილეობისათვის კანონის მოთხოვნებში მცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის არარსებობა და ფაქტობრივად მცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა კანონსაწინააღმდეგოდ "ვატიანაბრება" დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე პირებთან და მცნიერებათა კანდიდატებთან – დანაშაულებრივი ქმედებაა (!).
 ნუთუ სახელმწიფოს კანონმდებლები და განსაკუთრებით იურისტები "ვერ აცნობიერებენ", რომ ადგილი აქვს დანაშაულებრივად "დაკანონებულ" დისკრიმინაციულ ქმედებას, რითაც აშკარად ილახება მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირთა კანონიერი უფლებები (!).....3

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – მცნიერთა ასაკობრივი დისკრიმინაცია – კანონსაწინააღმდეგოდ "დაკანონებული" უკანონოება და ადამიანური ღირსების დამატარებელი მიმართული სამართაშორისო დანაშაულია (!).
 უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში უნდა მოიხსნას და აიკრძალოს მეცნიერთა კონკურსებში მონაწილეობისათვის დანაშაულებრივად "დაკანონებული" ასაკობრივი შეზღუდვა – ასაკობრივი დისკრიმინაცია, რომლითაც უგულვებელყოფილია კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობა, და რითაც ილახება მეცნიერთა კანონიერი უფლებები (!).....19

Альфред А. Кураташвили (Тбилиси, Грузия) – «ПУБЛИЧНОЕ ПРАВЛЕНИЕ» ИЛИ ЖЕ «ПУБЛИЧНОЕ УПРАВЛЕНИЕ», ИСПОЛЬЗУЕМОЕ ВМЕСТО «ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ» – ЭТО НЕ НАЗВАНИЕ СФЕРЫ НАУКИ, А ПРИМИТИВНОЕ «НЕДОРАЗУМЕНИЕ», ЛИБО УМЫШЛЕННОЕ «ПОДРАЖАНИЕ» ПОЛИТИЧЕСКОЙ «МОДЕ», ЯВЛЯЮЩЕЕСЯ РЕЗУЛЬТАТОМ ИСКУССТВЕННОГО «НАСАЖДЕНИЯ» НЕОСУЩЕСТВИМОЙ ТАК НАЗЫВАЕМОЙ «ДЕМОКРАТИИ» (!).....27

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – "საჯარო მმართველობის", როგორც ვითომდა სახელმწიფო მართვის მცნიერების სახელმწიფოდ აღიარება – უაზრობისადმი "ბრმად" მიბაკვის აშკარა გამოვლინებაა (!).
 საერთაშორისო მასშტაბის "გაუგებრობა" მეცნიერების სფეროში, რომელიც გადაუდებელ რეაგირებას მოითხოვს (!).....35

Alfred A. Kuratashvili (Tbilisi, Georgia) – USING IN ENGLISH TERM "PUBLIC ADMINISTRATION" INSTEAD OF TERM "STATE MANAGEMENT" – AS A MISTAKEN INTERPRETATION OF THE STATE SYSTEM AS A RESULT OF "IMITATION" OF NON-EXISTING AND IMPRACTICABLE SO CALLED "DEMOCRACY" (!).....45

ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსის მონაწილეთა არჩევის უფლების განსაზღვრული რაოდენობით შეზღუდვა – კანონსაწინააღმდეგოდ "დაკანონებული" აშკარა დისკრიმინაციაა, რაც დაუყოვნებლივ აღმოფხვრას მორიხოს სამართაშორისო მასშტაბით (!).
 კონკურსი საუკეთესოს გამოსავლენად უნდა ტარდებოდეს და მასში მონაწილეობა არავის არ უნდა შეეზღუდოს არა მარტო ასაკის გამო, არამედ აგრეთვე იმ უსაფუძვლო "საბაბით", რომ უკვე რამდენჯერმე იყო არჩეული საკონკურსო თანამდებობაზე, რამეთუ წინააღმდეგ შემთხვევაში ადგილი ექნება კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის უხეშ დარღვევას – დისკრიმინაციას (!).....51

Любовь И. Михайлова (Сумы, Украина), Людмила В. Коренивская (Глухов, Украина) – ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ОТРАСЛИ КОНОПЛЕВОДСТВА В КОНТЕКСТЕ КОНЪЮНКТУРЫ МИРОВОГО РЫНКА.....	57
Li Zongkeng (Guangxi, China), Andrii Mykhailov (Sumy, Ukraine), Li Zhuoran (Henan, China) – STUDY ON THE DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM AND REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT.....	59
Анна В. Шестакова (Житомир, Украина) – ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТИРЫ ЕВРОПЕЙСКОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ ДЛЯ УКРАИНЫ.....	61
Николай И. Лахижа (Полтава, Украина), Александр И. Черчатый (Полтава, Украина) – ЗАДАЧИ И МЕХАНИЗМЫ РАБОТЫ СИСТЕМЫ БЕСПЛАТНОЙ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ В УКРАИНЕ С ЛЬГОТНЫМИ КАТЕГОРИЯМИ ГРАЖДАН.....	63
Tamara Lozynska (Poltava, Ukraine), Oleksandr Oleksienko (Poltava, Ukraine) – FEATURES OF THE STATE FOOD SUPPLY POLICY IN UKRAINE.....	66
Наталья М. Драгомирецкая (Одесса, Украина) – РЕАЛИИ СОВРЕМЕННОЙ ПУБЛИЧНОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ.....	68
Леонид Л. Прокопенко (Днепр, Украина), Юлия А. Черноморец (Днепр, Украина) – ДИДЖИТАЛИЗАЦИЯ АДВОКАТУРЫ УКРАИНЫ НА ПРИМЕРЕ ДАННЫХ ЕДИНОГО РЕЕСТРА АДВОКАТОВ УКРАИНЫ: ОПЫТ ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ.....	70
Елена В. Бурлука (Харьков, Украина) – САМООБРАЗОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ КАК ЗНАЧИМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	72
Юлия А. Мелихова (Харьков, Украина) – «Я ТАК ХОЧУ» ИЛИ «Я НЕ МОГУ ИНАЧЕ»: К ВОПРОСУ О ВНУТРЕННЕМ УБЕЖДЕНИИ СУДЬИ.....	74
Юлия А. Мелихова (Харьков, Украина), Елена Анатольевна Шумейко (Харьков, Украина) – О ЗНАЧЕНИИ ФОРМИРОВАНИЯ МОРАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ СУДЬИ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	76
Людмила Н. Сидак (Харьков, Украина) – ПАНДЕМИЯ ЭГОИЗМА КАК ОСНОВА ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ СОВРЕМЕННОСТИ.....	78
ლია კოზმანაშვილი (თბილისი, საქართველო) – ახალი კორონავირუსის (COVID-19) კანდემიის ბავრცემლუბასთან დაკავშირებით საქართველოს საბაღასახალო კოდექსში ბანსორცემლუბული ზოგიერთი ცვლილების შესახებ.....	80
Теона И. Мехришвили (Тбилиси, Грузия) – ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ СФЕРОЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ КОРОНОВИРУСА COVID-19.....	82
ალფრედ კურატაშვილი (თბილისი, საქართველო) – სასემლმფიზო ხელისუფლების მიერ კორონავირუსის (COVID-19) კანდემიის პირობებში ხალხისთვის ბაფშული დახმარება კომშუნალური ბაღასახაღების სუბსიდიების გზით – უდავოდ მნიშვნელოვანია, მაგრამ უფრო მეტი სამართლიანობისთვის ეს მქმანოზმი აუცილებელ დახვეწას (ცვლილებას) მოითხოვს.....	84
Альфред А. Кураташвили (Тбилиси, Грузия) – «ГОЛОСЛОВНОЕ» «УТВЕРЖДЕНИЕ», ЧТО БУДТО БЫ СУЩЕСТВУЕТ «ДЕМОКРАТИЯ», ЯКОБЫ «ОБОСНОВЫВАЯ» ЭТО ТЕМ, ЧТО ИСТОЧНИКОМ ВЛАСТИ ЯВЛЯЕТСЯ НАРОД – ГЛУБОКО ОШИБОЧНО, ИБО «ДЕМОКРАТИЯ» ВООБЩЕ НЕОСУЩЕСТВИМА (?!).....	86

სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა სამართაშორისო აკადემია
პოლიტიკური მენეჯმენტის სამართაშორისო აკადემია
იურიდიულ მეცნიერებათა სამართაშორისო აკადემია

INTERNATIONAL ACADEMY OF SOCIAL-ECONOMIC SCIENCES
INTERNATIONAL ACADEMY OF POLITICAL MANAGEMENT
INTERNATIONAL ACADEMY OF JURIDICAL SCIENCES

МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ПОЛИТИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

**სახელმწიფოს მენეჯმენტი
მართვის პრობლემები**

**XXXIV სამართაშორისო სამეცნიერო
კონფერენციის მასალები
(09.11.2020)**

თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2020.

**PROBLEMS OF EFFECTIVE
MANAGEMENT OF STATE**

***MATERIALS OF XXXIV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE
(09.11.2020)***

Tbilisi: International Publishing House “Progress”, 2020.

**ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОГО
УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВОМ**

***МАТЕРИАЛЫ XXXIV МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
(09.11.2020)***

Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2020.

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 09.11.2020.
Authorized for publication 09.11.2020.
Подписано в печать 09.11.2020.

ნაბეჭდი თაბახი 11,5
Printed Papers 11,5
Печатных листов 11,5

E-mail: alfred.kuratashvili@mail.ru

Tel.: +995 577 477-579; +995 599 29-46-57

<http://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/162012>